Pecyn Dogfen Cyhoeddus

At: Aelodau'r Pwyllgor Craffu Perfformiad

Dyddiad: 20 Medi 2024

Rhif Union: 01824 712554

ebost: democrataidd@sirddinbych.gov.uk

Annwyl Gynghorydd

Fe'ch gwahoddir i fynychu cyfarfod y **PWYLLGOR CRAFFU PERFFORMIAD, DYDD IAU, 26 MEDI 2024** am **10.00 am** yn **SIAMBR Y CYNGOR, NEUADD Y SIR, RHUTHUN A THRWY GYNHADLEDD FIDEO**.

Yn gywir iawn

G Williams
Swyddog Monitro

AGENDA

1 YMDDIHEURIADAU

2 DATGANIADAU O FUDDIANT (Tudalennau 5 - 6)

Aelodau i ddatgan unrhyw gysylltiad personol neu gysylltiad sy'n rhagfarnu mewn unrhyw fusnes a nodwyd i'w ystyried yn y cyfarfod hwn.

3 MATERION BRYS FEL Y'U CYTUNWYD GAN Y CADEIRYDD

Hysbysiad o eitemau y dylid, ym marn y Cadeirydd, eu hystyried yn y cyfarfod fel materion brys yn unol ag Adran 100B(4) o Ddeddf Llywodraeth Leol 1972.

4 COFNODION Y CYFARFOD DIWETHAF (Tudalennau 7 - 14)

Derbyn cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Craffu Perfformiad a gynhaliwyd ar 18 Gorffennaf 2024 (copi ynghlwm).

5 DIWEDDARIAD AR DRAWSNEWID ANGHENION DYSGU YCHWANEGOL (Tudalennau 15 - 20)

Derbyn adroddiad yn rhoi diweddariad i'r pwyllgor ar y cynnydd a wnaed i sicrhau bod yr Awdurdod Lleol ac ysgolion yn bodloni eu gofynion statudol o dan Ddeddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018 (copi ynghlwm).

10:10am – 10:40am

6 HYRWYDDO PRESENOLDEB YSGOL AC YMGYSYLLTU MEWN ADDYSG (Tudalennau 21 - 86)

Derbyn adroddiad sy'n hysbysu'r pwyllgor ar y sefyllfa bresennol o ran presenoldeb Ysgol ac ymgysylltu ag addysg a'r ymateb a gymerwyd i fynd i'r afael â materion pan fo pryder yn bodoli ar lefel disgyblion unigol yn Sir Ddinbych (copi ynghlwm).

10:40am – 11:10am

EGWYL 11:10am - 11:25am

7 TRAWSNEWID CYNLLUNIAU STRATEGOL CYMRAEG MEWN ADDYSG (Tudalennau 87 - 100)

To receive a report on the progress made to date in delivering the Welsh in Education Strategic Plan (WESP) in all the county's schools in line with the Welsh Government's vision for Welsh language provision (copy attached).

11:25am – 11:55am

8 CWRICWLWM I GYMRU (Tudalennau 101 - 106)

Derbyn adroddiad yn diweddaru'r pwyllgor ar y cynnydd a wnaed gan ysgolion ers i'r Cwricwlwm i Gymru ddod yn statudol ym mis Medi 2022. Mae'r adroddiad yn cynnig gwybodaeth am wersi a ddysgwyd o werthusiadau ar draws ysgolion yn ystod y cyfnod gweithredu cychwynnol hwn ac unrhyw effaith ar staff a dysgwyr (copi ynghlwm).

11:55am – 12:25pm

9 RHAGLEN WAITH CRAFFU (Tudalennau 107 - 134)

Ystyried adroddiad gan y Cydlynydd Craffu (copi ynghlwm) sy'n ceisio adolygiad o raglen waith y Pwyllgor ac yn cyflwyno'r wybodaeth ddiweddaraf i'r aelodau am faterion perthnasol.

12:25pm – 12:40pm

10 ADBORTH GAN GYNRYCHIOLWYR PWYLLGOR

Derbyn y wybodaeth ddiweddaraf gan gynrychiolwyr y Pwyllgor ar Fyrddau a Grwpiau amrywiol y Cyngor.

AELODAETH

Y Cynghorwyr

Y Cynghorydd Hugh Carson Irving (Cadeirydd)

Y Cynghorydd Gareth Sandilands (Is-Gadeirydd)

Ellie Chard
Bobby Feeley
Martyn Hogg
Carol Holliday

Alan Hughes
Paul Keddie
Terry Mendies
Andrea Tomlin

Aelodau Cyfetholedig dros Addysg sy'n Pleidleisio (Rhifau Eitemau Agenda 5,6,7 ac 8 yn unig)

Colette Owen

Neil Roberts

COPIAU I'R:

Holl Gynghorwyr er gwybodaeth
Y Wasg a'r Llyfrgelloedd
Cynghorau Tref a Chymuned

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

DEDDF LLYWODRAETH LEOL 2000

Cod Ymddygiad Aelodau

DATGELU A CHOFRESTRU BUDDIANNAU

Rwyf i, (enw)	
*Aelod /Aelod cyfetholedig o *(*dileuer un)*	**Cyngor Sir Ddinbych**

YN CADARNHAU fy mod wedi datgan buddiant ***personol / personol a sy'n rhagfarnu** nas datgelwyd eisoes yn ôl darpariaeth Rhan III cod ymddygiad y Cyngor Sir i Aelodau am y canlynol:-
*(*dileuer un)*

Dyddiad Datgelu:	
Pwyllgor (nodwch):	
Agenda eitem	
Pwnc:	
Natur y Buddiant: *(Gweler y nodyn isod)**	
Llofnod	
Dyddiad	

Noder: Rhowch ddigon o fanylion os gwelwch yn dda, e.e. 'Fi yw perchennog y tir sy'n gyfagos i'r cais ar gyfer caniatâd cynllunio a wnaed gan Mr Jones', neu 'Mae fy ngŵr / ngwraig yn un o weithwyr y cwmni sydd wedi gwneud cais am gymorth ariannol'.

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

PWYLLGOR CRAFFU PERFFORMIAD

Cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Craffu Perfformiad a gynhaliwyd yn Siambr y Cyngor, Neuadd y Sir, Rhuthun a thrwy gynhadledd fideo ddydd Iau, 18 Gorffennaf 2024 am 10.00am.

YN BRESENNOL

Y Cynghorwyr Gareth Sandilands (Is-Gadeirydd), Ellie Chard, Bobby Feeley, Martyn Hogg, Carol Holliday, Alan Hughes, Paul Keddie, Terry Mendies, ac Andrea Tomlin.

Aelod Cabinet Arweiniol Iechyd a Gofal Cymdeithasol - roedd y Cynghorydd Elen Heaton yn bresennol ar wahoddiad y Pwyllgor ar gyfer eitemau 5 a 6.

HEFYD YN BRESENNOL

Cyfarwyddwr Corfforaethol: Cymunedau, Moderneiddio a Lles (NS), Pennaeth Gofal Cymdeithasol i Oedolion a Digartrefedd (AL), Rheolwr Gwasanaeth, Gwasanaeth Cefnogaeth Gymunedol Cefndy (NB), Cyd-bennaeth Gwasanaeth Addysg a Phlant (RM), Cydlynydd Craffu (RE), Gweinyddwr Pwyllgorau (KJ - Gweddarlledu), a Chydlynydd Busnes (RPJ - Cofnodion).

1 YMDDIHEURIADAU

Cafwyd ymddiheuriadau am absenoldeb gan y Cynghorydd Hugh Irving (Cadeirydd) a’r Cynghorydd Diane King, ynghyd â’r Aelod Arweiniol Plant, Pobl Ifanc a Theuluoedd. Cafwyd ymddiheuriadau hefyd gan y Cyfarwyddwr Corfforaethol: Llywodraethu a Busnes, Gary Williams. Roedd y Cyfarwyddwr Corfforaethol: Gwasanaethau Cymdeithasol ac Addysg yn bresennol ar gyfer eitemau busnes 5 a 6 ac ymgymerodd hefyd â rôl gefnogi’r Tîm Gweithredol Corfforaethol ar gyfer y cyfarfod.

Yn absenoldeb y Cadeirydd, cadeiriodd yr Is-Gadeirydd y cyfarfod.

2 DATGAN CYSYLLTIAD

Ni ddatganodd unrhyw aelod gysylltiad personol nac un sy’n peri rhagfarn yn unrhyw un o’r eitemau busnes i’w trafod yn y cyfarfod.

3 MATERION BRYS Y CYTUNWYD ARNYNT GAN Y CADEIRYDD

Ni chodwyd unrhyw eitemau brys gyda’r Cadeirydd na’r Cydlynydd Craffu cyn dechrau’r cyfarfod.

4 COFNODION Y CYFARFOD DIWETHAF

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Craffu Perfformiad a gynhaliwyd ar 6 Mehefin 2024. Felly:

***Penderfynwyd**: cymeradwyo cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Craffu Perfformiad a gynhaliwyd ar 6 Mehefin 2024 fel cofnod gwir a chywir o'r gweithrediadau.*

Materion yn codi:

Tudalen 12, 'Y wybodaeth ddiweddaraf ar y Strategaeth Ariannol Tymor Canolig a Chynllun ar gyfer 2025/26 i 2027/28 ac Adolygu Gwytnwch a Chynaliadwyedd Ariannol y Cyngor - Incwm a Ragwelir o Ffioedd Parcio': dywedodd y Cydlynydd Craffu fod Prif Swyddog Ariannol y Cyngor wedi dweud ei bod yn gynnar iawn yn y flwyddyn ariannol i ragweld incwm dros y flwyddyn gyfan gydag unrhyw sicrwydd. Ar gyfer misoedd cyntaf y flwyddyn ariannol, ymddengys bod yr incwm yn cymharu â'r blynyddoedd blaenorol, felly rhagwelir bod y Gwasanaeth ar y trywydd iawn i gyflawni'r incwm ychwanegol a ragwelir. Fodd bynnag, byddai ffactorau allanol megis y tywydd a'r niferoedd fyddai'n mynychu digwyddiadau mawr mewn trefi mawr yn effeithio ar yr incwm parcio. Dylai fod darlun cliriach ar gael erbyn diwedd yr hydref o'r incwm a ragwelir. Gofynnodd yr aelodau am gael y wybodaeth ddiweddaraf am ffigurau incwm parcio a pherfformiad y Gwasanaeth i gyflawni ei ffigurau incwm a ragwelwyd cyn diwedd y flwyddyn galendr.

5 ADRODDIAD BLYNYDDOL DRAFFT CYFARWYDDWR Y GWASANAETHAU CYMDEITHASOL 2023/24

Cyflwynodd yr Aelod Cabinet Iechyd a Gofal Cymdeithasol (EH) yr adroddiad (a ddosbarthwyd ymlaen llaw) yn crynhoi'r cynnydd sylweddol yn yr angen am wasanaethau gofal cymdeithasol a phroblemau recriwtio a chadw yn y sector, felly roedd y cynnydd wedi bod yn arafach ac roedd y perfformiad wedi dirywio yn erbyn y dangosyddion allweddol oherwydd y pwysau. Byddai'r pwyslais yn y dyfodol ar y rhaglen drawsnewid.

Eglurodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol: Gwasanaethau Cymdeithasol ac Addysg (NS) ei fod yn ofyniad statudol i lunio'r adroddiad a bod ei fformat a'i gynnwys yn cael eu gosod gan Lywodraeth Cymru, felly roedd cyfyngiadau o ran faint y gallai Cyngor Sir Ddinbych addasu'r adroddiad. Fodd bynnag, byddai fformat newydd cyn bo hir gan Lywodraeth Cymru.

Diolchodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol: Gwasanaethau Cymdeithasol ac Addysg (NS) i'r adran, partneriaid a gofalwyr anffurfiol am eu gwaith caled parhaus. Roedd y tîm yn parhau i weithredu fel gwasanaeth cyfunol gydag Addysg a Gofal Cymdeithasol, ac roedd ganddo benaethiaid gwasanaeth ar y cyd ynghyd â chyllideb a chynllun gwasanaeth ar y cyd.

Yna agorodd y Cadeirydd y drafodaeth ar gyfer unrhyw gwestiynau.
Gan ymateb i gwestiynau'r Aelodau, dywedodd y swyddogion:

- Bod recriwtio a chadw yn her drwy'r adroddiad cyfan, yn enwedig mewn Gwasanaethau Plant. Nid oedd yr anawsterau a wynebir yma yn newydd i'r cyfnod adrodd hwn, roedd craffu wedi cael gwybod am y mater sawl tro o'r blaen. Roedd yr adran wedi gwneud gwaith penodol pellach, gan edrych ar y rhesymau a roddwyd mewn cyfweliadau gadael, datblygu'r staff presennol, hyrwyddo'r cynnig gweithio'n hyblyg yn barhaus a lobïo'n genedlaethol am gynnydd mewn cyflogau i'r sector. Fodd bynnag, roedd hon yn broblem genedlaethol, nid oedd digon o staff Gwaith Cymdeithasol erbyn hyn ac felly nid oedd digon o weithwyr newydd gymhwyso'n ymuno â'r proffesiwn. Felly hefyd Iechyd Meddwl, roedd prinder cenedlaethol o weithwyr proffesiynol yn y gwasanaeth. Roedd Sir Ddinbych yn edrych ar strwythur presennol y tîm ac yn dyrannu gwaith i ryddhau Ymarferwyr Iechyd Meddwl Cymeradwy i ganolbwyntio ar y gwaith yr oedd yn ofynnol iddynt ei wneud yn statudol.
- Dywedodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol: Gwasanaethau Cymdeithasol ac Addysg ei bod hi a chyd aelodau Cymdeithas Cyfarwyddwyr Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru yn lobïo Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru (CLlLC), y Gymdeithas Llywodraeth Leol, Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU ac eraill yn barhaus am well cyflog i weithwyr yn y sector gofal, yn cynnwys yr un telerau ac amodau â gweithwyr y Gwasanaeth Iechyd Gwladol.
- Roedd yr adroddiad yn feichus, ac roedd y Pennaeth Gofal Cymdeithasol i Oedolion a Digartrefedd (AL) yn gweithio gyda Llywodraeth Cymru ar y fformat newydd ar gyfer adroddiadau blynyddol yn y dyfodol, ond roedd yn ansicr faint o'u mewnbwn fyddai'n cael ei gynnwys. Byddai'r fformat newydd yn well gobeithio, byddai'n cynnwys adran ar berfformiad gyda data a byddai'n gwahanu gwybodaeth am Wasanaethau Oedolion a Gwasanaethau Plant yn gliriach. Croesawyd yr Astudiaethau Achos yn yr adroddiad, oedd yn rhoi darlun defnyddiol o ba mor gymhleth oedd darparu'r mathau cywir o wasanaethau er mwyn bod yn addas i unigolion.
- Trafodwyd cynhwysiant digidol a phwysigrwydd estyn allan i breswylwyr hŷn a'r rhai oedd wedi eu heithrio'n ddigidol. Roedd gan y cynllun 'Heneiddio'n Dda yn Sir Ddinbych' rôl allweddol yn hyn, yn enwedig yn ardaloedd gwledig Sir Ddinbych. Roedd 'Hyder Digidol' yn gynllun arall oedd â'r nod o feithrin hyder digidol, wedi'i ariannu drwy'r Gronfa Ffyniant Gyffredin.
- Anghenion Cymhleth, roedd y pwysau'n dal i gynyddu, oedran cyfartalog y boblogaeth hŷn oedd yn gofyn am ofal preswyl bellach oedd 82 – 83 oed. Roeddent yn defnyddio'r gwasanaethau hyn pan oedd teulu'n methu â darparu'r gefnogaeth angenrheidiol mwyach, felly roedd ganddynt fwy o anghenion pan oeddent yn gofyn am ofal y tro cyntaf. Ers y pandemig, roedd cynnydd wedi bod mewn iechyd meddwl cymhleth ac iechyd meddwl ymddygiadol mewn Gwasanaethau Plant. Roedd llawer o waith ar y gweill gyda phartneriaid, Gwasanaethau Iechyd Meddwl Plant a Phobl Ifanc, Gwasanaeth Teuluoedd Integredig Lleol, Gwasanaethau Iechyd Meddwl Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, yr Heddlu ac ati, yn canolbwyntio ar ymyrraeth gynnar a chefnogi teuluoedd yn gynt. Cynhaliwyd cyfarfodydd Tîm Amlasiantaeth rheolaidd gydag ysgolion, defnyddiwyd y dull Tîm o Amgylch y Teulu a rhannwyd llawer o wybodaeth a data i gefnogi cydweithio effeithiol.
- Bu dirywiad yn y perfformiad oherwydd cymhlethdodau'r anghenion oedd gan unigolion, oedd yn golygu bod asesiadau'n cymryd mwy o amser, fodd bynnag, roedd ar y gwasanaeth eisiau i asesiadau o ansawdd gael eu cynnal, felly roeddent yn cymryd mwy o amser. Roedd recriwtio a chadw yn

ffactor arall oedd yn cyfrannu at y dirywiad mewn perfformiad, ynghyd â system newydd o gofnodi data, oedd yn golygu ei bod yn anodd cymharu o un flwyddyn i'r llall.

- Dangosodd yr adroddiad mai dim ond chwe chwyn a gafwyd yn erbyn y Gwasanaeth, oedd yn ymddangos yn nifer isel iawn. Roedd y drefn gwyno yn broses statudol a ddiffiniwyd gan Lywodraeth Cymru. Roedd gan Adran Gwynion Cyngor Sir Ddinbych enw da iawn ac roedd nifer o awdurdodau eraill wedi gofyn iddynt am gyngor i ymdrin â chwynion yn effeithiol. Roedd cyfradd ymateb yr adran i gwynion yn effeithlon iawn.
- Roedd digartrefedd yn rhan o gylch gwaith y Pennaeth Gofal Cymdeithasol i Oedolion a Digartrefedd (AL), fodd bynnag, nid oedd angen cynnwys gwybodaeth am ddigartrefedd yn Adroddiad Blynyddol Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cymdeithasol. Yn yr adran ar gyllid, nodwyd er gwybodaeth bod £4 miliwn o gyllideb £59 miliwn y Gwasanaethau Oedolion ar gyfer darparu gwasanaethau digartrefedd, ariannwyd gweddill y Gwasanaethau Digartrefedd drwy arian grant. Roedd pobl ifanc digartref rhwng 16-17 oed yn rhan o Gyllideb y Gwasanaethau Plant felly nid oeddent yn cael eu cynnwys yn y ffigwr hwn.
- Roedd pontio o Wasanaethau Plant i Wasanaethau Oedolion i gyd yn seiliedig ar gynllunio ymlaen llaw ac ymyrraeth gynnar. Ar gyfer plant ag anableddau, roedd gan Gyngor Sir Ddinbych broses ragorol o gynllunio ymlaen llaw. Fodd bynnag, ar gyfer Plant â phroblemau Iechyd Meddwl oedd yn symud i wasanaethau Iechyd Meddwl Oedolion, roedd yr adran yn profi pwysau. Roedd y rhai oedd yn gadael gofal, ac oedd yn dal mewn addysg yn aros gyda'r gwasanaeth nes eu bod yn 21 i 25 oed. Roedd gwaith pontio pwrpasol, gweithio gyda digartrefedd, symud ymlaen i dai ac roedd yr hyn oedd ar gael yn gallu bod yn anodd, felly roedd y Gwasanaeth yn edrych ar hyn o bryd ar ffyrdd o ddatblygu cefnogaeth yn y cartref. Ar gyfer pobl ifanc 18 oed mewn gofal preswyl, roedd pontio i lawr i lety â chymorth. Ar gyfer gofal preswyl a maethu, roedd rhaglen o'r enw "pan fyddaf yn barod", oedd yn golygu nad oedd raid iddynt adael dim ond oherwydd eu bod yn 18 oed. Roedd llawer o gynllunio llwybrau, rheoli arian a sgiliau cyllideb yn agweddau allweddol i'r grŵp oedran hwn.
- Y rhaglen Nid er Elw - roedd Pennaeth Gwasanaethau Plant Sir Ddinbych yn Gadeirydd bwrdd Cyfarwyddwyr Gwasanaethau Plant Cymru Gyfan ar gyfer y rhaglen benodol hon. Roedd llawer o gwestiynau heb eu hateb am y Bil hwn a gofynnwyd nifer o gwestiynau i Lywodraeth Cymru amdano. Er bod bwriad y rhaglen 'Nid er Elw' yn glodwiw, mewn gwirionedd, byddai'n anodd iawn, ac nid oedd yn glir byth ble byddai eithriadau.
- Roedd micro ddarparwyr wedi llenwi llawer o fylchau mewn darpariaeth gofal yn y cartref yn y sir, fe'i hystyrid yn gynnig gwerthfawr gan Gyngor Sir Ddinbych gan fod y gwasanaeth a ddarparwyd ganddynt yn golygu nad oedd ar bobl angen gwasanaethau statudol, drwy eu helpu i gadw eu hannibyniaeth. Gallai pob micro ddarparwr ddarparu cefnogaeth a gofal i hyd at bedwar o bobl. Roedd micro ddarparwyr yn darparu gofal a chefnogaeth i tua 200 o breswylwyr i gyd, roedd rhai yn ei ariannu eu hunain. Roedd Sir Ddinbych yn recriwtio, hyfforddi a chefnogi micro ddarparwyr, fodd bynnag, endidau preifat, unigolion hunangyflogedig oeddent yn y bôn.
- Ariennir y Tîm Adsefydlu Byd-eang gan y Swyddfa Gartref drwy gyllid ar gyfer Rhaglenni Adsefydlu penodol i ddinasyddion o Affganistan, Syria a

Wcráin. Roedd cefnogaeth ariannol i ddinasyddion Wcráin yn prinhau, ond roedd llawer o deuluoedd o Wcráin yn dal i fyw gyda theuluoedd ar hyd a lled y sir ac roeddent yn dal i gael cyllid gan y Swyddfa Gartref. Roedd Canolbwynt Croeso Wcráin wedi cau erbyn hyn, ac roedd y teuluoedd i gyd yn byw mewn cartrefi mwy parhaol. Roedd ychydig o deuluoedd o Affganistan a Syria yn dod i Sir Ddinbych bob blwyddyn, ond roedd y niferoedd yn fach iawn. O ran Ceiswyr Lloches, yn 2023/24 cafodd pob awdurdod lleol ddyraniad o dai y gellir eu defnyddio i letya ceiswyr lloches. Daeth y darparwr dros y Swyddfa Gartref at y Cyngor gydag eiddo roeddent yn eu cynnig y dylid eu defnyddio ar gyfer hyn a sut y byddent yn cael eu gwella i gyrraedd y safon. Roedd y cyllid ar eu cyfer yn swm untro fesul gwely. Ar hyn o bryd, roedd tri neu bedwar teulu wedi'u lletya yn Sir Ddinbych ac roedd y Tîm Adsefydlu Byd-eang yn gweithio'n agos gyda Heddlu Gogledd Cymru ac Adran Gwarchod y Cyhoedd Sir Ddinbych o ran Ceiswyr Lloches. Ni ddefnyddir unrhyw gyllid gofal ar gyfer y rhaglenni adsefydlu.

- Yn y dyfodol agos, bydd y sefyllfa'n heriol, nid oedd y Gwasanaethau Cymdeithasol yn ddiogel rhag gorfod gwneud arbedion sylweddol yn y gyllideb, byddai perfformiad yn dirywio mewn rhai meysydd, mae'n debyg y byddai angen i'r cynnig cymorth fod yn llai, fodd bynnag, gwneir pob ymdrech i gynnal y gwasanaeth i'r rhai mwyaf diamddiffyn.

Ar ddiwedd trafodaeth fanwl, diolchodd y Pwyllgor i'r Cyfarwyddwr am adroddiad cynhwysfawr oedd yn rhoi cyfrif didwyll o berfformiad y Gwasanaeth ynghyd â'r pwysau oedd arno i ddarparu gwasanaethau o ansawdd i breswylwyr y Sir ar adeg o gynni ariannol.

Felly:
Penderfynodd y Pwyllgor: yn amodol ar y sylwadau uchod –
(i) dderbyn yr adroddiad a'i gymeradwyo fel cyfrif clir o berfformiad Gwasanaethau Gofal Cymdeithasol y Cyngor yn 2023/24; a
(ii) chydnabod y pwysau ariannol ac ar adnoddau yr oedd disgwyl i Wasanaethau weithio ynddynt ar hyn o bryd.

Gohiriwyd y Pwyllgor am egwyl am 11.20am ac ailymgynnull am 11.30am

6 ADRODDIAD DIWEDD BLWYDDYN CEFNDY 2023/24

Cyflwynodd yr Aelod Cabinet Arweiniol - y Cynghorydd Elen Heaton yr adroddiad (a ddosbarthwyd ymlaen llaw) a'r rhai oedd yn bresennol ar gyfer yr eitem hon, sef y Cyfarwyddwr Corfforaethol: Cymunedau, Moderneiddio a Lles (NS), Pennaeth Gofal Cymdeithasol i Oedolion a Digartrefedd (AL) a'r Rheolwr Gwasanaeth - Gwasanaeth Cefnogaeth Gymunedol Cefndy (NB).

Trefnodd Cefndy ymweliad safle ar gyfer y pwyllgor hwn y llynedd, oedd wedi mynd yn dda, felly roedd mwyafrif yr aelodau'n deall beth oedd Cefndy yn ei gynnig. Felly, agorodd y Cadeirydd y drafodaeth ar gyfer cwestiynau.

Gan ymateb i'r cwestiynau a'r pwyntiau a godwyd dywedodd yr Aelod Arweiniol a'r swyddogion:

- Er gwaetha'r hinsawdd ariannol anodd, gwelwyd cynnydd mewn gwerthiant, mewn marchnad fyd-eang gystadleuol, ac roedd y gwerthiant ar y trywydd iawn ar gyfer y flwyddyn ariannol nesaf.
- Roedd Cefndy wedi goresgyn heriau sylweddol megis tarfu ar y gadwyn gyflenwi, pwysau chwyddiant trwm, Brexit. Roedd y tîm rheoli bellach yn edrych ar gynnyrch newydd ac yn ystyried datblygu cynnyrch drwy weithio drwy hen ddyluniadau i ddechrau.
- O ran ôl troed carbon y fenter, nid oedd yn bosibl cael paneli solar ar yr adeilad oherwydd y coed, fodd bynnag, cafwyd goleuadau LED a chyflwynwyd wythnos waith pedwar diwrnod er mwyn lleihau biliau cyfleustodau, oedd wedi arbed 15%. Roedd gan yr holl offer newydd ôl troed carbon gwell.
- O ran hyfywedd hirdymor, roedd angen dechrau edrych ar ddatblygiad gyrfa yng Nghefndy. Roedd Sir Ddinbych yn ymwybodol o gynllunio olyniaeth, byddai'n cefnogi pobl i ddatblygu eu sgiliau ymhellach. Roedd y gwasanaethau a ddarparwyd yng Nghefndy yn unigryw, nid oeddent ar gael yn unman arall, felly roedd hyn yn achosi rhai heriau recriwtio. Roedd coleg peirianneg wedi agor wrth ymyl Cefndy, felly byddai profiad gwaith a chyfleoedd eraill yn cael eu cynnig drwy'r cyrsiau oedd ar gael yno gobeithio.
- Ar hyn o bryd, nid oedd cynlluniau i sefydlu Bwrdd Ymgynghorol, byddai hyn yn cael ei adolygu fel rhan o'r Rhaglen Drawsnewid, ac efallai ystyried cael Grŵp Tasg a Gorffen a allai gynnwys Cynghorwyr. Fodd bynnag, roedd Cefndy yn wasanaeth oedd yn cael ei gynnal gan y Cyngor, felly gallai Cynghorwyr gymryd cymaint o ran ag y dymunent gyda'r gwasanaeth.
- Byddai'r swyddogion yn fwy na pharod i drefnu ymweliad arall i Gynghorwyr i Gefndy (mewn grwpiau bychan).

Ar ddiwedd y drafodaeth, dywedodd aelodau'r Pwyllgor y byddai'n syniad da rhoi stori newyddion da yn Sir Ddinbych Heddiw ac ar gyfryngau cymdeithasol y Cyngor am Gefndy, beth oedd yn ei gynhyrchu, ei weithlu ymroddgar a'i fanteision i'r gymuned. Gofynnwyd hefyd am gael gweld cynlluniau busnes yn y dyfodol.

Yn dilyn trafodaeth fanwl:
Penderfynwyd:
(i) yn amodol ar y sylwadau uchod, ac ar ôl dadansoddi perfformiad Cefndy o ran ei amcanion ariannol, busnes a lles cymdeithasol yn ystod 2023/24, derbyn yr adroddiad a chefnogi'r cynnydd a wnaed i sefydlogi'r fenter a chynllunio ar gyfer ei hyfywedd yn y dyfodol;
(ii) bod trefniadau'n cael eu gwneud i wahodd aelodau etholedig (mewn grwpiau hawdd eu rheoli) i ymweld â chyfleuster Cefndy i weld y gwaith sy'n cael ei wneud yno a sut mae o fudd i les ei weithlu; a
(iii) bod adroddiad arall ar berfformiad Cefndy yn ystod blwyddyn ariannol 2024/25 yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor mewn 12 mis.

7 RHAGLEN WAITH CRAFFU

Cyflwynodd y Cydlynydd Craffu'r adroddiad a'r atodiadau (a ddosbarthwyd ymlaen llaw) er mwyn gofyn i'r Pwyllgor adolygu ei raglen waith.

Dywedwyd wrth y Pwyllgor bod gohirio cyflwyno adroddiad cynnydd Ysgol Crist y Gair o raglen fusnes y cyfarfod hwn i gyfarfod mis Tachwedd wedi golygu bod gormod o eitemau i'w trafod ar raglen fusnes y cyfarfod hwnnw i roi digon o amser i bob pwnc.

Gan fod rhai o'r eitemau a restrwyd ar gyfer cyfarfod mis Tachwedd angen eu trafod ar frys, awgrymodd yr aelodau y dylid cynnal sesiwn fore a phrynhawn, neu ddau gyfarfod ar wahân, i drafod y busnes angenrheidiol. Fodd bynnag, dywedodd y swyddogion y byddai pwysau ar amserlen cyfarfodydd pwyllgorau'r Cyngor ac adnoddau staffio i gefnogi sesiynau/cyfarfodydd ychwanegol yn ei gwneud yn anodd iawn i drefnu a chefnogi cynnal dau gyfarfod/dwy sesiwn yn yr un mis.

Awgrymwyd felly y dylid holi Cadeirydd y Pwyllgor Craffu Cymunedau i weld a allai'r pwyllgor hwnnw gymryd y gwaith o fonitro Cynllun Gweithredu Strategaeth Tai a Digartrefedd y Cyngor, gan fod yr aelodau'n teimlo bod y Strategaeth yn cyd-fynd yn well â chylch gwaith y Pwyllgor Craffu Cymunedau na'r Pwyllgor Craffu Perfformiad. Os bydd y Pwyllgor Craffu Cymunedau yn cytuno i wneud hyn, byddai'n golygu bod llwyth gwaith y Pwyllgor Craffu Perfformiad yn haws ei reoli ar gyfer gweddill y flwyddyn galendr. Cytunodd y Cydlynydd Craffu i holi ar ran y Pwyllgor.

Dywedwyd wrth yr aelodau y bydd cyfarfod nesaf y Grŵp Cadeiryddion ac Is-Gadeiryddion Craffu ar 16 Medi ac felly dylid cyflwyno unrhyw geisiadau am archwilio eitemau i'r Cydlynydd Craffu ar y ffurflen sydd ynghlwm yn Atodiad 2 yr adroddiad mewn da bryd cyn y cyfarfod hwnnw. Roedd Atodiad 3 yn cynnwys Rhaglen Waith y Cabinet er gwybodaeth i aelodau ac roedd Atodiad 4 yn rhoi trosolwg o'r cynnydd a wnaed hyd yma ar argymhellion y Pwyllgor o'i gyfarfod blaenorol.

Felly:
Penderfynwyd: yn amodol ar y sylwadau uchod -
(i) er mwyn lliniaru'r pwysau ar amser a Rhaglen Waith y Pwyllgor, cyflwyno cais i'r Pwyllgor Craffu Cymunedau i ystyried yr adroddiad cynnydd ar Gynllun Gweithredu Strategaeth Tai Digartrefedd Sir Ddinbych; a
(ii) chadarnhau rhaglen waith y Pwyllgor fel y nodir yn Atodiad 1 yr adroddiad.

8 ADBORTH GAN GYNRYCHIOLWYR PWYLLGOR

Dim.

Daeth y cyfarfod i ben am 12.05pm.

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Adroddiad i'r	**Pwyllgor Craffu Perfformiad**
Dyddiad y cyfarfod	**26 Medi 2024**
Aelod / Swyddog Arweiniol	**Diane King (Aelod Arweiniol Addysg, Plant a Phobl Ifanc), Geraint Davies (Pennaeth Addysg)**
Awduron yr adroddiad	**Ruth Thackray a Joseph Earl**
Teitl	**Y Wybodaeth Ddiweddaraf am Drawsnewid Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) Medi 2024**

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1. Mae'r adroddiad yn darparu diweddariad pellach ar y cynnydd a wnaed i sicrhau bod yr Awdurdod Lleol ac ysgolion yn bodloni eu gofynion statudol o dan Ddeddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1. Darparu gwybodaeth am y camau a gymerwyd i sicrhau bod yr Awdurdod Lleol ac ysgolion yn bodloni eu gofynion statudol o dan Ddeddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018 a ddechreuodd ym mis Medi 2021 ac sydd ar waith tan 2025. (Yn dilyn cyhoeddiad gan y Gweinidog ynglŷn ag amserlenni gweithredu.)

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1. Estynnir gwahoddiad i aelodau Craffu i drafod manylion yr adroddiad hwn ac i nodi unrhyw agwedd ar y gwaith trawsnewid a allai elwa o archwiliad manwl yn y dyfodol.

4. Manylion yr adroddiad

Cyd-destun

4.1. Mae Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a’r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018 yn disodli Cod Ymarfer Anghenion Addysgol Arbennig Cymru (2002). Cefnogir y Ddeddf gan reoliadau a Chod ADY. Mae’r Ddeddf yn disodli’r termau ‘anghenion addysgol arbennig’ (AAA) ac ‘anawsterau a/neu anableddau dysgu’ (AAD) gyda’r term newydd ‘anghenion dysgu ychwanegol’ (ADY). Bydd hyn yn disodli cynlluniau blaenorol, megis Cynlluniau Addysg Unigol (CAU), Datganiadau AAA a Chynlluniau Dysgu a Sgiliau.

Cynnydd

4.2. **Effeithiolrwydd y cyllid a ddarperir i ysgolion i fodloni gofynion y Ddeddf** - mae cyllid cynhwysiant ysgolion (gan gynnwys ADY) yn cael ei ddirprwyo’n llawn i ysgolion fel y cytunwyd yn y Fforwm Cyllideb Ysgolion, yn seiliedig ar gyfartaledd treigl 3 blynedd yn dilyn cymedroli Mapiau Darpariaeth gan ysgolion. Mae hyn yn caniatáu i ysgolion gynllunio’n fwy effeithiol a bod yn ymatebol i ddysgwyr sydd angen cefnogaeth. Yn dilyn ymgynghori gydag ysgolion, mae’r ALl wedi ymrwymo i adolygu’r dulliau ar gyfer dyrannu cyllid Cynhwysiant (gan gynnwys ADY) oherwydd y llwyth gwaith o ganlyniad i gwblhau a chymedroli Mapiau Darpariaeth. Bydd grŵp Tasg a Gorffen yn cael ei sefydlu yn ystod tymor yr Hydref 2024 i ystyried a chynnig dulliau cyllido i’r Fforwm Cyllideb Ysgolion.

Cynnydd a wnaed wrth recriwtio a chefnogi Seicolegwyr Addysg – Yn genedlaethol, deallir y bydd cynnydd yn y llwyth gwaith drwy gyflwyno, gweithredu a sefydlu diwygiadau ADY. Mae Sir Ddinbych yn cyflogi 4 Seicolegydd Addysg llawn amser yn bresennol, sy’n is na’r gymhareb a argymhellir yn genedlaethol. Mae’r ALl yn yr ail flwyddyn o noddi aelod o staff trwy gwrs tair blynedd, a fydd yn golygu Seicolegydd Addysg ychwanegol sy’n siarad Cymraeg o Fedi 2026. Mae peidio â chael digon o staff sy’n siarad Cymraeg yn risg i ddyletswyddau a diwygiadau deddfwriaethol allweddol yr Awdurdod. Mae pryder o ran niferoedd recriwtio Seicolegwyr Addysg ledled Cymru; mae Sir Ddinbych wedi ysgrifennu at Lywodraeth Cymru i rannu eu pryderon ynglŷn â diffyg cyfleoedd hyfforddiant.

4.3. Adborth ymarferwyr yn yr ysgol ar yr adnoddau a chefnogaeth a ddarparwyd i ysgolion gyda'r bwriad o fodloni gofynion ychwanegol y Ddeddf -

Paratoi at yr Ysgol a Hyfforddiant - Mae'r ALl yn parhau i ddarparu cefnogaeth ac arweiniad i ysgolion ble fo angen, trwy gyfarfodydd Cydlynydd ADY (CADY), cyfarfodydd clwstwr CADY a llwyfannau ar-lein megis Sharepoint. Rhoddir cefnogaeth bwrpasol ble gofynnwyd am hynny, neu lle bo'n briodol. Mae perthnasoedd gweithio cryf gyda'r ysgolion arbennig a'r Uned Cyfeirio Disgyblion (UCD) yn galluogi'r ALl i ymateb yn dda i'r anghenion cynyddol gan ysgolion ac i rannu arbenigedd. Mae'r ALl hefyd yn cydweithio'n effeithiol gydag Awdurdodau Lleol ar draws y rhanbarth i rannu ymarfer gorau.

Grŵp Tasg a Gorffen Cwricwlwm - Mae'r ALl wedi bod yn gweithio ar brosiect penodol a ariannwyd gan Lywodraeth Cymru i edrych ar sut y gellir alinio Cwricwlwm i Gymru a Chod ADY Cymru ymhellach i fodloni anghenion dysgwyr. Mae cynrychiolwyr o ysgolion ac ar draws timau ALl wedi cwrdd ac o ganlyniad, mae dealltwriaeth gyffredin o sut mae ysgolion yn dylunio cwricwlwm lleol cynhwysol i gefnogi holl ddysgwyr yn datblygu.

Arian Grant - mae arian grant gan Lywodraeth Cymru yn parhau i gael ei ddirprwyo i ysgolion a gan yr ALl, yn unol â thelerau ac amodau, i gefnogi gweithredu Deddf ADY a Thribiwnlys Addysg (ADYTA) (2018).

4.4. Materion recriwtio a chadw staff yn ymwneud â gweithredu gofynion y Ddeddf - Mae'r ALl yn parhau i ddefnyddio arian grant gan Lywodraeth Cymru i gyllido Athrawon Ymgynghorol ADY ychwanegol i gefnogi'r dyletswyddau statudol o dan y Ddeddf. Er bod arian grant ar gael i gefnogi ysgolion i'w gweithredu, mae cydnabyddiaeth hefyd bod pwysau sylweddol yn parhau i fod ar y gweithlu ysgol, yn arbennig CADY.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at Gynllun Corfforaethol 2022 i 2027: Y Sir Ddinbych a Garem?

5.1 Mae'r maes gwaith hwn yn cyfrannu at wneud sir Ddinbych yn lle iachach a hapusach lle mae pobl ifanc eisiau byw a gweithio a chyda'r sgiliau i wneud hynny. Mae hefyd yn cyfrannu at wneud Sir Ddinbych yn rhywle y gall pobl ifanc ddysgu a datblygu mewn amgylchedd teg a diogel, a chael y cychwyn gorau mewn bywyd ni waeth pa anghenion dysgu ychwanegol sydd ganddynt.

5. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

5.1. Mae TGCh CSDd yn cefnogi Gwasanaethau Addysg ac ysgolion gyda system TG Eclipse. Byddwn yn parhau i ddefnyddio cyllid grant Cynllun Datblygu Unigol Ar-lein Llywodraeth Cymru i gynorthwyo gyda chostau parhaus cynnal y system TG.

5.2. Mae'r ALl yn parhau i ddefnyddio grantiau Llywodraeth Cymru yn effeithiol i gefnogi'r ALl ac ysgolion i weithredu diwygiadau ADY. Yn flaenorol mae Llywodraeth Cymru wedi cynyddu'r cyllid a neilltuwyd ar gyfer gweithredu ADY o £6.6 miliwn i £12 miliwn, ac mae amserlenni'r gweithredu wedi eu hymestyn at ddiwedd blwyddyn academaidd 2024-25. Cydnabyddiaeth yw hyn o'r cynnydd yn y galw ar y gweithlu i ymateb i anghenion plant a symud plant o AAA i ADY, ochr yn ochr â sefydlu arferion addysg gynhwysol yn yr ysgol. Bydd y lefel hon o gyllid hefyd ar gael yn 2024-25. Fodd bynnag, mae cyllid grant ADY canolog yr ALl wedi aros yr un fath.

Mae dau athro Ymgynghorol ADY dros dro mewn swydd tan Awst 2025 i gefnogi gweithredu'r Cod ADY a Deddf ADYTA (2018) ar draws yr ALl. Mae trafodaethau staffio yn parhau i gefnogi'r gwaith gweithredu.

5.3 Mae ystyriaeth o gapasiti Seicoleg Addysgol wedi ei nodi yn adran 4.

6 Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Les?

7.1. Bydd angen Asesiad o Effaith ar Les fel arfer ar gyfer penderfyniadau neu gynigion am newid er mwyn cydymffurfio â Deddf Cydraddoldeb 2010, Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 a Safonau'r Gymraeg. Mae Llywodraeth Cymru wedi gwneud asesiad effaith yn ymwneud â siwrnai Trawsnewid ADY.

7 Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal gyda Chraffu ac eraill?

8.1 Mae trafodaethau (ble'n berthnasol) gydag undebau llafur a phenaethiaid yn parhau i ddarparu fforymau ar gyfer trafodaeth onest. Rydym yn gweithio gydag ystod o fudd-ddeiliaid, gan gynnwys grwpiau rhieni, Iechyd, sefydliadau Addysg Bellach i rannu a chael sylwadau ar weithrediad parhaus y diwygiadau ADY.

9 Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1 Bydd angen talu'r holl gostau o gyllidebau sydd eisoes wedi'u dirprwyo i ysgolion, y gyllideb Addysg a hefyd cyllid grant a geir gan Lywodraeth Cymru.

10 Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1 Adroddwyd yn flaenorol am bwysau yn y tîm Seicoleg Addysg a thimau Anghenion Dysgu Ychwanegol, a lliniarwyd y risgiau fel y nodir yn adran 4 a 6.

10.2 Pwysau yn y tîm ADY oherwydd yr addasiadau sydd eu hangen a nifer o achosion yn parhau i fod yn risg fodd bynnag mae recriwtio aelodau o staff dros dro ychwanegol wedi helpu.

10.3 Mae trefniadau ariannu'n cael eu trafod ar hyn o bryd ar lefel genedlaethol mewn perthynas â'r Sefydliadau Ôl-16 Arbennig Annibynnol (ISPI). Pe bai'r cynnig cyntaf wedi ei dderbyn, byddai effaith ariannol negyddol ar Sir Ddinbych. Yn dilyn codi pryderon ac adroddiad a ysgrifennwyd ac a gyflwynwyd gan awdurdodau lleol rhanbarth Gogledd Cymru, mae Llywodraeth Cymru bellach wedi cytuno i adolygu'r prosesau eto. Rydym yn disgwyl am benderfyniad LlC a byddwn yn cymryd rhan mewn unrhyw drafodaethau pellach.

10.4 Mae dehongliad cyson o'r Ddeddf ADYTA (2018) a Chod ADY Cymru yn parhau i fod yn flaenoriaeth i'r holl fudd-ddeiliaid. Mae Sir Ddinbych wedi ymgysylltu'n rhanbarthol ac yn genedlaethol i gael eglurhad pellach yn y maes hwn trwy gyfarfodydd gyda Llywodraeth Cymru. Mae'r ALl hefyd wedi cwrdd ag arolygwyr Estyn i drafod ADY ac i gyfrannu at yr adroddiad thematig sydd i'w gyhoeddi'n ddiweddarach eleni.

10.5 Mae goblygiadau llwyth gwaith ar ysgolion yn parhau i fod yn ffactor oherwydd y cyfrifoldebau ychwanegol ar ysgolion o dan y Ddeddf a'r gweinyddu cysylltiedig. Mae'r ALl yn cefnogi ysgolion gyda chanllawiau, hwyluso dulliau clwstwr a darparu hyfforddiant wedi ei deilwra ble fo angen.

11 Pŵer i wneud y penderfyniad

11.1 Mae pwerau mewn perthynas â'r materion yn yr adroddiad hwn yn unol ag:

- Adran 21 Deddf Llywodraeth Leol 2000;
- Erthygl 7 o Gyfansoddiad y Cyngor

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Adroddiad i'r	**Pwyllgor Craffu Perfformiad**
Dyddiad y cyfarfod	**26 Medi 2024**
Aelod / Swyddog Arweiniol	**Y Cynghorydd Diane King (Aelod Arweiniol Addysg, Plant a Phobl Ifanc)**
Pennaeth Gwasanaeth	**Geraint Davies (Pennaeth Addysg)**
Awdur yr adroddiad	**Wayne Wheatley, Gwaith Cymdeithasol Addysg**
Teitl	**Hyrwyddo Presenoldeb Ysgol ac Ymgysylltiad mewn Addysg**

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1. Mae'r adroddiad yn cyflwyno'r sefyllfa bresennol o ran presenoldeb ysgol ac ymgysylltiad mewn addysg a'r ymateb i ymdrin â materion pan fo pryder ar lefel disgybl unigol yn Sir Ddinbych.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1. Darparu gwybodaeth ac egluro'r mesurau i gefnogi disgyblion diamddiffyn i ailymgysylltu gyda'u haddysg a darparu dealltwriaeth o'r cyd-destun rhanbarthol a chenedlaethol wrth ymdrin â'r lefel gyfredol o bryder yn genedlaethol.

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1 Gwahoddir y pwyllgor Craffu i drafod manylion yr adroddiad hwn ac i adnabod unrhyw faterion a godwyd sydd angen eglurhad neu archwilio pellach yn y dyfodol.

4. Manylion yr adroddiad

4.1 Roedd cyfraddau presenoldeb ysgolion ym mlwyddyn ysgol 2018/19 cyn y pandemig ar gyfer ysgolion cynradd yn 94.8% ac ysgolion uwchradd yn 93.7%.

4.2 Roedd cyfartaledd presenoldeb Cymru ar gyfer ysgolion cynradd / uwchradd ar gyfer blwyddyn academaidd Medi 2023 i Fehefin 2024 yn 90.6%. Mae hyn yn gynnydd o 89.2% dros yr un cyfnod yn 2022/23 ar draws Cymru. Yn Sir Ddinbych, roedd cyfanswm ysgolion cynradd / uwchradd gyda'i gilydd ar gyfer blwyddyn academaidd 2023 / 2024 yn 89.9 %, sy'n cyfateb i 0.7 % yn llai na chyfartaledd Cymru. Yn genedlaethol, bu i 10.3 % o ddisgyblion gyrraedd y trothwy absenoldeb cyson o 10% o sesiynau wedi'u methu ar gyfer y flwyddyn academaidd, sydd unwaith eto'n welliant o 12.9% dros yr un cyfnod yn 2022/23. Roedd ffigwr Sir Ddinbych yn 15.2% dros yr un cyfnod yn 2022/23.

4.3 Mae Lynne Neagle AS, Ysgrifennydd Cabinet Addysg, hefyd wedi cyhoeddi cynlluniau yn ddiweddar i ddod â Chymru yn unol â Lloegr ble mae absenoldeb cyson yn cael ei ddiffinio fel colli 10% o sesiynau hanner diwrnod (30 sesiwn) yn hytrach na'r gyfradd absenoldeb gyfredol o 20% o absenoldeb cyson sy'n gyfwerth â 60 sesiwn hanner diwrnod y flwyddyn.

4.4 Mae Sir Ddinbych wedi cael cyllid ychwanegol gan LlC trwy'r Grant Addysg Awdurdod Lleol i ymdrin a chefnogi addysg ac ysgolion. Rydym yn parhau i ddatblygu cysylltiadau cymunedol cydlynol ar draws yr awdurdod i ymdrin â'r duedd gyfredol hon a chanolbwyntio ar berthyn cymunedol a mynediad at wasanaethau. Mae hyn yn sicrhau fod plant yn defnyddio eu hawl i addysg llawn amser ond hefyd yn cael mynediad at wasanaethau sy'n ehangach na dim ond addysg yn unig. Fel rhan o hyn, rydym wedi datblygu strategaeth ymgysylltu â disgyblion sy'n defnyddio'r gwasanaethau sy'n cefnogi'r rhaglen hon ac yn gosod cyfeiriad strategol clir ar gyfer y gwasanaeth.

4.5 Gwella presenoldeb yn yr ysgol yw'r flaenoriaeth y cynutwyd arni ar gyfer y flwyddyn ysgol hon i bob tîm o fewn y Gwasanaethau Addysg, gan weithio gydag ysgolion i fonitro a chefnogi ymgysylltiad disgyblion. Mae'n ffurfio rhan o bolisi presenoldeb diwygiedig y sir sy'n gysylltiedig â chanllawiau Llywodraeth Cymru **Perthyn, Ymgysylltu a Chyfranogi** ac yn adlewyrchu'r themâu allweddol a'r disgwyliadau o ran camau gweithredu gan awdurdodau lleol. Mae'r polisi presenoldeb enghreifftiol newydd ar gyfer 2024/25 (**Atodiad 1**) a ddarperir i ysgolion gan Adran Addysg Sir Ddinbych yn sicrhau cydymffurfiaeth, rheolaeth effeithiol a chefnogaeth.

4.6 Mae gan y Gwasanaeth Lles Addysg gyfrifoldeb uniongyrchol dros bresenoldeb ysgol yn Sir Ddinbych. Yn defnyddio cyllid grant Llywodraeth Cymru ar gyfer 2024/25,

mae'r gwasanaeth wedi cynyddu capasiti staff ac wedi penodi dau swyddog ymgysylltu â theuluoedd ac un swyddog presenoldeb. Mae'r aelodau staff hyn yn cefnogi ysgolion a theuluoedd ac yn darparu cyswllt rheolaidd a gwaith manwl i hyrwyddo presenoldeb, cefnogi ac, ar adegau, herio'r "rhiant" drwy ddyletswyddau statudol y gwasanaeth i ymgysylltu a chymryd rhan yn addysg eu plentyn. Caiff ethos a diwylliant drws agored ei hyrwyddo ar draws holl ysgolion y sir. At hynny, rhoddir pwyslais ar sicrhau bod y rhiant yn teimlo ei fod yn cael ei werthfawrogi a'i groesawu i weithio gydag ysgolion, gyda chynigion amrywiol i gymryd rhan drwy weithgareddau, cyfarfodydd a sgyrsiau anffurfiol yn yr ysgol; a chynnig cyfle i gyfarfod a deall sut y gall y rhiant wneud gwahaniaeth. Mae cyllid grant Ysgolion Bro ychwanegol ar gyfer 2024/25 wedi galluogi'r Gwasanaeth Cwnsela Ysgolion a gweithiwr cyswllt teulu'r Blynyddoedd Cynnar i ffurfio rhan o'r gwasanaethau a gynigir i deuluoedd yn seiliedig ar atgyfeiriadau gan ysgolion yn ymwneud â phryderon presenoldeb. Bydd y gefnogaeth ychwanegol hon o gymorth pan mae iechyd meddwl, gorbryder cymdeithasol a mynediad cynnar at addysg yn ffactor sylweddol.

4.8 Mae Adran Addysg Sir Ddinbych yn gweithredu polisi amserlen lai newydd ar gyfer ysgolion. Mae'n mynd i'r afael â'r pryderon lleol a chenedlaethol o ran nifer y disgyblion ar ddyddiau ysgol byrrach am amryw o resymau yn cynnwys iechyd ac anghenion cymdeithasol, presenoldeb ac ymddygiadol ehangach. Mae'r polisi'n cynnig proses gyson ar gyfer olrhain a monitro disgyblion yn cynnwys pan mae'n rhaid i ysgolion hysbysu Adran Addysg Sir Ddinbych pan maent yn ystyried gweithredu amserlen lai ar gyfer disgybl. Mae archwiliad yn cael ei gynnal ar hyn o bryd i roi syniad clir o'r gwaith hwn wrth roi'r polisi newydd ar waith.

Nid oes un ateb, un grŵp neu un gwasanaeth y gall ymdrin â'r mater hwn.

4.10 Mae'r awdurdod lleol yn edrych ar y cwmpas mae diwygiadau diweddar yn y Cwricwlwm i Gymru, Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a Thribiwnlys Addysg 2018, a'r adnoddau a'r cysylltiadau o fewn gwasanaethau'r awdurdod yn gallu ei roi i bresenoldeb disgyblion o fewn ei gylch gwaith fel blaenoriaeth.

4.11 Mae cwmpas yr uchod yn ymdrin â nifer o faterion mae plant yn delio â nhw yn ddyddiol: apathi, digalondid ac yn fwy pryderus, iechyd meddwl a lles sydd wedi cynyddu'n sylweddol ers 2018. Mae gan y rhan fwyaf os nad bob atgyfeiriad i'r Gwasanaeth Lles Addysg thema sy'n ailadrodd o'r materion uchod.

4.12 Yn bresennol mae perfformiad cyffredinol Sir Ddinbych yn 89.9%, y cyfartaledd ar draws Cymru o Fedi i Fehefin 2024 yw 90.6%. Mae dadansoddiad manylach o'n sefyllfa bresennol mewn perthynas ag absenoldebau awdurdodedig a heb awdurdod dros y tair blynedd academaidd olaf ar gael yn **Atodiad 2**.

4.13 Mae dull ysgol gyfan yn gyffredin ar draws ysgolion Sir Ddinbych ble gall yr holl staff beth bynnag fo'u swyddogaeth wneud gwahaniaeth i blentyn mewn ysgol sy'n gosod y plentyn yn ganolog i'r holl waith sydd â diddordeb cyffredin o ddysgu, gofal a lles. Mae gan ysgolion dimau bugeiliol a staff cefnogi yn gweithio gyda disgyblion i wella canlyniadau dysgu ond hefyd deall gofal ein dysgwyr diamddiffyn sydd â phrofiadau niweidiol yn ystod plentyndod, materion teuluol cymhleth, tlodi, anfantais a nifer cynyddol o broblemau iechyd meddwl, gorbryder ac ymddieithrio.

4.14 Mae cyfres o ganllawiau wedi eu creu i gefnogi ysgolion a theuluoedd i ddeall y disgwyliadau o ran presenoldeb da a hefyd i roi eglurder trwy gyfres o gwestiynau cyffredin.

4.15 Defnyddir rhybuddion cosb benodedig fel mesur pan fo pob ymdrech arall gan yr ysgol i ymgysylltu â rhiant wedi methu, mae hyn yn unol â'r canllawiau presennol gan Llywodraeth Cymru.

Rhybuddion Cosb Benodedig	**Blwyddyn Ysgol**	**Rhybudd a gyflwynwyd**	**Dirwyon a Gyflwynwyd**
	2021 /2022	42	7
	2022/2023	234	22
Blwyddyn Ysgol Gyfredol	2023/2024	483	76

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at Gynllun Corfforaethol 2022 i 2027: Y Sir Ddinbych a Garem?

5.1 Mae'r maes gwaith hwn yn cyfrannu at wneud sir Ddinbych yn lle ble mae pobl ifanc eisiau byw a gweithio a chyda'r sgiliau i wneud hynny. Mae hefyd yn cyfrannu at wneud Sir Ddinbych yn rywle y gall pobl ifanc ffynnu a chael y cychwyn gorau mewn bywyd beth bynnag fo'r problemau neu heriau maent yn eu hwynebu.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1 Mae'r awdurdod lleol yn cael eu cefnogi gan grantiau allanol i ymdrin â'r lefel gyfredol o bryder yn genedlaethol ac yn lleol ynglŷn ag effaith presenoldeb gwael a'r cynnydd i adennill a rhagori ar y lefelau a gyrhaeddwyd yn 2018/19. Pe byddai'r arian yn gostwng yn y setliad gan Llywodraeth Cymru yn y dyfodol byddai angen cynnal adolygiad i edrych ar gyfeiriad strategol y sir yn ymwneud â buddsoddiad yn y dyfodol i gefnogi'r maes blaenoriaeth uchel hwn. Mae Sir Ddinbych yn deall bod Llywodraeth Cymru, ar hyn o bryd, yn canolbwyntio ar hyrwyddo ymgysylltiad pob dysgwr.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Les?

7.1 Nid oes angen gwneud penderfyniad na chynnig ar gyfer newid ac felly nid oes angen Asesiad o Effaith ar Les.

8. Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal gyda Chraffu ac eraill?

8.1. Mae trafodaethau yn parhau gyda phenaethiaid i lywio newidiadau polisi a chefnogaeth. Trafodwyd y maes hwn yng nghyfarfod Craffu Perfformiad ym mis Ionawr 2024.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1 Fel y nodir yn adran 6 yr adroddiad.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1 Bydd y risgiau o beidio â chyflawni nod strategol LIC a'r ALI o bosib yn gweld nifer is o blant yn mynd i'r ysgol yn rheolaidd yn Sir Ddinbych; bydd y gwaith hwn yn lliniaru'r risgiau hynny.

11. Pŵer i wneud y penderfyniad

11.1 Deddf Addysg 1996 - Adran 444

11.2 Caiff pwerau'r Pwyllgor Craffu mewn perthynas â'r mater hwn eu nodi yn Adran 21 Deddf Llywodraeth Leol 2000 ac Adran 7 o Gyfansoddiad y Cyngor.

sir ddinbych denbighshire

POLISI PRESENOLDEB SIR DDINBYCH F7 2024-25

Polisi Presenoldeb y Gwasanaethau Addysg, Ysgolion a Phlant 2024/25

At ddibenion y polisi hwn, mae’r term ‘ysgol' yn cyfeirio at feithrinfeydd, ysgolion cynradd, uwchradd ac ysgolion arbennig sy’n cael eu cynnal ac unedau cyfeirio disgyblion.

Enw'r Ysgol Name of school	XX
Cyfeiriad a Chod Post Address and post code	XX
Rhif ffôn Phone number	XX
Cyfeiriad e-bost ar gyfer y polisi hwn Email address for this policy	XX
Dolen we i'r polisi Web link to policy	XX

Enw'r polisi / Name of policy	Polisi Presenoldeb
Rhif fersiwn y Polisi / Policy version number	Chwefror 2024
Dyddiad y cymeradwywyd y Polisi yn ffurfiol gan y Corff Llywodraethu / Date Policy formally approved by Governing Body	XX
Dyddiad y daw'r Polisi i rym / Date Policy becomes effective	XX
Dyddiad Adolygu / Review Date	XX
Llofnod (Pennaeth) / Signed (headteacher)	XX
Llofnod (Cadeirydd y Corff Llywodraethu) / Signed (chair of governing body)	XX
Gwybodaeth am y polisi hwn ar gael i rieni/gofalwyr / Information about this policy is available to parents/carers	

Tabl Cynnwys

POLISI AC YMARFER CYNGOR SIR DDINBYCH

1. Cyflwyniad
2. Hyrwyddo Presenoldeb
3. Absenoldeb Awdurdodedig / Heb Awdurdod
4. Cyfrifoldebau'r Ysgolion
4.1 Ailintegreiddio Disgyblion ar ôl Absenoldeb
4.2 Archwilio Hunan-werthuso Ysgolion
5. Cyfrifoldebau Rhieni
5.1 Fframwaith Statudol
6. Cyfrifoldebau'r Awdurdod Lleol
6.1 Cyfrifoldebau Swyddogion y Gwasanaeth Lles Addysg
6.2 Atgyfeiriadau at y Gwasanaeth Lles Addysg
6.3 Monitro a Chefnogaeth gan yr Awdurdod Lleol
6.4 Cyfrifoldebau Gwasanaethau Plant
6.5 Polisi Cefnogi Plant sy'n Derbyn Gofal
6.6 Rhwydweithiau a Phartneriaethau Aml-asiantaeth
6.7 Nyrsys Ysgol ac Asiantaethau Iechyd Eraill
6.8 Cysylltiadau gydag Awdurdodau Lleol Eraill
7. Rhybuddion Cosb Benodedig
8. Gwyliau Teulu yn ystod y Tymor
9. Gwyliau Tramor Estynedig
10. Plant sy'n Colli Addysg
11. Diogelu
12. Addysg Ddewisol yn y Cartref

Atodiadau

Atodiad 1 Deddfwriaeth a Chanllawiau
Atodiad 2 Siart Llif Monitro Presenoldeb
Atodiad 3 Cynllun Cefnogi Presenoldeb yn yr Ysgol
Atodiad 4 Canllawiau Rheoli Achosion - I Ysgolion
Atodiad 5 Arfer Da: Arweiniad i Ysgolion
Atodiad 6 Archwilio Hunan-werthuso Presenoldeb Ysgol
Atodiad 7 Ffurflen Atgyfeirio Gwasanaeth Nyrsys Ysgol
Atodiad 8 Cod Ymddygiad Cosb Benodedig

RHAGAIR

Mae'r ddogfen hon yn bolisi gweithredol i ysgolion ei fabwysiadu drwy eu corff llywodraethu bob blwyddyn academaidd.

Rhaid i staff gweithredol yn yr ysgol â chyfrifoldeb dros bresenoldeb hefyd fod yn ymwybodol o bolisïau eraill yn cynnwys y polisi Amserlen Lai, y Polisi Diogelu a'r Cod Ymddygiad Rhybudd Cosb Benodedig. Rhaid i'r rhain hefyd gael eu hystyried wrth roi camau ar waith o ran presenoldeb yn yr ysgol, lles a diogelu disgyblion.

Mae ymgysylltiad a hawl disgyblion i gael addysg lawn sy'n bodloni eu hanghenion addysgol a chymdeithasol yn parhau yn ymrwymiad gan Gyngor Sir Ddinbych. Mae hyn yn fwy gwir nag erioed yn ystod y blynyddoedd diweddar, gyda lefelau cyrhaeddiad is na'r disgwyl ymhlith rhai disgyblion.

Mae'n rhaid i ni gydweithio gyda rhieni, disgyblion, addysg ac ysgolion i feithrin perthnasoedd parhaol sy'n cydgrynhoi perthnasoedd proffesiynol gwir ac ystyrlon sy'n cael effaith gadarnhaol ar ddeilliannau disgybl.

G W Davies

Geraint Davies

Pennaeth Addysg/Head of Education

1. CYFLWYNIAD

Mae Cyngor Sir Ddinbych wedi ymrwymo i ddarparu addysg lawn ac effeithlon i bob disgybl ac mae'n croesawu'r cysyniad o gyfle cyfartal i bawb.

Byddwn yn darparu amgylchedd ble mae pob disgybl, rhiant a gofalwr yn teimlo eu bod yn cael eu gwerthfawrogi a'u croesawu ac rydym wedi ymrwymo i'r egwyddor sylfaenol bod ymyrraeth gynnar a gweithio mewn partneriaeth yn hanfodol i sicrhau presenoldeb, amddiffyn a lles pob plentyn.

Mae ysgolion yn dilyn Gweithdrefnau Diogelu Cymru a Pholisi Diogelu Ysgolion Sir Ddinbych yn ogystal â phrotocolau lleol yn ymwneud â materion lles penodol ac adnabyddadwy sy'n atal plentyn rhag cael addysg, neu ble mae pryderon diogelu.

Er mwyn i blentyn gyflawni ei gyrhaeddiad addysgol llawn, mae lefel uchel o bresenoldeb yn yr ysgol yn hanfodol. Byddwn yn gweithio'n gyson tuag at nod o bresenoldeb o 100% i bob disgybl. Defnyddir bob cyfle i gyfleu i'r disgyblion a'u rhieni neu ofalwyr mor bwysig yw presenoldeb rheolaidd a phrydlon.

Mae presenoldeb yn yr ysgol dan gyfraith a chanllawiau addysg ac ysgrifennwyd ein polisi presenoldeb i adlewyrchu'r ddeddfwriaeth a'r canllawiau a gynhyrchwyd gan Lywodraeth Cymru. Am wybodaeth yn ymwneud â'r ddeddfwriaeth a chanllawiau hyn, gweler Atodiad 1.

Mae'r ddeddfwriaeth yn darparu ar gyfer diwrnod ysgol sy'n cael ei rannu'n ddwy sesiwn gydag egwyl am ginio yn y canol, a'u bod ar gael am 190 diwrnod mewn unrhyw flwyddyn ysgol.

Bydd yr ysgol yn adolygu ei systemau ar gyfer gwella presenoldeb yn flynyddol i sicrhau ei bod yn cyflawni'r nodau a thargedau a nodwyd gan y Llywodraethwyr, yr awdurdod lleol, Gwasanaeth Gwella Ysgolion Rhanbarthol Gogledd Cymru GwE a ffurflenni statudol Llywodraeth Cymru ar bresenoldeb.

Bydd y polisi hwn yn cynnwys y gweithdrefnau y bydd yr ysgol yn eu defnyddio i weithio tuag at fodloni ei thargedau presenoldeb, fel y'i gosodwyd gan yr awdurdod lleol.

2. HYRWYDDO PRESENOLDEB

Y sylfaen ar gyfer presenoldeb da yw partneriaeth gref rhwng yr ysgol, rhieni, gofalwyr a disgyblion.

Mae Sir Ddinbych wedi ymrwymo i sicrhau bod disgyblion yn cael gwybod am bwysigrwydd presenoldeb da a sut y bydd o les iddynt yn awr ac yn y dyfodol. Bydd yr ysgolion yn cynnig amrywiaeth o wobrau anogaeth i ddysgwyr unigol, dosbarthiadau a grwpiau blwyddyn sydd â lefelau uchel o bresenoldeb, dim absenoldebau heb awdurdod a/neu sydd wedi gwella eu presenoldeb yn sylweddol.

Bydd yr ysgolion yn defnyddio amrywiaeth o strategaethau i ymyrryd yn gynnar i annog gwell presenoldeb gan ddisgyblion unigol a helpu i oresgyn unrhyw rwystrau a all fod yn atal y presenoldeb disgwyliedig. **Yng Nghymru, gosodir absenoldeb cyson yn is na 90%,** mae pob disgybl sy'n is na hyn yn bryder i ysgol a bydd angen monitro ac ymyrraeth. Mae defnyddio data presenoldeb a chodio disgyblion yn hanfodol i olrhain a monitro perfformiad disgyblion a'r ysgol. Gall strategaethau i wella presenoldeb disgyblion fod ar waith yn yr ysgol neu gallant olygu cyd-weithio â gwasanaethau addysg ac asiantaethau partner eraill i sicrhau bod y gefnogaeth fwyaf priodol ar waith i'r disgybl, wedi'i gefnogi gan y rhiant/gofalwr. Cyfeiriwch at Atodiad 2, Siart Llif Monitro Presenoldeb, Atodiad 3 Cynllun Cefnogi Presenoldeb a Chanllawiau Rheoli Achosion - I Ysgolion.

Pan fydd ysgol yn penderfynu rhoi amserlen lai ar waith i ddisgybl, rhaid cael rheswm addas i wneud penderfyniad o'r fath a chael cytundeb y rhiant/gofalwr ac adran addysg yr awdurdod lleol ynghyd ag unrhyw wasanaethau eraill sy'n gweithio gyda'r disgybl. Rhaid i gynllun fod ar waith wedi'i lofnodi gan yr holl bartïon, yn cynnwys proses adolygu bob hanner tymor i sicrhau ei fod yn cynnig addysg effeithiol. Rhaid i unrhyw gynllun amserlen lai amlinellu manylion yr addysg a gynigir bob diwrnod ysgol pan nad yw'r disgybl yn yr ysgol a'i godio'n gywir yn y gofrestr bresenoldeb.

Bydd y pwyslais ar gynnal ymgysylltiad â'r ysgol tra bydd y cynllun ar waith i sicrhau bod y disgybl yn cael addysg barhaus ac yn cyflawni presenoldeb da. ***Cyfeiriwch at Bolisi Amserlen Lai Cyngor Sir Ddinbych (2024) i gael mwy o fanylion ar y broses weithredu a monitro.***
Bydd canlyniadau posibl peidio â bodloni disgwyliadau presenoldeb rheolaidd yn yr ysgol yn cael eu cyfathrebu'n rheolaidd i rieni a gofalwyr drwy gydol y flwyddyn academaidd mewn gwahanol ffyrdd megis negeseuon testun, gwefan yr ysgol, newyddlenni a nosweithiau rhieni a drwy dîm cyfathrebu'r awdurdod lleol yn gweithio gydag addysg.

Datganiad gan Lywodraeth Cymru (Rhagfyr 2023)
Newid y Trothwy ar gyfer Absenoldeb Cyson yng Nghymru

Ym mis Rhagfyr 2023, newidiodd Llywodraeth Cymru y trothwy ar gyfer absenoldebau cyson gan ddisgybl o bresenoldeb oedd yn is na 80% i bresenoldeb sy'n is na 90%. Mae'r disgwyliad uwch hwn yn tanlinellu'r pwysigrwydd a roddir i bresenoldeb rheolaidd yn yr ysgol a bod angen i awdurdodau lleol, ysgolion a theuluoedd weithio gyda'i gilydd i gyflawni hyn.

Canllawiau Perthyn, Ymgysylltu a Chyfranogi Llywodraeth Cymru 293/ 2023

Gwella presenoldeb ysgol: hawdd ei ddarllen | LLYW.CYMRU

Mae'r canllawiau wedi'u hanelu at ysgolion a gynhelir, Unedau Cyfeirio Disgyblion, lleoliadau EOTA, rhieni/gofalwyr ac awdurdodau lleol. Mae'n ddogfen ymarferol ar gyfer arweinwyr, athrawon ac ymarferwyr eraill sy'n amlinellu'r dulliau a'r adnoddau y gall ysgolion, Unedau Cyfeirio Disgyblion a lleoliadau EOTA eu defnyddio i helpu i sicrhau lefelau ymgysylltu a phresenoldeb uchel gan ddysgwyr. Dylid mabwysiadu'r dulliau a'r adnoddau hyn, eu datblygu ac adeiladu arnynt er mwyn sicrhau eu bod yn cyd-fynd ag anghenion plant a rhieni/gofalwyr.

Ni ellir ystyried presenoldeb ar wahân i bopeth arall. Mae achosion rhyngberthynol ac sy'n gorgyffwrdd o ran absenoldeb a natur amrywiol profiadau dysgwyr yn yr ysgol, yn y gymuned ac yn y cartref yn golygu bod angen strategaethau ysgol gyfan a threfniadau gwaith aml-asiantaeth cryf a gaiff eu llunio i gefnogi pob dysgwr. Mae dealltwriaeth gynyddol bod hefyd angen i ysgolion gefnogi dysgwyr i ddatblygu ymdeimlad o berthyn, cysylltedd ac ymgysylltiad â'r ysgol, ac adeiladu eu gwytnwch a'u gallu i ymdopi â'r heriau y maent yn eu hwynebu.

Dylid darllen y canllawiau ar y cyd â pholisi presenoldeb yn yr ysgol a diogelu Sir Ddinbych a'r nifer o themâu a dulliau a gaiff eu hystyried a'u mabwysiadu gan yr ysgol i wella ymgysylltiad a phresenoldeb disgyblion ymhellach.

3. ABSENOLDEB AWDURDODEDIG / HEB AWDURDOD

Mae'n hanfodol pwysleisio bod yna ddau fath o absenoldeb: absenoldeb awdurdodedig a heb awdurdod. Efallai y bydd angen atgoffa rhieni nad yw llythyr neu alwad ffôn ynddo'i hun yn awdurdodi absenoldeb, **dim ond pan fydd y Pennaeth yn derbyn yr eglurhad a gynigir gan y llythyr neu alwad ffôn y bydd yr absenoldeb yn cael ei awdurdodi. Mae angen i rieni gael gwybod am y penderfyniadau hyn fel nad yw'n peri dryswch yn nes ymlaen a/neu os bydd y mater yn mynd i broses gyfreithiol.** Bydd ysgolion yn dilyn Gweithdrefnau Presenoldeb Sir Ddinbych er mwyn monitro, cefnogi ac ymdrin â'r materion presenoldeb. Mae'n allweddol fod ysgolion yn gweithredu Cynllun Cefnogi Presenoldeb gyda disgybl sy'n achosi pryder yn gynnar yn y broses fonitro i weithio gyda phawb sy'n briodol a chofnodi camau gweithredu'r ysgol i reoli'r pryder o ran presenoldeb. Bydd hyn yn rhan o'r dystiolaeth sydd ei hangen i atgyfeirio achos i Wasanaeth Lles

Addysg yr awdurdod lleol. Cyfeiriwch at Atodiad 2 Siart Llif Monitro Presenoldeb, Atodiad 3 Cynllun Cefnogi Presenoldeb a Chanllawiau Rheoli Achosion - I Ysgolion.

Dylai ysgolion ddatblygu perthynas waith agos gyda'r Gwasanaeth Lles Addysg er mwyn hybu presenoldeb rheolaidd yn yr ysgol.

Bydd absenoldebau o'r ysgol yn cael eu hawdurdodi os gall y rhiant/gofalwr brofi unrhyw un o'r amddiffyniadau statudol canlynol:

- oherwydd salwch neu unrhyw achos anocheladwy; neu
- absennol ar unrhyw ddiwrnod a osodwyd ar wahân ar gyfer defodau crefyddol gan y corff crefyddol y mae'r rhieni yn perthyn iddo; neu
- absennol oherwydd nad yw'r ysgol lle mae'r plentyn yn ddisgybl cofrestredig o fewn pellter cerdded ac nad oes trefniadau addas wedi eu gwneud gan yr Awdurdod Lleol. Gweler y ddolen i Bolisi Cludiant Ysgol Cyngor Sir Ddinbych am ragor o wybodaeth: Cludiant am ddim i'r ysgol a'r coleg | Cyngor Sir Ddinbych

Os yw plentyn yn absennol gyda chymeradwyaeth yr ysgol, am ba bynnag reswm, ni fernir bod unrhyw dramgwydd wedi ei gyflawni, a thrwy hynny, mae’r penderfyniad a wnaed gan yr ysgol i roi neu wrthod caniatâd am absenoldeb yn ffactor hanfodol wrth bennu penderfyniad yr Awdurdod Lleol i erlyn.

- Mae angen esboniad am bob absenoldeb. Os nad oes un yn dod i law bydd yr absenoldeb yn cael ei drin fel un heb awdurdod.
- Mae absenoldeb heb awdurdod yn absenoldeb heb gymeradwyaeth gan Bennaeth yr ysgol. Mae absenoldeb rheolaidd heb awdurdod yn drosedd yn ôl y gyfraith.
- Mae absenoldeb a ganiateir gan rieni yn aml yn fwy anodd i’w nodi nag unrhyw fath arall o absenoldeb ac mae yr un mor niweidiol i brofiad addysgol y disgybl ag unrhyw fath arall o absenoldeb. Os bydd gan staff yr ysgol reswm i amau bod yr esboniad a gynigir am absenoldeb arbennig yn ddilys, dylai absenoldeb gael ei drin fel un heb awdurdod a **dylid rhoi gwybod i’r rhiant/gofalwr.**
- Gan fod pob absenoldeb yn cael eu trin fel rhai heb awdurdod oni bai a hyd nes y bydd yr ysgol yn cytuno ar eglurhad boddhaol, mae'n bwysig bod gan ysgolion weithdrefnau sy’n cael eu cymhwyso'n gyson i fynd ar drywydd esboniadau ac ar gyfer diwygio cofrestri.

4. CYFRIFOLDEBAU'R YSGOLION

Mae ysgolion yn bennaf gyfrifol am gefnogi presenoldeb eu disgyblion ac am ymateb i anawsterau a phroblemau a allai arwain at ddiffyg presenoldeb yn dilyn y Siart Llif Monitro Presenoldeb (gweler Atodiad 2).

Dylai ysgolion gymryd agwedd gadarnhaol a rhagweithiol tuag at faterion presenoldeb. Mae ysgolion sy'n annog rhieni i gymryd rhan weithredol yn addysg eu plant yn gallu chwarae rhan bwysig o ran gwella lefelau presenoldeb a phrydlondeb ac o ran lleihau absenoldeb.

Rhaid i ysgolion gael prosesau a systemau sy'n cofnodi absenoldeb yn gywir a rhoi pwyslais ar fonitro disgyblion unigol sy'n achosi pryder. Dylid monitro'r disgyblion hyn yn wythnosol i alluogi'r ysgol i ostwng cyfraddau absenoldeb yn effeithiol. Gweler y ddolen isod at Godau Presenoldeb Llywodraeth Cymru: Canllawiau ar Godau Presenoldeb yn yr Ysgol

Dylai cyfarfodydd wythnosol yr Uwch Dîm Arweinyddiaeth a'r rhai sy'n gyfrifol am fonitro absenoldeb o'r ysgol adnabod y disgyblion hynny sydd angen cynlluniau cefnogi presenoldeb gan weithio gyda'r rhiant, staff ysgol ac asiantaethau eraill i ymgysylltu'r disgybl mewn patrwm o bresenoldeb ysgol rheolaidd.

Mae'n ofyniad cyfreithiol bod ysgolion yn:

- Cynnal cofrestrau presenoldeb yn unol â Rheoliadau Addysg (Cofrestru Disgyblion) (Cymru) 2010*.

  Mae'r gofrestr yn ddogfen gyfreithiol ac mae'n rhaid ei chadw'n gywir. Gellir gofyn am y gofrestr mewn llys barn fel tystiolaeth mewn erlyniad am ddiffyg presenoldeb, neu ar gyfer cyhoeddi Rhybudd Cosb Benodedig.

  *https://www.legislation.gov.uk/wsi/2010/1954

- Cofnodi pob sesiwn ysgol yn gywir i ddangos a oedd disgybl yn bresennol, neu'n absennol a pha un ai'n awdurdodedig neu heb awdurdod (yn ôl meini prawf a osodwyd gan Ddeddf Addysg 1996). Rhan allweddol o'r gwaith hwn yw bod y staff cofrestru'n defnyddio'r codau cofrestru priodol.

- Atgoffa rhieni mai'r Pennaeth sy'n gwneud penderfyniad ynghylch a fydd absenoldeb yn cael ei awdurdodi ai peidio.

- Sicrhau bod cofrestri'n cael eu diweddaru bob dydd er mwyn sicrhau bod data sy'n cael ei ddadansoddi gan y tîm data canolog a'r Gwasanaeth Lles Addysg yn gywir.

- Gosod targedau blynyddol i leihau absenoldeb a chyflwyno'r targedau hyn yn unol â'r rheoliadau statudol. Dylid rhannu'r rhain ag addysg a

chorff llywodraethu'r ysgol.

- Meddu ar bolisi presenoldeb ac felly fe'u hargymhellir yn gryf i fabwysiadu a dilyn y Siart Llif Monitro Presenoldeb. (Gweler Atodiad 2).

Dylai'r canlynol gael ei bersonoli i bob ysgol:

- Gwybodaeth glir sy'n cael ei chyfleu yn rheolaidd i rieni drwy wefan yr ysgol, newyddlenni, nosweithiau rhieni. Dylai rhieni gael gwybodaeth gywir a manwl gan yr ysgol am bresenoldeb ar lefel plentyn a pherfformiad cyffredinol yr ysgol.

- Amser agor a chau'r ysgol, sy'n glir i bob rhiant, gyda phwyslais ar yr angen i ddisgybl gyrraedd mewn pryd.

- Dylai'r arweinydd presenoldeb fod yn ymwybodol o bwysigrwydd monitro data presenoldeb, gan edrych ar gynnydd, patrymau a chodau cofrestru'n rheolaidd. Os yw ysgol i fod yn effeithiol, mae angen i staff dynodedig ddadansoddi data ar lefel disgyblion unigol yn wythnosol. Ochr yn ochr â hyn, mae angen monitro data presenoldeb carfannau ac ysgol gyfan, gan olrhain patrymau a thueddiadau.

- Sicrhau bod staff gweinyddol yr ysgol yn deall y gweithdrefnau presenoldeb SIMS ac yn gallu cefnogi tîm rheoli'r ysgol drwy gynhyrchu adroddiadau ar bresenoldeb.

- Sicrhau bod cyswllt diwrnod cyntaf ar waith gyda rhieni/gofalwyr.

- Lle mae absenoldeb wedi ei awdurdodi, dylai'r ysgol fod yn wyliadwrus o batrymau sy'n dod i'r amlwg o ddiffyg presenoldeb.

- Mae'n rhaid i ysgolion gael Llywodraethwr penodol â chyfrifoldeb dros bresenoldeb, sy'n cael adroddiad tymhorol ar berfformiad a gyflwynwyd gan y Pennaeth yng nghyfarfodydd y Corff Llywodraethu.

- Mae'n rhaid i ysgolion gael uwch aelod allweddol o staff sydd â chyfrifoldeb cyffredinol am bresenoldeb, yn monitro'r gweithgareddau uchod.

Mae 'Arfer Da: Arweiniad i Ysgolion' ynghlwm yn yr atodiadau. (Gweler Atodiad 5).

4.1 AILINTEGREIDDIO DISGYBLION AR ÔL ABSENOLDEB

Ar ôl unrhyw gyfnod o absenoldeb, dylai ysgolion ystyried a yw'r plentyn angen cefnogaeth i ailintegreiddio yn ôl i'r ysgol. Gallai Cynllun Cefnogi Osgoi'r Ysgol ar Sail Emosiwn/Presenoldeb gynorthwyo i ailintegreiddio a monitro'r disgybl yn yr ysgol o ran cynnydd neu ddirywiad, dylid ei ddefnyddio a'i adolygu yn rheolaidd gan ysgolion i gynorthwyo'r broses hon ac mae angen rheoli bob achos ar sail unigol.

- Dylai gweithiwr allweddol penodol y mae'r disgybl yn gyfforddus ag ef neu hi gael ei benodi.

- Cyd-drafod Cynllun Cefnogi Presenoldeb a gefnogir a chytunir gyda'r plentyn, y rhiant a'r ysgol ac unrhyw weithiwr proffesiynol/asiantaeth berthnasol arall.

- Mae angen i gefnogaeth a nodir yn y Cynllun Cefnogi Presenoldeb fod yn ei le yn barod ar gyfer pan fydd y plentyn yn dychwelyd i'r ysgol.

- Mae angen i'r disgybl deimlo bod yna groeso a chefnogaeth iddo ef neu hi ar eu diwrnod cyntaf.

- Mae angen i'r gweithiwr allweddol a nodwyd ôl-drafod gyda'r plentyn ar ddiwedd pob dydd drwy gydol y cyfnod ailintegreiddio i gael gwared ar unrhyw broblemau a all gyfrannu at y plentyn ddim yn dychwelyd.

4.2 ARCHWILIO HUNAN-WERTHUSO YSGOLION

Bydd y Pecyn Archwilio Hunanwerthuso Presenoldeb Ysgol (gweler Atodiad 6) yn cael ei wneud gan bob ysgol yn flynyddol. Prif nodweddion yr archwiliadau hyn yw cofnodi'r prif gamau gweithredu a meysydd ar gyfer gwella yn defnyddio data presenoldeb yr ysgol:

- Dadansoddi data presenoldeb

- Archwilio gweithdrefnau presennol

- Archwilio dogfennau sy'n gysylltiedig â phresenoldeb a bod yn ymwybodol ohonynt

- Asesu cyfathrebu gyda rhieni

- Ystyried strategaethau a ddefnyddir i hyrwyddo presenoldeb

- Gwerthuso'r ymateb i ymholiadau'r Awdurdod Lleol

- Nodi anghenion hyfforddi yn yr ysgol

Bydd yr archwiliad yn ffurfio rhan o'r gwaith gyda'r Awdurdod Lleol i ymdrin â'r meysydd a nodwyd yng Nghynllun Gwella'r Ysgol. Bydd y Gwasanaeth Lles Addysg yn cefnogi ysgolion yn y broses hon. Mae copïau o'r dogfennau hyn ar gael yn electronig ar Sharepoint Hwb ar dudalennau'r Gwasanaeth Lles Addysg.

5. CYFRIFOLDEBAU RHIENI

At ddibenion Deddf Addysg 1996, mae "Rhiant" yn cynnwys pob rhiant/gofalwr naturiol, boed yn briod ai peidio, ac yn cynnwys unrhyw unigolyn sydd, er nad yw'n rhiant naturiol, â chyfrifoldeb rhiant a/neu'n gofalu am blentyn neu unigolyn ifanc o ddydd i ddydd.

Mae gofalu am blentyn neu unigolyn ifanc yn golygu bod rhywun sy'n byw gyda'r plentyn ac yn gofalu amdano, yn cael ei ystyried yn rhiant yn ôl y gyfraith addysg, beth bynnag yw ei berthynas â'r plentyn.

Gall rhieni wneud llawer iawn i gefnogi presenoldeb rheolaidd a phrydlon eu plentyn. Dylai rhieni:

- Sicrhau bod trefn cartref da ar waith i baratoi eu plant ar gyfer y diwrnod ysgol canlynol (er enghraifft, bag ysgol wedi'i bacio, gwisg ysgol yn barod, trefn amser gwely sy'n briodol i'w hoedran, dechrau'n gynnar yn y bore gan gynnwys brecwast).

- Sicrhau bod eu plentyn yn cyrraedd yr ysgol ar amser bob dydd.

- Rhoi gwybod i'r ysgol ar y diwrnod cyntaf am absenoldeb eu plentyn a diweddaru'r ysgol yn rheolaidd drwy gydol y cyfnod absenoldeb.

- Sicrhau bod esboniadau am absenoldebau yn adlewyrchiad cywir o'r amgylchiadau i alluogi ysgolion i gynnig cefnogaeth i wella presenoldeb.

- Bod yn agored i gael cefnogaeth gan yr ysgol er mwyn gwella presenoldeb eu plentyn yn yr ysgol.

- Byddwch yn ymwybodol y gellir cymryd camau cyfreithiol i ymdrin ag absenoldeb heb awdurdod o'r ysgol gan gynnwys defnyddio Rhybuddion Cosb Benodedig, Gorchymyn Goruchwylio Addysg (gorchymyn llys ar y plentyn) neu Erlyniad Rhiant. Cyfeiriwch at Atodiad 2, Siart Llif Monitro Presenoldeb, Atodiad 3 Cynllun Cefnogi Presenoldeb.

  Dolen i wefan Sir Ddinbych: Canllaw byr i Rybuddion Cosb Benodedig ar gyfer peidio â mynd i'r ysgol: https://www.denbighshire.gov.uk/en/search/search.aspx?q=fixed%20penalty%20notice#gsc.tab=0&gsc.q=fixed%20penalty%20notice&gsc.page=1

- Dim ond mewn amgylchiadau eithriadol y bydd y Pennaeth mewn sefyllfa i ystyried y rhesymau dros ofyn am gymeradwyaeth ar gyfer gwyliau yn dilyn y rheol Amgylchiadau Eithriadol. (Cyfarwyddeb Llywodraeth Cymru).

- Os bydd y Pennaeth yn cael cais gan riant am absenoldeb gwyliau estynedig (sef mwy na phedair wythnos barhaus, yn cynnwys amgylchiadau eithriadol), mae'n rhaid i'r Pennaeth roi gwybod i'r rhiant y bydd y plentyn yn cael ei

dynnu oddi ar gofrestr yr ysgol. Wrth ddychwelyd i Sir Ddinbych, byddai angen i'r rhiant ailymgeisio i'r Awdurdod Lleol.

Sylwer: Mae lleoedd mewn ysgolion yn cael eu cynnig yn seiliedig ar niferoedd yn yr ysgolion ar adeg y cais. Gall rhieni fod yn aflwyddiannus wrth sicrhau lle mewn ysgol yn yr un ysgol lle'r oedd eu plentyn wedi ei gofrestru yn flaenorol cyn yr absenoldeb estynedig.

Mae ceisiadau ar gyfer lleoedd ysgolion trwy dderbyniadau ysgol gan ddefnyddio tudalen addysg gwefan Cyngor Sir Ddinbych i lenwi cais am le mewn ysgol.

5.1 FFRAMWAITH STATUDOL

Bydd rhiant pob plentyn o oedran ysgol gorfodol yn sicrhau ei fod/bod yn cael addysg llawn amser effeithlon sy'n addas i'w (h)oedran, doniau a galluoedd ac unrhyw anghenion addysgol arbennig sydd ganddo/ganddi, boed hynny drwy fynychu'r ysgol yn rheolaidd neu beidio. Mae'n ofynnol i blentyn fynychu'r ysgol y mae wedi'i gofrestru fel disgybl yn rheolaidd.

Ar ben hynny, mae Adran 444 yn nodi:

"Os bydd plentyn oedran ysgol gorfodol sydd yn ddisgybl cofrestredig mewn ysgol yn methu mynychu'r ysgol yn rheolaidd, mae ei riant yn euog o drosedd."

https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1996/56/section/444

6. CYFRIFOLDEBAU'R AWDURDOD LLEOL

O dan Ddeddf Addysg 1996, mae gan Awdurdodau Lleol ddyletswydd i sicrhau bod plentyn y maent yn gyfrifol amdano yn cael addysg addas naill ai trwy fynychu ysgol yn rheolaidd neu fel arall.

Mae Adran 436A Deddf Addysg ac Arolygiadau 2006 yn gofyn i Awdurdodau Lleol wneud trefniadau i'w galluogi i nodi (i'r graddau y mae'n bosibl gwneud hynny) pwy yw'r plant sy'n byw yn eu hardal nad ydynt yn derbyn "addysg addas".

* **http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/40/section/4**
* **http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1996/56/section/437**

Dylid integreiddio gweithredu'r ddyletswydd o dan Adran 436A â'r ystod ehangach o ddyletswyddau a osodir ar Awdurdodau Lleol, gan gynnwys Deddf Plant 2004, Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 a dogfen 'Cydweithio er mwyn Diogelu Plant' Llywodraeth Cymru sy'n ceisio gwella canlyniadau a diogelu a hyrwyddo lles plant.

Mae'r Awdurdod Lleol yn gyfrifol am alluogi disgyblion a rhieni sy'n cael anhawster i gynnal presenoldeb rheolaidd neu yn brydlon yn yr ysgol, ac i orfodi presenoldeb, lle y bo'n briodol, drwy achosion cyfreithiol. Yn Sir Ddinbych, mae'r gwaith hwn yn cael ei

wneud gan y Gwasanaeth Lles Addysg, gan weithio gyda gwasanaethau eraill sy'n cynnig mewnbwn sylweddol yn y broses yn rheolaidd.

*** http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1996/56/section/437**

6.1 CYFRIFOLDEBAU SWYDDOGION Y GWASANAETH LLES ADDYSG

Mae'r Gwasanaeth Lles Addysg yn gweithredu ar ran yr Awdurdod Lleol sydd â dyletswydd i ddarparu addysg briodol i bob disgybl oedran ysgol statudol yn y sir. Mae gan y Gwasanaeth Lles Addysg gyfrifoldeb strategol dros ysgrifennu a gweithredu polisïau, gweithdrefnau gweithredol a chodau ymddygiad mewn perthynas â phresenoldeb yn yr ysgol.

Yn ogystal â gwella presenoldeb ysgol ar y cyfan mae ymchwil yn dangos bod plant nad ydynt yn yr ysgol yn fwy diamddiffyn a gellir eu tynnu i mewn i droseddu, ymddygiad gwrthgymdeithasol a materion cymunedol yn hawdd a'u bod yn agored i gamfanteisio. Mae Swyddogion Lles Addysg, gyda chefnogaeth Swyddogion Cefnogi Presenoldeb Addysg a Swyddogion Ymgysylltu â Theuluoedd yn gwneud gwaith achos unigol fel rhan o gefnogi'r gwasanaeth.

Mae'r Gwasanaeth Lles Addysg wedi eu lleoli'n ganolog, gan ymateb i anghenion ysgolion a theuluoedd wrth iddynt godi. Gall ysgolion a theuluoedd gysylltu â'r Gwasanaeth Lles Addysg drwy'r llinell gymorth - 01824 708064.

6.2 ATGYFEIRIADAU AT Y GWASANAETH LLES ADDYSG

Mae'n rhaid i ysgolion ddangos tystiolaeth eu bod wedi dilyn y Siart Llif Monitro Presenoldeb (gweler Atodiad 2) cyn atgyfeirio. Dylid cwblhau atgyfeiriadau at y Gwasanaeth Lles Addysg a'r Swyddog Cefnogi ar y ffurflen briodol a'u hanfon dros e-bost at *inclusion.referrals@denbighshire.gov.uk. Bydd cydnabyddiaeth ei fod wedi'i dderbyn yn cael ei anfon yn awtomatig i ysgolion.

Pan fydd yr atgyfeiriad wedi'i drafod yng nghyfarfod dyrannu wythnosol y gwasanaeth, bydd yr ysgol yn cael taflen olrhain i ddweud a yw'r atgyfeiriad wedi'i dderbyn neu beidio. Os bydd yr achos wedi'i dderbyn, bydd y daflen olrhain yn nodi'r gweithiwr fydd yn cysylltu'n uniongyrchol â'r sawl sy'n cyfeirio, y teulu ac unrhyw weithwyr proffesiynol a nodwyd.

Bydd staff y gwasanaeth yn helpu i ddileu'r rhwystrau a allai atal plentyn rhag cael addysg llawn amser drwy ddefnyddio ystod o arferion a strategaethau yn eu gwaith achos a dim ond pan fo angen, troi at ymyrraeth gyfreithiol.

6.3 MONITRO A CHEFNOGAETH GAN YR AWDURDOD LLEOL

Bydd y Swyddogion Awdurdod Lleol a'r Gwasanaeth Lles Addysg yn monitro presenoldeb drwy arolygu data a gedwir yn ganolog yn rheolaidd ar yr holl ysgolion. Swyddogaeth y Gwasanaeth Lles Addysg yw dadansoddi a lledaenu data ar bresenoldeb. Mae dadansoddiad parhaus o ddata ysgol yn llywio cyfeiriad strategol hirdymor y Gwasanaeth Lles Addysg.

Bydd y Gwasanaeth Lles Addysg yn darparu data lleol a chenedlaethol i alluogi ysgolion i weithredu arno gyda'r nod o wella canlyniadau addysgol.

Gall dadansoddiad trylwyr o ddata presenoldeb gan yr ysgol a'r Awdurdod Lleol helpu i dynnu sylw at y dangosyddion cynnar o ymddieithrio, a all yn y pen draw arwain at absenoldeb cyson.

6.4 CYFRIFOLDEBAU'R GWASANAETHAU PLANT

Mae staff y Gwasanaethau Plant yn cynnal asesiadau mewn cydweithrediad â gweithwyr proffesiynol perthnasol eraill. Bydd yr asesiad yn edrych ar bob agwedd o anghenion datblygiadol y plentyn, gan gynnwys ei anghenion addysgol. Gall Swyddogion Lles Addysg dynnu sylw'r Gwasanaethau Plant at blant sydd wedi cael eu hatgyfeirio atynt oherwydd anawsterau presenoldeb, a all yn eu barn broffesiynol fod angen cefnogaeth ychwanegol yn unol â meini prawf cymhwyster yr Awdurdod Lleol ar gyfer 'Gofal a Chefnogaeth'.

6.5 POLISI CEFNOGI PLANT SY'N DERBYN GOFAL

Mae Cyngor Sir Ddinbych wedi ymrwymo i sicrhau'r addysg orau bosibl i Blant Sy'n Derbyn Gofal. Mae'n credu bod presenoldeb rheolaidd, prydlon, di-dor yn yr ysgol yn hanfodol er mwyn helpu i sicrhau bod Plant sy'n Derbyn Gofal yn gallu gwneud y gorau o'r cyfleoedd addysgol sydd ar gael iddynt.

*https://www.denbighshire.gov.uk/en/search/search.aspx?q=Looked%20after%20children%20policy%20for%20schools#gsc.tab=0&gsc.q=Looked%20after%20children%20policy%20for%20schools&gsc.page=1

Mae Adran 20 Deddf Plant a Phobl Ifanc 2008 yn nodi bod rhaid i gorff llywodraethu ysgol a gynhelir ddynodi aelod o staff fel yr un â chyfrifoldeb ar gyfer hyrwyddo cyflawniad addysgol plant sy'n derbyn gofal yn yr ysgol. Mae'r ddyletswydd yn gymwys ni waeth a oes plant sy'n derbyn gofal ar gofrestr yr ysgol ai peidio, gan fod angen i ysgolion fod wedi paratoi yn ddigonol i ymateb yn gyflym i anghenion y plant hyn.

Wrth wneud eu dyletswyddau dan Ddeddf Plant 1989 a 2004, mae gan Gyngor Sir Ddinbych Swyddog Cyswllt Addysg dynodedig i gydlynu cynllun addysg y plentyn ac

ymdrin ag anghenion addysg y plant sy'n derbyn gofal a'r rhai sy'n gadael gofal yn ardal yr awdurdod lleol. Hefyd, mae'n rhaid i'r Swyddog sicrhau bod gan bob plentyn sy'n derbyn gofal ganddynt Gynllun Addysg Personol effeithiol, o ansawdd uchel. Mae'r Swyddog yno i sicrhau bod y plant sy'n derbyn gofal yn cael unrhyw gefnogaeth ychwanegol y mae arnynt ei hangen gyda'u haddysg, a byddant yn gweithio yn adrannau gofal cymdeithasol neu addysg yr awdurdod lleol. Mae ganddynt gylch gwaith clir i sefydlu a gorfodi gweithdrefnau a phrotocolau ar y cyd, darparu gwybodaeth fel bo'n briodol i bawb sy'n rhan o rianta corfforaethol a gweithredu fel cefnogwr i blant ifanc mewn gofal cyhoeddus.

6.6 RHWYDWEITHIAU A PHARTNERIAETHAU AML-ASIANTAETH

Mae'r Awdurdod Lleol yn cydnabod bod y rhesymau dros ddiffyg presenoldeb parhaus yn yr ysgolion yn golygu na all unrhyw wasanaeth neu asiantaeth unigol ddisgwyl ymdrin â'r mater yn llwyddiannus. Mae'r Awdurdod Lleol yn ymdrechu, drwy ddatblygu gwaith ardal, i ddatblygu dull aml-asiantaeth, traws-wasanaeth, rhyngddisgyblaethol. Mae hyn yn cael ei nodweddu drwy gyflwyno ymateb cydlynol ac effeithiol, sy'n canolbwyntio ar y plentyn.

6.7 NYRSYS YSGOL AC ASIANTAETHAU IECHYD ERAILL

Ceir mynediad at y Gwasanaeth Nyrsys Ysgolion drwy system atgyfeirio. (Gweler Atodiad 7).

Cynigir y Gwasanaeth Nyrsys Ysgol i bob rhiant/gofalwr, ond gall rhieni wrthod y gwasanaeth.

Wrth ddechrau yn yr ysgol a'r ysgol uwchradd, mae'r Gwasanaeth Nyrsys Ysgol yn anfon holiadur iechyd at rieni/gofalwyr. Mae'n wirioneddol ddefnyddiol os gall yr ysgol annog dychwelyd y wybodaeth hon er mwyn i'r nyrs ysgol gysylltu â theuluoedd ar y cyfle cyntaf. Mae'r holiadur iechyd Gwasanaeth Nyrsys Ysgol, ynghyd â throsglwyddo gan yr Ymwelydd Iechyd, yn cael ei ddefnyddio i nodi unrhyw faterion iechyd sy'n debygol o effeithio ar bresenoldeb y plentyn yn yr ysgol.

Lle nodir materion, bydd atgyfeiriad yn cael ei wneud i gydweithwyr iechyd neu asiantaethau eraill. Mae'n ofynnol i nyrsys ysgol, fel staff yr ysgol, weithio mewn modd cyfrinachol, ac felly anogir rhieni i rannu'r wybodaeth hon yn uniongyrchol gyda'r ysgol.

Gyda chaniatâd rhieni, gall y nyrsys ysgol gymryd rhan mewn rhoi cyngor i staff ar gefnogi rhieni a phlant a phobl ifanc gyda'u:

- Iechyd a Lles
- Ymarfer corff
- Bwyta'n iach
- Iechyd Rhywiol

- Imiwneiddiadau
- Ymddygiad (e.e. cysgu, ymataliaeth, bwlio)
- Cyflyrau cronig hirdymor

Ni all nyrsys ysgol gael mynediad at gofnodion meddygon teulu heb ganiatâd rhieni. Felly, cynghorir ysgolion i ofyn i rieni arwyddo ffurflen ganiatâd y gall yr ysgol neu'r rhiant anfon at y meddyg teulu ar gyfer rhyddhau’r wybodaeth iechyd sydd gan y feddygfa er mwyn cefnogi'r teulu a'r disgybl gyda materion presenoldeb yn yr ysgol.

6.8 CYSYLLTIADAU GYDAG AWDURDODAU LLEOL ERAILL

Mae gan Sir Ddinbych gysylltiadau cryf â'r Gwasanaethau Lles Addysg ar hyd a lled Cymru. Cynhelir cyfarfodydd rheolaidd i rannu arfer da a rhoi camau gweithredu cyson ar waith sy’n effeithio pob Awdurdod.

Mae trefniadau a datblygiadau traws-weithio ar waith yn gysylltiedig â chanllawiau a pholisïau Llywodraeth Cymru ym maes presenoldeb yn yr ysgol.

7. RHYBUDDION COSB BENODEDIG

Gall Awdurdod Lleol gyhoeddi Rhybudd Cosb Benodedig ar gais yr ysgol o ganlyniad i absenoldebau heb awdurdod gan blentyn neu unigolyn ifanc o oedran ysgol statudol (h.y. y tymor ysgol yn dilyn pumed pen-blwydd y plentyn yn y dosbarth Derbyn hyd at y dydd Gwener olaf ym mis Mehefin ym mlwyddyn 11).

Cyfeiriwch at y dogfennau canlynol:

- Cod Ymddygiad Lleol Cyngor Sir Ddinbych ynghylch Rhybuddion Cosb Benodedig Addysg (gweler Atodiad 8).

- Siart Llif Monitro Presenoldeb (gweler Atodiad 2).

Gall ysgolion ofyn i Awdurdod Lleol gyhoeddi llythyr rhybudd o Rybudd Cosb Benodedig i rieni/gofalwyr. Gellir rhoi rhybudd yn dilyn 5 diwrnod o absenoldeb heb awdurdod.

Gall yr ysgol ofyn am Rybudd Cosb Benodedig pan fydd y plentyn wedi cael 10 neu fwy o ddyddiau ysgol wedi’u cofnodi fel absenoldeb heb awdurdod.

(Sylwch fod pob diwrnod ysgol yn cynnwys 2 sesiwn, am/pm, felly, 10 diwrnod = 20 sesiwn).

Bydd yr Awdurdod Lleol ond yn cyhoeddi Rhybudd Cosb Benodedig yn dilyn cais gan ysgol yn ymwneud ag absenoldeb heb awdurdod, pan fydd ysgol yn darparu’r dystiolaeth

angenrheidiol i gadarnhau eu cais.

Os yw'r absenoldeb heb ei awdurdodi ac wedi'i gofnodi ar y gofrestr gyda chyfuniad o unrhyw un o'r codau heb awdurdod canlynol, gall hyn arwain at gyhoeddi Rhybudd Cosb Benodedig:

- “U” - hwyr, hanner awr ar ôl i'r ysgol ddechrau neu ar ôl y gofrestr prynhawn + 1 sesiwn am/pm o absenoldeb heb awdurdod.
- “O” - Pan fydd y Pennaeth yn penderfynu nad yw'r rheswm a roddwyd yn

  rheswm derbyniol i beidio â dod i'r ysgol.
- “G” - Absenoldeb gwyliau na chytunwyd arno gan y Pennaeth.

8. GWYLIAU TEULU YN YSTOD Y TYMOR

Dywed Canllawiau Llywodraeth Cymru:

Yn ystod y tymor, nid oes gan rieni hawl awtomatig i dynnu disgyblion o'r ysgol ar gyfer gwyliau ac mae awdurdodiad yn parhau i fod yn ôl disgresiwn y Pennaeth.

Dylai pob cais am absenoldeb gwyliau fod yn ysgrifenedig, yn ddelfrydol pedair wythnos cyn y gwyliau, gall y cais ond cael ei wneud gan y rhiant/gofalwr â gofal am y plentyn o ddydd i ddydd, hyd yn oed os nad ydynt yn mynd ar wyliau eu hunain.

Mae angen cael cysondeb ymysg ysgolion ar y mater hwn. Sefyllfa Cyngor Sir Ddinbych yw na ddylai unrhyw wyliau yn ystod y tymor gael eu cymeradwyo oni bai bod amgylchiadau eithriadol. Os yw rhiant/gofalwr yn gwneud cais am wyliau yn ystod y tymor sy'n golygu bod y plentyn yn absennol am 10 diwrnod ysgol gallai hyn yn arwain at Rybudd Cosb Benodedig yn cael ei gyhoeddi.

9. GWYLIAU TRAMOR ESTYNEDIG

Wrth wneud penderfyniadau am absenoldeb estynedig ar gyfer disgyblion o deuluoedd lleiafrifoedd ethnig, dylai ysgolion sicrhau bod ystyriaeth lawn wedi ei gymryd, nid yn unig o'r Rheoliadau a chanllawiau Llywodraeth Cymru, ond hefyd o sefyllfa teuluoedd

lleiafrifoedd ethnig yn gyffredinol a'r amgylchiadau penodol sy'n ymwneud â phob achos unigol. Mae'n bwysig bod ysgolion yn dangos dealltwriaeth o bersbectif y rhieni er na fydd yr ysgol yn gallu cydymffurfio â'r cais am absenoldeb.

Dylai ysgolion sicrhau bod pob rhiant yn ymwybodol o bolisi'r ysgol ar absenoldeb. Yn achos rhieni o leiafrifoedd ethnig, dylid cymryd gofal arbennig i sicrhau bod y rheoliadau'n cael eu hegluro a'u deall yn llawn.

Yn allweddol i hyn yw ysgolion yn cyfathrebu'n effeithiol gyda'u holl rieni a gofalwyr, gan gynnwys y rhai nad yw eu dewis iaith cyfathrebu yn cynnwys Cymraeg na Saesneg. Dylai ysgolion gysylltu â'r Gwasanaeth Saesneg fel Iaith Ychwanegol am arweiniad ar arfer da wrth ddefnyddio cyfieithwyr a chyfieithiadau.

Darparwr presennol Cyngor Sir Ddinbych ar gyfer gwasanaethau cyfieithu/dehongli yw 'The Big Word'. Gall y Gwasanaeth Saesneg fel Iaith Ychwanegol gynghori ar ddefnyddio'r gwasanaethau hyn ac opsiynau eraill.

10. PLANT SY'N COLLI ADDYSG

Mae gan bob asiantaeth rôl glir i'w chwarae wrth helpu i olrhain plant sy'n mynd ar goll o'r ysgolion yn Sir Ddinbych neu sy'n mynd ar goll o'r ysgolion o awdurdodau eraill, ac a allai fod wedi symud i Sir Ddinbych.

Gall rhieni/gofalwyr gefnogi trosglwyddiad llyfn o ddarpariaeth addysg eu plant rhwng Sir Ddinbych ac Awdurdodau Lleol eraill, lle mae angen symud am unrhyw reswm, trwy hysbysu ysgol gofrestredig y plentyn.

Disgwylir i ysgolion ddilyn gweithdrefnau cyfatebol mewn perthynas â'r disgyblion hynny sy'n cael eu tynnu o’r ysgol gan eu rhieni heb gyrchfan ysgol a enwir yn cael ei ddarparu a'i gadarnhau. **Rhaid i ysgolion sicrhau eu bod yn rhoi gwybod am unrhyw blentyn sydd ar goll ar SIMS drwy’r gronfa ddata plant sydd ar goll a chael cyngor os bydd pryder gan Ddesg Gymorth y Gwasanaeth Lles Addysg ar 01824-708064.**

11. DIOGELU

Mae’r Swyddog Diogelu yn y Gwasanaethau Addysg yn darparu cyngor, cefnogaeth a hyfforddiant i ysgolion a staff y Gwasanaethau Addysg ar yr holl faterion diogelu. Mae diogelu yn ystyriaeth gyda'r holl bryderon presenoldeb. Mae rhan o rolau a chyfrifoldebau’r Gwasanaeth Lles Addysg yn cynnwys cynrychiolaeth yn y fforymau aml-asiantaeth canlynol sy'n nodi ac yn trefnu cefnogaeth ar gyfer y teuluoedd a phobl ifanc mwyaf diamddiffyn yn Sir Ddinbych:

- Panel Aml-asiantaeth (MAP) - dan arweiniad Addysg
- Cynhadledd Aml-asiantaeth Asesu Risg (MARAC) - dan arweiniad yr Heddlu
- Panel Camfanteisio - Gwasanaethau Plant
- Panel ECS - dan arweiniad Addysg
- Cyfarfod Strategaeth Aml-asiantaeth Dyddiol - dan arweiniad yr Heddlu

12. ADDYSG DDEWISOL YN Y CARTREF

Rhieni neu ofalwyr sydd â phrif gyfrifoldeb am sicrhau bod eu plentyn yn cael addysg briodol ac mae rhai yn dewis addysgu gartref.

Mae'n rhaid i ysgolion sicrhau eu bod yn cael y cais i addysgu gartref yn ysgrifenedig gan y rhieni neu unigolyn sydd â chyfrifoldeb rhiant. Ar ôl cael yr hysbysiad hwn, mae'n rhaid i'r ysgol anfon copi at yr Awdurdod lleol cyn pen 10 diwrnod gwaith. Os oes gan blentyn Gynllun Datblygu Unigol (CDU) neu Ddatganiad o Anghenion Dysgu Ychwanegol ni ellir ei dynnu oddi ar gofrestr yr ysgol heb ganiatâd Adran Anghenion Dysgu Ychwanegol yr Awdurdod Lleol.

Am ragor o wybodaeth, cyfeiriwch at ganllawiau Cyngor Sir Ddinbych ar addysgu eich plentyn gartref drwy'r ddolen isod: Gweler y ddolen at ganllawiau Llywodraeth Cymru isod:

https://www.llyw.cymru/addysg-yn-y-cartref-llawlyfr-i-addysgwyr-yn-y-cartref-html

Atodiad 1

Deddfwriaeth a Chanllawiau

Mae Rhan 1, Adran 7 Deddf Addysg 1996 yn datgan:

Bydd rhiant pob plentyn o'r oedran ysgol gorfodol yn achosi iddo / iddi gael addysg amser llawn effeithlon sy'n addas:

(a) I'w oedran, dawn a gallu, ac

(b) Unrhyw anghenion addysg arbennig a allai fod ganddo drwy bresenoldeb rheolaidd yn yr ysgol neu fel arall.

At ddibenion addysgol, mae'r term rhiant yn golygu rhieni naturiol ac mae'n cynnwys unrhyw un sydd â chyfrifoldeb rhiant neu ofal am y plentyn o ddydd i ddydd.

Mae Adran 444 1, 1(a) a (ZA) yn cynnwys manylion pryd fydd trosedd yn cael ei chyflawni os na fydd plentyn yn mynd i'r ysgol neu ddarpariaeth arall a drefnir gan yr Awdurdod Lleol.

Gweler y ddolen isod am ragor o wybodaeth:
https://www.legislation.gov.uk/wsi/2010/1954

Atodiad 2 – Siart Llif Presenoldeb ar gyfer Ysgolion Sir Ddinbych

SIART LIF MONITRO PRESENOLDEB

CYFRIFOLDEB RHIANT/GOFALWR

- Sicrhau bod eich plentyn yn mynychu'r ysgol bob diwrnod ac yn brydlon.
- Mae rhieni'n gyfrifol am gysylltu â'r ysgol yn ddyddiol i roi rheswm os yw eich plentyn yn absennol. Byddwch yn ymwybodol y bydd methu â gwneud hynny yn arwain at gael absenoldeb heb awdurdod.
- Ymateb i'r holl ohebiaeth gan yr ysgol yn ymwneud â phresenoldeb eich plentyn/plant. Mae hyn yn gyfrifoldeb diogelu a rennir rhwng y rhiant/gofalwyr a'r ysgol.
- Mynychu cyfarfodydd mewn perthynas â phresenoldeb yn yr ysgol os/pan fo angen.

CAMAU GWEITHREDU GAN YR YSGOL I FONITRO A RHEOLI PRESENOLDEB

Cam 1 - Rhaid i ysgolion anfon neges destun neu ffonio'r rhiant/gofalwr **yn ddyddiol** os yw plentyn yn absennol heb reswm.
Os na cheir ymateb uwchgyfeirio i Gam 2.

Cam 2 – Anfon neges destun arall neu ffonio eto ac anfon **llythyr rheswm dros absenoldeb** ar gyfer plant sy'n parhau'n absennol.
Os na cheir ymateb uwchgyfeirio i Gam 3.

Llwybr Absenoldeb Heb Awdurdod

Cam 3 – Llythyr o bryder yn cael ei anfon pan fo 3+ diwrnod o absenoldeb heb awdurdod.

- Cyfarfod cychwynnol yn yr ysgol gyda'r rhiant/gofalwr i greu Cynllun Cefnogi Presenoldeb. Mae'n rhaid i'r Cynllun Cefnogi Presenoldeb gael ei lunio ar y pryd a'i lofnodi gan yr holl bartion.
- **Ystyried Rhybudd Cosb Benodedig i atal pryderon presenoldeb parhaus. (cyfeiriwch at y ddogfen rheoli achos)**

Cam adolygu (os yw'r sefyllfa'n gwaethygu, trosglwyddo'r achos i'r uwch reolwr):

- Anfon **llythyr cam adolygu.**
- Cyfarfod yn yr ysgol gyda rhiant/gofalwr i adolygu'r Cynllun Cefnogi Presenoldeb a'i ddiweddaru yn ôl yr angen.
- Cyfarfodydd adolygu rheolaidd i'w cynnal yn ôl yr angen (yn fisol o leiaf). Os yw'r sefyllfa'n dirywio uwchgyfeirio i'r uwch reolwr.
- Ailystyried y Rhybudd Cosb Benodedig neu fynd ymlaen i ddirwy'r Rhybudd Cosb Benodedig i atal pryderon pellach yn ymwneud â phresenoldeb neu atgyfeirio at wasanaeth y Swyddog Lles Addysg. (Anfon **llythyr atgyfeirio at y Gwasanaeth Lles Addysg**).

Llwybr Absenoldeb Awdurdodedig

Cam 3 - Llythyr o bryder (Iechyd) yn cael ei anfon yn dilyn 10+ diwrnod o absenoldeb heb awdurdod (neu'n

- Cyfarfod yn yr ysgol gyda'r rhiant/gofalwr i sicrhau'r presenoldeb uchaf posibl.
- Cysylltu â'r nyrs ysgol i drafod yr achos ac ystyried gwahoddiad i fynychu cyfarfod.
- Mae'n rhaid i staff yr ysgol gwblhau Cynllun Cefnogi Presenoldeb/Cynllun Cefnogi Gofal Iechyd lle bo angen gyda chopi'n cael ei roi i rieni.

Cam adolygu (os yw'r sefyllfa'n gwaethygu, trosglwyddo'r achos i'r uwch reolwr):

- Anfon **llythyr cam adolygu.**
- Cyfarfod yn yr ysgol gyda rhiant/gofalwr i adolygu'r Cynllun Cefnogi Presenoldeb a'i ddiweddaru yn ôl yr angen. Gwahodd y gweithwyr iechyd proffesiynol/nyrs ysgol sy'n ymwneud â hyn os oes angen i egluro'r pryderon meddygol.
- Pan nad oes tystiolaeth o resymau iechyd dilys, bydd absenoldebau pellach yn cael eu cofnodi fel rhai heb awdurdod a bydd eu hadolygu yn cael ei reoli ar hyd llwybr diawdurdod y weithdrefn. (Anfon **Llythyr Awdurdodi Absenoldeb Meddygol**). Nodwch y gall tystiolaeth fod yn llythyr meddygol ffurfiol/cerdyn apwyntiad, presgripsiwn neu'r feddyginiaeth ar bresgripsiwn.

Yr Awdurdod Lleol yn rheoli absenoldebau heb awdurdod parhaus.

Trafod gyda'r adran gyfreithiol yn ôl yr angen.
Atgyfeiriad o'r ysgol i'r Gwasanaeth Lles Addysg – cyfeiriwch at y rhestr wirio tystiolaeth.
Asesiad wedi'i gynnal ynglŷn â phryderon am bresenoldeb yn yr ysgol.
Llunio Cynllun Cefnogi Presenoldeb - anelu at atal camau cyfreithiol lle y bo'n bosibl.
Atgyfeiriadau o gymorth i asiantaethau eraill yn cael eu hystyried.
Cyfarfodydd adolygu rheolaidd i gael eu cynnal.
Ystyried cyfarfod gan banel Presenoldeb y Llywodraethwyr yn yr ysgol os yw'r pryder yn parhau. Ysgol i anfon **Llythyr Gwahoddiad i Banel y Llywodraethwyr.**

Atodiad 3 - Cynllun Cefnogi Presenoldeb

Cofnod Cyfarfod Presenoldeb Cychwynnol a Chynllun Cefnogi Presenoldeb

Dylai copi o'r ddogfen gael ei ddarparu i'r rhiant/gofalwr/cofnod y disgybl. Os nad yw'r rhiant/gofalwr yn bresennol yn y cyfarfod dylid postio copi i'r cyfeiriad cartref gyda llythyr eglurhaol yn gofyn am ganiatâd ysgrifenedig ar gyfer unrhyw gamau/atgyfeiriadau arfaethedig.

Ysgol	Enw'r Disgybl	Dyddiad Geni	Grŵp blwyddyn/dosbarth	Dyddiad y cyfarfod

% Presenoldeb ar y Cyfan	Absenoldeb awdurdodedig	Absenoldeb heb awdurdod	Prydlondeb (U)	Sylwadau presenoldeb eraill

Pwy sy'n bresennol yn y cyfarfod heddiw?	Pwy sydd wedi cynnig eu Hymddiheuriadau?	Pwy sydd wedi cael gwahoddiad ond heb ymateb?

A yw'r cyfarfod yn gallu mynd yn ei flaen heddiw?	Ydy		Nac ydy*	
*Disgyblion uwchradd - gellir cynnal cyfarfod gyda'r disgybl yn absenoldeb y rhieni/gofalwyr.				
Os na, pam ddim?				
Y Cam Nesaf	Aildrefnu ar yr un lefel ysgol	Mynd i'r lefel ysgol nesaf	Atgyfeiriad i'r ALl gan ddilyn llwybr Rhybudd Cosb Benodedig	Atgyfeiriad at y Gwasanaeth Lles Addysg

Nodwch y materion sy'n effeithio ar bresenoldeb ysgol yn unrhyw un o'r meysydd canlynol Ysgol / Cartref / Cymuned	Cofnodwch y camau a gynigiwyd ac a gytunwyd i ymdrin â'r materion a godwyd.		Camau Gweithredu i bwy	Erbyn Pryd
	Cefnogaeth a nodwyd gan yr ysgol	Asiantaethau eraill e.e. CAMHS, Gwasanaeth Teuluoedd Integredig Lleol, Tîm o Amgylch y Teulu		

Rhestrwch Gryfderau'r Disgybl a'r Rhiant/Gofalwr:

Rhestrwch unrhyw gefnogaeth a gynigiwyd ond a wrthodwyd am y tro?	Rheswm pam ei fod wedi'i wrthod?

POLISI PRESENOLDEB SIR DDINBYCH F7 2024-25

Rydym ni, y rhai sy'n llofnodi isod, yn cytuno gyda'r Cynllun Cefnogi Presenoldeb		
Llofnod y disgybl	**Llofnod y rhieni/gofalwyr**	**Llofnod staff ysgol**
Llofnodion rhai eraill a oedd yn bresennol (cynnwys teitl swydd neu berthynas â'r disgybl/rhiant/gofalwr)		

Caniatâd i atgyfeirio		
Eglurwyd pa wybodaeth yr hoffai'r ysgol ei rhannu amdanaf i, gyda pwy maent eisiau rhannu'r wybodaeth a pam eu bod eisiau ei rhannu. Rwy'n deall os wyf yn cytuno i rannu fy ngwybodaeth mae gennyf hawl i gyfyngu faint a rennir a thynnu fy nghaniatâd yn ôl unrhyw bryd.		
Rwy'n rhoi fy nghaniatâd i rannu fy ngwybodaeth neu gwybodaeth fy mhlentyn neu'r ddau ar sail angen gwybod i'r gwasanaethau cefnogi a restrwyd uchod gyda'r nod o ymdrin â'r pryder ynglŷn â phresenoldeb.	**Ydw**	**Nac ydw**

Enw	**Llofnod**	**Dyddiad**

Dyddiad ac amser a gytunwyd i adolygu cynnydd	**Lleoliad**

Pwy sydd angen eu gwahodd i'r cyfarfod adolygu:		

POLISI PRESENOLDEB SIR DDINBYCH F7 2024-25

Cyfarfod Adolygu'r Cynllun Cefnogi Presenoldeb

Dylai copi o'r ddogfen gael ei ddarparu i'r rhiant/gofalwr/cofnod y disgybl Os nad yw'r rhiant/gofalwr yn bresennol yn y cyfarfod dylid postio copi i'r cyfeiriad cartref gyda llythyr eglurhaol yn gofyn am ganiatâd ysgrifenedig ar gyfer unrhyw gamau/atgyfeiriadau arfaethedig.

Dyddiad	
Yn bresennol	

% Presenoldeb ar y Cyfan	Absenoldeb awdurdodedig	Absenoldeb heb awdurdod	Prydlondeb (U)	% y Gwelliant/Dirywiad ers y cyfarfod diwethaf

A yw'r cyfarfod yn gallu mynd yn ei flaen heddiw?	**Ydy**		**Nac ydy**	
Disgyblion uwchradd - gellir cynnal cyfarfod gyda'r disgybl yn absenoldeb y rhieni/gofalwyr.				
Os na, pam ddim?				
Y Cam Nesaf	**Aildrefnu ar yr un lefel ysgol**	**Mynd i'r lefel ysgol nesaf**	**Atgyfeiriad i'r ALl gan ddilyn llwybr Rhybudd Cosb Benodedig**	**Atgyfeiriad at y Gwasanaeth Lles Addysg**

Pwy sy'n bresennol yn y cyfarfod heddiw?	Pwy sydd wedi cynnig eu Hymddiheuriadau?	Pwy sydd wedi cael gwahoddiad ond heb ymateb?

POLISI PRESENOLDEB SIR DDINBYCH F7 2024-25

Nodwch unrhyw faterion newydd sy'n effeithio ar bresenoldeb ysgol yn unrhyw un o'r meysydd canlynol Ysgol / Cartref / Cymuned	Cofnodwch y camau a gynigiwyd ac a gytunwyd i ymdrin â'r materion a godwyd.		Camau Gweithredu i bwy	Erbyn Pryd	Cwblhawyd
	Cefnogaeth a nodwyd gan yr ysgol	Asiantaethau Eraill e.e. CAMHS, Gwasanaeth Teuluoedd Integredig Lleol, Tîm o Amgylch y Teulu			

Rhestrwch unrhyw gefnogaeth a gynigiwyd ond a wrthodwyd am y tro?	Rheswm pam ei fod wedi'i wrthod?

Rydym ni, y rhai sy'n llofnodi isod, yn cytuno gyda'r Cynllun Cefnogi Presenoldeb		
Llofnod y disgybl	Llofnod y rhieni/gofalwyr	Llofnod staff ysgol
Llofnodion rhai eraill a oedd yn bresennol (cynnwys teitl swydd neu berthynas â'r disgybl/rhiant/gofalwr)		

POLISI PRESENOLDEB SIR DDINBYCH F7 2024-25

Dyddiad ac amser a gytunwyd i adolygu cynnydd	Lleoliad

Pwy sydd angen eu gwahodd i'r cyfarfod adolygu:		

Atodiad 4 Canllawiau Rheoli Achosion - I Ysgolion

Ysgol	Enw'r Disgybl	Dyddiad Geni	Blwyddyn/Dosbarth

Rhybuddion Cosb Benodedig			
Mae Rhybuddion Cosb Benodedig yn un o'r cosbau sydd ar gael i ysgolion/Awdurdodau Lleol i ymdrin â'r **drosedd** ganlynol - methiant y rhiant/gofalwr i sicrhau presenoldeb rheolaidd eu plentyn, am resymau diawdurdod, yn yr ysgol ble maent wedi eu cofrestru. Mae Rhybuddion Cosb Benodedig yn cynnig ymyrraeth addas ac effeithiol ar gyfer gwella lefelau o absenoldebau heb awdurdod, **cyn iddynt fod yn absenoldebau parhaus a chyson, gan leihau'r angen ar gyfer erlyniadau hir a chostus.** **Bydd Rhybuddion Cosb Benodedig ond yn cael eu defnyddio pan nad yw'r rhieni'n cydweithredu o gwbl â'r broses hon neu os ystyrir bod eu cydweithrediad yn annigonol i ddatrys y broblem. Fe'u defnyddir fel modd o gefnogi rhieni i fodloni eu cyfrifoldebau cyfreithiol a dim ond ble mae disgwyliad rhesymol y bydd eu defnyddio yn sicrhau gwell presenoldeb ysgol.**			
A yw'r pryderon presenoldeb yn gwarantu Rhybudd Cosb Benodedig?	**Amherthnasol**	**Ydyn**	**Nac ydyn**
A yw'r pryder am bresenoldeb yn gwarantu Rhybudd Cosb Benodedig?	**Amherthnasol**	**Ydy**	**Nac ydy**
A yw'r presenoldeb yn dirywio er gwaethaf y CCP a defnyddio Rhybudd/Hysbysiad Cosb Benodedig ?	**Amherthnasol**	**Ydy**	**Nac ydy**
A oes disgwyliad rhesymol bod Cosb Benodedig yn debygol o sicrhau gwelliant mewn presenoldeb ysgol?	**Amherthnasol**	**Oes**	**Nac oes**

Cefnogaeth yr Awdurdod Lleol - y Gwasanaeth Lles Addysg			
A yw atgyfeiriad at y Gwasanaeth Lles Addysg yn briodol?	Amherthnasol	Ydy	Nac ydy
A fodlonwyd y meini prawf atgyfeirio	Amherthnasol	Do	Naddo

Gwasanaeth Lles Addysg yn ymwneud eisoes - Uwchgyfeirio tuag at gamau cyfreithiol			
A oes angen atgyfeiriad i gyfarfod Panel Presenoldeb Llywodraethwr yr ysgol?	Amherthnasol	Oes	Nac oes
A oes angen Llythyr cyn Gweithredu oherwydd nad oes unrhyw welliant/gwelliant na ellir ei gynnal?	Amherthnasol	Oes	Nac oes
A welwyd dim gwelliant neu ddim gwelliant cynaliadwy ar ôl anfon Llythyr Cyn Gweithredu sy'n ei gwneud yn angenrheidiol i uwchgyfeirio'r mater i'r llys?	Amherthnasol	Do	Naddo
A yw'r holl amddiffynfeydd cyfreithiol wedi cael eu diystyru?		Do	Naddo

Atodiad 5

Arfer da - Arweiniad i Ysgolion

Dadansoddi data presenoldeb

Mae gan bob ysgol lawer iawn o wybodaeth am bresenoldeb y dylid ei defnyddio ar gyfer cynllunio strategol a chyswllt effeithiol â'r Gwasanaeth Lles Addysg a gall trwy hynny alluogi ysgolion i reoli materion presenoldeb yn fwy effeithiol.

Y cyswllt i'r gwaith hwn yw staff gweinyddol mewn ysgolion sy'n defnyddio SIMS yn ymwneud â data presenoldeb. Mae angen i ysgolion wybod sut i ddefnyddio SIMS yn effeithiol i ddarparu data ar gyfer y timau rheoli ysgolion sy'n monitro presenoldeb.

Gall ysgolion gael hyfforddiant i staff trwy'r Gwasanaethau Addysg ar y mater hwn drwy gysylltu â'r Arweinydd Tîm Gwasanaeth Lles Addysg.

STRATEGAETHAU AR GYFER HYRWYDDO PRESENOLDEB DA

- Dylai ymrwymiad yr ysgol i gyflawni lefelau uchel o bresenoldeb fod yn eglur ac yn glir i ddisgyblion, staff a rhieni.
- Dylai disgyblion gael eu hatgoffa'n gyson o bwysigrwydd a gwerth presenoldeb a phrydlondeb da.
- Rhaid i'r ysgol sicrhau bod profiad y disgyblion yn y dosbarth yn gadarnhaol ac addysgol, gan eu hannog i gymryd cyfrifoldeb dros eu dysgu a dangos ymrwymiad iddo.
- Sicrhau bod holl staff yr ysgol yn cael eu hyfforddi ar y defnydd priodol o godau cofrestru. Mae hyfforddiant ar gael gan y Gwasanaeth Lles Addysg ar gais.
- Edrych ar opsiynau/posibiliadau cwricwlwm amgen ar gyfer disgyblion sy'n anodd ymgysylltu â nhw.
- Sicrhau bod cyfleoedd i wobrwyo presenoldeb yn cael eu hamserlennu yng nghalendr yr ysgol.
- Trafod targedau presenoldeb unigol gyda'r disgyblion; mae angen i staff allweddol fonitro'r gwaith hwn.
- Ei gwneud yn glir i rieni, trwy newyddlenni, y gwahaniaeth rhwng absenoldeb awdurdodedig a heb awdurdod.

- Defnyddio gwefan yr ysgol a chyfryngau eraill i hyrwyddo perfformiad yr ysgol mewn presenoldeb yn yr ysgol yn wythnosol.

- Sicrhau bod gwybodaeth allweddol am ddisgyblion yn cael ei rhannu yn y cyfnod pontio

Gellid cysylltu â Swyddfa'r Wasg Sir Ddinbych fel ffordd o dynnu sylw at bresenoldeb da yn eich ysgol.

- Gweithio'n agos gyda Chorff Llywodraethu'r ysgol a rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am bresenoldeb yn ystod eu cyfarfodydd.

- Defnyddio'r Archwiliad Presenoldeb i werthuso systemau eich ysgol yn flynyddol.

- Defnyddio systemau gwobrwyo i ddathlu llwyddiant disgyblion a rhoi gwybod i rieni.

HMS A HYFFORDDIANT

Gall HMS a hyfforddiant gael ei ddarparu a'i hwyluso gan y Gwasanaethau Addysg, Gwasanaethau Cwsmeriaid a'r Gwasanaeth Lles Addysg i bob ysgol, yn cwmpasu materion fel (sylwer nid yw hon yn rhestr gynhwysfawr):

- Arfer da ar gadw cofrestrau
- Strategaethau ar gyfer hyrwyddo presenoldeb rheolaidd
- Strategaethau ar gyfer mynd i'r afael ag absenoldeb parhaus
- Cyfathrebu gyda rhieni
- Arfer da o ran monitro prydlondeb
- Ailintegreiddio absenoldeb tymor hir
- Gwobrwyon a chymhellion
- Cysylltu ar ddiwrnod cyntaf yr absenoldeb

Atodiad 6:   ADNODD ARCHWILIO HUNAN-WERTHUSO PRESENOLDEB YSGOL

Mae'r rhestr wirio hunanwerthuso hon yn adnodd pwysig i helpu i ganfod materion mewn ysgolion ac i dargedu a blaenoriaethu camau i wella presenoldeb. Mae canolbwyntio ar ddeall data'r System Rheoli Gwybodaeth Ysgol (SIMS) yn allweddol i sicrhau bod unrhyw strategaeth wella ysgolion yn effeithiol.

Mae'n bwysig amlygu y bydd pob ysgol yn gweithredu ymyriadau amrywiol wedi eu seilio ar y lefel o angen a nodir, adnoddau cymunedol, ymwneud asiantaeth, cyllid y Gwasanaeth Plant a Theuluoedd ac ystod o gefnogaeth o fewn yr ysgol i sicrhau y ceir gwelliant.

Nodwch liw os gwelwch yn dda – Coch, Oren neu Wyrdd i bob un o'r cwestiynau canlynol gyda manylion yn ymwneud â naratif, cam gweithredu a datganiadau gwelliant.

Coch = angen gweithredu ar unwaith
Oren = safon boddhaol, ond angen gwaith pellach
Gwyrdd = Da; cyflawnwyd y safonau

Pan fo gwyrdd wedi ei nodi, sicrhewch fod hyn yn cael ei adolygu'n rheolaidd i sicrhau bod y statws yn cael ei gynnal.

Pan rydych wedi nodi un ai oren neu goch, rhowch sylw ynglŷn â'r cam(au) y byddwch yn eu cymryd i ymdrin â'r materion a amlygwyd.
Mae dull fel hyn yn bwysig er mwyn asesu ac adolygu capasiti'r ysgol i wella ac ymdrin â'r materion sylfaenol a amlinellwyd yn eich dyfarniadau. Sicrhewch fod gennych chi dystiolaeth glir ar gyfer y gwerthusiad hwn pan fydd yn cael ei rannu â'r adran addysg.Anfonwch yn ôl at: addysg@sirddinbych.gov.uk

Adnodd archwilio hunanwerthuso presenoldeb Sir Ddinbych

Ysgol	
Llofnod y Pennaeth	
Yr aelod o staff yr ysgol sy'n cwblhau'r Archwiliad	
Swydd	
Dyddiad	

Perfformiad

				Camau gweithredu/Meysydd i'w gwella
Targed presenoldeb 2024-25				
% Presenoldeb Cyfredol 2024-25				
% Presenoldeb y flwyddyn ysgol flaenorol 23/24				
Targed y Flwyddyn Ysgol Flaenorol 2023/24				
Chwartel Prydau Ysgol am Ddim				
A yw presenoldeb yn faes blaenoriaeth i'r ysgol ac o fewn eich Cynllun Gwella Ysgol?	Nac ydy		Ydy	

Rheoli Strategol

				Camau gweithredu/Meysydd i'w gwella
A oes gennych chi lywodraethwr enwebedig gyda chylch gwaith penodol yn ymwneud â phresenoldeb?	Nac oes		Oes	
A oes gan yr ysgol aelod dynodedig o staff o'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth sy'n gyfrifol am bresenoldeb? Rhowch enw.	Nac oes		Oes	
A oes gan y pennaeth bolisi sicrwydd ansawdd ar waith i ddwyn arweinwyr canol i gyfrif am wella presenoldeb disgyblion?				

Sut y caiff gwerthuso presenoldeb yr ysgol ei gofnodi a sut y gweithredir ar hynny i wella dulliau yn yr ysgol?				
A yw'r arweinydd presenoldeb yn sicrhau y nodir ymyrraeth a chefnogaeth yn gynnar i ddisgyblion â phroblemau presenoldeb?				
A oes amser ac adnoddau penodol wedi eu dyrannu ar gyfer presenoldeb?				
Pa mor effeithiol yw'r arweinydd presenoldeb wrth sicrhau defnydd cyson o egwyddorion y polisi ar draws yr ysgol?				
Pa mor effeithiol yw’r arweinydd presenoldeb wrth oruchwylio cywirdeb yr arferion cofnodi presenoldeb a chofrestru? A gaiff hyn ei archwilio'n rheolaidd?				
A yw’r arweinydd presenoldeb yn adolygu yn llym ac yn rheolaidd ac yn dadansoddi cyfraddau disgyblion unigol, grwpiau o ddisgyblion, grwpiau blwyddyn a theuluoedd plant yn yr ysgol?				
A yw gwiriadau brodyr a chwiorydd yn cael eu gwneud gydag ysgolion eraill o fewn y sir?				
A yw’r arweinydd presenoldeb yn monitro, dadansoddi ac ymdrin â materion allweddol sy’n cael eu nodi yn y data SIMS?				
A yw'r arweinydd yn sicrhau bod yr holl staff perthnasol sydd â chyfrifoldebau cofrestru yn cael eu hyfforddi gan fonitro eu harfer i sicrhau safonau arfer uchel?				
A yw’r holl staff sydd â chyfrifoldeb cofrestru’n ymwybodol o godau presenoldeb yr ysgol?				

A yw staff cyflenwi wedi cael sesiwn gynefino ac wedi eu paratoi'n dda mewn perthynas â phresenoldeb ac arferion cofrestru?				

Ystyried y Gefnogaeth ar gyfer Gwella Presenoldeb Disgyblion

	Coch	Oren	Gwyrdd	Camau Gweithredu/Meysydd i'w gwella / Sylwadau / Tystiolaeth
Sut ydych chi'n hyrwyddo presenoldeb da?				
Pa mor dda ydych chi'n gweithio gyda theuluoedd a'r gymuned i gefnogi disgyblion gyda phresenoldeb isel?				
Pa mor dda ydych chi'n ymateb pan fo disgyblion yn absennol gan fod eu lles yn cael ei effeithio'n andwyol pan maent yn mynychu'r ysgol?				
Pa mor effeithiol yw eich gwaith gydag asiantaethau eraill i gefnogi disgyblion gyda phresenoldeb isel?				
Os oes unrhyw ddisgyblion ar amserlen sydd wedi ei lleihau a yw'r trefniadau ar gyfer eu haddysg yn briodol, wedi'i ddogfennu, monitro a'i adolygu?				
Pan fo amserlenni llai arwaith ar gyfer disgybl a oes yna gynllun cefnogi presenoldeb wedi ei lofnodi gan yr holl bartïon sy'n ymwneud â hyn, yn enwedig cytundeb rhieni?				
Pa mor aml mae'r amserlenni llai hyn yn cael eu hadolygu i sicrhau eu bod yn dal yn briodol, effeithiol ac er y lles gorau'r disgybl?				

Pa gamau gweithredu sy'n cael eu cymryd pan fo amserlen lai yn aneffeithiol?				
A ydych chi'n defnyddio Cod "C" yn system godio Llywodraeth Cymru, sy'n nodi amgylchiadau awdurdodedig eraill?				
A oes gan yr ysgol strategaethau ailintegreiddio ar gyfer yr absenoldebau hirdymor hynny y bydd yr holl staff priodol yn eu dilyn?				
A yw'r ysgol yn cynnig cydbwysedd o gefnogaeth a her i rieni / gofalwyr o ran presenoldeb disgyblion?				
A yw prosesau Plant sy'n Colli Addysg yn cael eu dilyn?				
Yn dilyn achos o waharddiad lle caiff disgybl ei roi ar amserlen lai, a oes yna addasiadau yn cael eu gwneud i alluogi i unrhyw ymyriadau barhau i gefnogi'r disgybl?				

Casglu a dadansoddi data

				Camau gweithredu/Meysydd i'w gwella
A yw'r llywodraethwyr a'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth yn adolygu data presenoldeb yn rheolaidd ac ar draws grwpiau a nodwyd?				
A yw materion sy'n gysylltiedig â phresenoldeb yn cael eu trafod yn wythnosol gan yr Uwch Dîm Arweinyddiaeth?				
A yw data'r ysgol yn cael ei ddadansoddi i roi gwybodaeth ynglŷn â'r rhesymau dros absenoldeb, creu proffil o absenoldeb parhaus, nodi grwpiau diamddiffyn a chysylltiadau â safonau?				
Ydych chi'n cynllunio ymyriadau yn seiliedig ar y canfyddiadau hyn?				
A yw'r gydberthynas rhwng gwaharddiadau a'u heffaith ar bresenoldeb yn cael eu hystyried?				
A yw patrymau presenoldeb disgyblion ysgolion bwydo yn cael eu dadansoddi ac a yw strategaethau ataliol yn cael eu rhoi ar waith ymlaen llawn ar gyfer cefnogaeth wrth bontio?				
A yw'r ysgol yn cysylltu â'r Gwasanaeth Lles Addysg am gyngor ar ddata presenoldeb ysgolion?				
A yw'r ysgol yn cysylltu â'r Gwasanaeth Lles Addysg yn ymwneud â phryderon ynglŷn â data disgybl unigol?				
A yw'r ysgol yn cysylltu â Desg Gymorth y Swyddog Lles Addysg i geisio cael eglurder a chyngor ar bryderon yn ymwneud â data, cofrestru a chodau?				

Cyfathrebu

				Camau gweithredu/Meysydd i’w gwella
A yw disgyblion yn ymwybodol o'u lefel presenoldeb unigol a’r targed y mae angen iddynt ei gyflawni? Sut y caiff hyn ei osod a’i gyfathrebu iddynt/eu rhieni/gofalwyr?				
A yw’r Pennaeth a’r Corff Llywodraethu yn cael gwybod am unrhyw ddisgyblion sy’n cael eu rhoi ar amserlen lai?				
A yw’r ysgol yn cynllunio hyrwyddo presenoldeb drwy gydol y flwyddyn?				
A oes yna system wobrwyon am bresenoldeb da?				
A ymgynghorir â’r disgyblion ynglŷn â natur y gwobrau i sicrhau eu bod yn berthnasol ac yn eu hysgogi?				
A yw systemau gwobrwyo yn wahaniaethol i ystyried y cynnydd ac anghenion yr holl ddisgyblion?				
A oes gennych chi unigolyn enwebedig gyda chyfrifoldeb dros gysylltu gyda darpariaeth oddi ar y safle i ddisgyblion i sicrhau cywirdeb data cofrestru?				

Atodiad 7 **<u>Ffurflen Atgyfeirio Gwasanaeth Nyrsys Ysgol</u>**

Ynglŷn â: Enw'r plentyn:	Dyddiad Geni:
Cyfeiriad:	Rhif Ffôn: Cartref................................. Gwaith.................................... Ffôn Symudol............................
Ysgol:	Dosbarth (os yw'n hysbys)
Enw'r unigolyn sydd â chyfrifoldeb rhiant:	Enw ....
A yw'r plentyn yn ymwybodol o'r atgyfeiriad (rhowch gylch) Ydi Nac ydi Amherthnasol	**Dylech fod yn ymwybodol na dderbynnir atgyfeiriad heb ganiatâd y rhiant**
Rheswm dros atgyfeirio:	
Asiantaethau eraill cysylltiedig:	
Enw'r sawl sy'n atgyfeirio (mewn llythrennau bras):	Llofnod y sawl sy'n atgyfeirio:
Swydd:	Rhif ffôn:
Dyddiad yr atgyfeiriad:	Dyddiad derbyn gan y Nyrs Ysgol

Atodiad 8 - Cod Ymddygiad Rhybudd Cosb Benodedig

Os mabwysiadir gan yr ysgol, rhaid ychwanegu logo'r ysgol yma, yn ogystal â logo CSDd

Cod Ymddygiad Lleol, Rhybudd Cosb Benodedig Addysg

*At ddibenion y polisi hwn, mae'r term 'ysgol' yn cyfeirio at feithrinfeydd, ysgolion cynradd, uwchradd ac ysgolion arbennig sy'n cael eu cynnal ac unedau cyfeirio disgyblion.

Enw'r Ysgol Name of school	XX
Cyfeiriad a Chod Post Address and post code	XX
Rhif ffôn Phone number	XX
Cyfeiriad e-bost ar gyfer y polisi hwn Email address for this policy	XX
Dolen we i'r polisi Web link to policy	XX

PRESENOLDEB SIR DDINBYCH F7 2024-25

Melyn: Darnau i'r ysgol eu haddasu i adlewyrchu eu harferion

I'w gwblhau gan yr ysgol:

Enw'r polisi Name of policy	Cod Ymddygiad Lleol, Rhybudd Cosb Benodedig Addysg
Rhif fersiwn y Polisi Policy version number	F2.001
Dyddiad a gymeradwywyd y Polisi yn ffurfiol gan y Corff Llywodraethu Date Policy formally approved by Governing Body	XX
Dyddiad y daw'r Polisi i rym Date Policy becomes effective	XX
Dyddiad Adolygu Review Date	XX
Arwyddwyd (Pennaeth) Signed (headteacher)	XX
Arwyddwyd (Cadeirydd y Corff Llywodraethu) Signed (chair of governing body)	XX
Gwybodaeth am y polisi hwn ar gael i rieni/gofalwyr Information about this policy is available to parents/carers	

I'w lenwi gan Wasanaethau Addysg a Phlant Sir Ddinbych:

Datblygwyd y Polisi gan Policy developed by	Wayne Wheatley, Swyddog Lles Addysg
Dyddiad mabwysiadwyd gan JMT y Gwasanaethau Addysg a Phlant Date adopted by Education and Children Services JMT	
Dyddiad rhannwyd y Polisi gwreiddiol gydag ysgolion Sir Ddinbych Original policy date issued to Denbighshire schools	
Ferswin rhif a dyddiad Version number and date	
Datblygwyd y fersiwn gan Version developed by	

Dyddiad Adolygiad Blynyddol Annual review date	

Dyddiad cwblhawyd yr asesiad Lles Well-being assessment completed and date	

1. Y Fframwaith Cyfreithiol

1.1. Mae'r gyfraith yn rhoi pwerau i Swyddogion Cyngor Sir Ddinbych, penaethiaid, gan gynnwys eu dirprwyon dynodedig a'r Heddlu i gyflwyno Rhybuddion Cosb Benodedig i rieni plant sydd ag absenoldeb heb awdurdod o'r ysgol. Mae'r rheolau sy'n llywodraethu gweithrediad y pwerau hyn a'r ffactorau y dylid eu hystyried wrth gyflwyno Rhybudd Cosb Benodedig wedi'u hamlinellu Yn:

- Deddf Addysg 1996;
- Deddf Addysg ac Arolygon 2006;
- Rheoliadau Addysg (Rhybuddion Cosb) (Cymru) 2013; ac
- Arweiniad a gyhoeddwyd gan yr Adran Addysg, yn enwedig yr "Arweiniad ar Gontractau Rhieni'n Ymwneud ag Addysg, Gorchmynion Rhieni a Rhybuddion Cosb 2007 a Sicrhau Hawliau Plant i Addysg".

1.1.1. Mae (CSDd) yn gyfrifol am ddatblygu protocol y bydd yr holl asiantaethau partner a nodwyd mewn deddfwriaeth yn gweithio ar y cyd arno.

2. Rhesymeg

2.1. Mae Adran 7 Deddf Addysg 1996 yn nodi:

"Bydd rhiant pob plentyn o oedran ysgol gorfodol yn sicrhau ei fod yn cael addysg llawn amser effeithlon sy'n addas i'w oedran, doniau a galluoedd ac unrhyw anghenion addysgol arbennig sydd ganddo, boed hynny drwy fynychu'r ysgol yn rheolaidd neu beidio."

2.1.1. Mae presenoldeb rheolaidd a phrydlon yn yr ysgol neu ddarpariaeth arall yn ofyniad cyfreithiol ac yn hanfodol i alluogi plant i wneud y gorau o'u cyraeddiadau addysgol, potensial a chyfleoedd sydd ar gael iddynt.

2.1.2. Dengys tystiolaeth bod plant gyda phresenoldeb gwael yn annhebygol o lwyddo'n academaidd a'u bod yn fwy tebygol o beidio â bod mewn addysg, cyflogaeth neu hyfforddiant (NEET) wrth adael yr ysgol. Mae pobl ifanc NEET yn debygol o gael hanes o ddiffyg presenoldeb ac absenoldebau parhaus ym mlynyddoedd 10 ac 11.

2.1.3. Mae adran 444 Deddf Addysg 1996, yn ei gwneud yn drosedd gyfreithiol os yw rhiant yn methu â sicrhau presenoldeb eu plentyn yn yr ysgol y maent wedi cofrestru ynddi a lle bo'r absenoldebau yn rhai heb awdurdod.

2.1.4. Mae'r diffiniad o "riant" yn cynnwys pob rhiant naturiol, boed yn briod neu beidio ac yn cynnwys unrhyw un, er nad ydynt yn rhieni naturiol, sydd â chyfrifoldeb rhiant a /neu'n gofalu am blentyn neu unigolyn ifanc.

2.1.5. Mae gan ymyrraeth wedi'i dargedu rôl allweddol i ddatrys problemau gyda diffyg presenoldeb, ond pan nad yw hyn yn cyflawni'r dyhead mae nifer o gosbau ar gael i Awdurdodau Lleol er mwyn ceisio sicrhau gwelliannau.

2.2. Rhybuddion Cosb Benodedig yw un o'r cosbau sydd ar gael ar gyfer y drosedd hon ac mae'n cynnig ymyrraeth addas ac effeithiol ar gyfer gwella lefelau o absenoldebau heb awdurdod, cyn iddynt fod yn absenoldebau parhaus a chyson, gan leihau'r angen ar gyfer erlyniadau hir a chostus.

2:3 Bydd Rhybuddion Cosb Benodedig a sancsiynau eraill ond yn cael eu defnyddio pan nad yw'r rhieni'n cydweithredu o gwbl â'r broses hon neu os ystyrir bod eu cydweithrediad yn annigonol i ddatrys y broblem. Byddant yn cael eu defnyddio fel ffordd i gefnogi rhieni i fodloni eu

cyfrifoldebau cyfreithiol a dim ond ble mae disgwyliad rhesymol y bydd eu defnyddio yn sicrhau gwell presenoldeb ysgol.

3. Polisi a Chyhoeddusrwydd

3.1. Bydd Polisïau Presenoldeb Ysgolion yn cynnwys gwybodaeth am gyflwyno Rhybuddion Cosb Benodedig a bydd y rhieni'n cael gwybod amdano.

4. Monitro ac adolygu

Bydd (CSDd) yn monitro a gwerthuso effeithiolrwydd y Rhybuddion Cosb Benodedig bob dwy flynedd ac yn diwygio'r strategaeth orfodi cyffredinol fel y bo'n briodol. Bydd adroddiadau blynyddol ar gael i'r Pennaeth Gwasanaeth, JMT, Pwyllgor Craffu a Llywodraeth Cymru.

Protocolau a gweithdrefnau (CSDd) mewn perthynas â Rhybuddion Cosb Benodedig. Cyflwyno Rhybudd Cosb

- Dim ond ar gyfer absenoldeb heb awdurdod y gellir cyflwyno Rhybudd Cosb Benodedig;
- Bydd y defnydd o Rybudd Cosb Benodedig yn cael ei gyfyngu i un rhybudd i riant pob disgybl mewn blwyddyn academaidd;
- Mewn achosion pan fydd mwy nag un disgybl gyda phresenoldeb gwael mewn teulu, gellir cyflwyno Rhybudd ar gyfer mwy nag un plentyn;
- Ni fydd cyfyngiad ar nifer y rhybuddion ffurfiol o Rybudd Cosb Benodedig posibl y gall rhiant eu derbyn.

Gellir ystyried Rhybuddion Cosb yn briodol pan:

- Fydd o leiaf 20 sesiwn (10 diwrnod ysgol) wedi'u methu oherwydd absenoldeb heb awdurdod yn ystod y tymor presennol. Nid oes rhaid i'r rhain fod yn olynol;
- Absenoldeb heb awdurdod o 20 sesiwn o leiaf (10 diwrnod ysgol) oherwydd gwyliau yn ystod y tymor neu ddychwelyd yn hwyr o wyliau estynedig; neu
- Gyrraedd yr ysgol yn hwyr yn barhaus h.y. ar ôl cau'r gofrestr, yn y tymor presennol. Ystyr "parhaus" yw o leiaf 20 sesiwn lle y cyrhaeddir yn hwyr;

Bydd yr Awdurdod Lleol (ALl) yn cyflwyno Rhybuddion Cosb Benodedig a geisir gan ysgol mewn ymateb i absenoldeb anawdurdodedig yn gysylltiedig â gwyliau dim ond pan fo'r ysgol wedi cyflwyno'r gwaith papur a'r dystiolaeth briodol. Dylai'r gwaith papur gynnwys:

- Copi o newyddlen yr ysgol neu lythyr a anfonwyd i'r holl rieni yn ystod y flwyddyn academaidd bresennol sy'n nodi'n glir y gall rhieni dderbyn Rhybudd Cosb Benodedig am wyliau heb awdurdod yn ystod tymor yr ysgol. (Ni fydd yr ALl angen copi caled o'r newyddlen / llythyr bob tro y bydd ysgol yn gwneud cais am Rybudd Cosb Benodedig am wyliau heb awdurdod, dim ond y tro cyntaf ym mhob blwyddyn academaidd);
- Copi o'r Ffurflen i Wneud Cais am Wyliau a gyflwynwyd gan riant, a chopi o'r ymateb a anfonwyd at y rhiant gan yr ysgol. Os yw cais am wyliau'n cael ei wrthod dylai ymateb yr ysgol nodi'r rheswm pam fod y gwyliau yn un heb awdurdod a dylid hysbysu'r rhiant eto y gallant dderbyn Rhybudd Cosb Benodedig os ydynt yn tynnu eu plentyn o'r ysgol;
- Copi o'r llythyr a anfonwyd gan yr ysgol at y rhiant yn egluro bod yr ysgol wedi atgyfeirio'r mater i'r ALl ac y bydd Rhybudd Cosb Benodedig yn cael ei gyflwyno;

- Tystysgrif presenoldeb neu gofrestru perthnasol y disgybl;
- Tystysgrif wedi'i llofnodi gan y Pennaeth neu eu dirprwy dynodedig yn cadarnhau fod yr absenoldeb yn ystod y cyfnod yn un heb awdurdod;

Plant Sy'n Derbyn Gofal

Mae plant sy'n derbyn gofal gan Awdurdodau Lleol mewn perygl penodol o gyflawni'n isel yn yr ysgol. Dylai ysgolion drin materion sy'n ymwneud â phlant sy'n derbyn gofal yn arbennig o sensitif.
Dylai ysgolion ddefnyddio pob dull ymarferol posibl i gadw'r dysgwr yn yr ysgol a dylent geisio cyngor yr ALl a chyngor proffesiynol eraill fel y bo'n briodol. Dylai adrannau gwasanaethau plant ALl ymwneud â phob achos cyn gynted â phosibl er mwyn gweithio gyda'r ysgol.

Ni fydd Rhybudd Cosb yn cael ei gyflwyno ar gyfer Plant sy'n Derbyn Gofal sy'n destun ymyrraeth bresennol gan yr ALl.

Ystyriaethau ac Asesiadau i benderfynu a ddylid cyflwyno Rhybudd Cosb Benodedig.

Nydd Penaethiaid, eu dirprwyon enwebedig a'r Swyddogion Lles Addysg yn ystyried y canlynol wrth benderfynu p'un a ddylid cyflwyno Rhybudd Cosb Benodedig:

- Lefel yr absenoldeb;
- Unrhyw ystyriaethau o ran cydraddoldeb sy'n ymwneud â'r plentyn neu'r teulu (fel y rhestrwyd ym Mholisi Cydraddoldeb y Cyngor);
- Datganiad o Anghenion Addysgol Arbennig;
- Hanes o faterion presenoldeb a'r camau a gymerwyd;
- Amddiffyniadau a allai fod ar gael;
- Canllawiau Llywodraeth Cymru;
- Effeithiolrwydd tebygol Rhybudd Cosb Benodedig fel dull o sicrhau cydymffurfiaeth;
- Lefel ymgysylltiad/ cydweithrediad y rhiant;
- Unrhyw effaith niweidiol sylweddol y bydd dirwy yn ei gael ar les y teulu.

Gweithdrefn ar gyfer cyflwyno Rhybuddion Cosb Benodedig

Y Swyddogion Lles Addysg yn y Gwasanaeth Lles Addysg fydd yr unig unigolion sydd â hawl i gyflwyno Rhybuddion Cosb Benodedig yn Sir Ddinbych, a fydd yn sicrhau darpariaeth gyson a theg a chaniatáu i ysgolion gynnal perthnasau da gyda rhieni a sicrhau eu bod yn ategu at unrhyw gosbau gorfodi eraill.

Dim ond drwy'r post y cyflwynir Rhybuddion Cosb Benodedig ac ni fyddant yn cael eu cyflwyno ar unwaith. Bydd hyn yn galluogi swyddogion i sicrhau bod yr holl ofynion o ran tystiolaeth yn eu lle a chyfyngu'r risgiau iechyd a diogelwch i unigolion.

Ceisiadau ar gyfer cyflwyno Rhybudd Cosb Benodedig

Pan fydd ysgolion, yr heddlu neu awdurdodau lleol cyfagos yn gwneud cais i gyflwyno

Rhybudd Cosb Benodedig, bydd eu cais yn cael ei archwilio a'i weithredu gan y Gwasanaeth Lles Addysg, ar yr amod bod:

- Amgylchiadau'r achos yn bodloni'r meini prawf a nodir yn y Cod Ymddygiad;
- Y disgybl wedi cofrestru mewn ysgol (CSDd);
- Bod yr holl dystiolaeth ofynnol wedi'i chyflwyno i'r Gwasanaeth Lles Addysg i benderfynu a oes trosedd o dan Adran 444 (1) neu 444(1A) y Ddeddf Addysg 1996 neu Adran 103 Deddf Addysg ac Arolygon 2006 wedi'i chyflawni;
- Na fyddai cyflwyno Rhybudd Cosb Benodedig yn gwrthdaro gyda strategaeth ymyrraeth arall sydd eisoes ar waith neu gosb gorfodi arall sydd eisoes yn cael ei brosesu a bod disgwyliad rhesymol y bydd defnydd o Rybudd Cosb Benodedig yn gwella presenoldeb y plentyn yn yr ysgol neu atal torri Deddf Addysg ac Arolygiadau 2006 ymhellach.
- Bydd y Swyddogion Lles Addysg yn ymateb i'r holl geisiadau o fewn 10 diwrnod ysgol o'u derbyn, a phan fyddant yn fodlon bod yr holl feini prawf perthnasol wedi'u diwallu, byddant yn cyflwyno rhybudd ysgrifenedig ffurfiol i'r rhiant bod posibilrwydd y bydd Rhybudd Cosb Benodedig yn cael ei gyflwyno;

Rhybuddion Cosb Benodedig ar gyfer gwyliau heb awdurdod.

Pan fydd ysgol yn cyflwyno cais am Rybudd Cosb Benodedig mewn ymateb i absenoldeb anawdurdodedig sy'n ymwneud â gwyliau sy'n 10 diwrnod neu fwy, neu mewn perthynas â throsedd o dan adran 103 Deddf Addysg ac Arolygon 2006 bydd Rhybudd Cosb Benodedig yn berthnasol ar unwaith.

Monitro ac Adolygu

Bydd Rhybuddion Cosb Benodedig yn cael eu cofnodi ar gronfa ddata a gynhelir gan y Gwasanaethau Addysg i sicrhau nad oes Rhybuddion Cosb Benodedig dyblyg yn cael eu cyflwyno ac i werthuso effeithiolrwydd y broses o fewn CSDd.

Disgyblion wedi'u gwahardd

Nid yw seiliau pwerau rhybudd cosb benodedig yn berthnasol i ddisgyblion sydd wedi'u gwahardd. Daeth Adran 108 Deddf Addysg ac Arolygon 2006 i rym ym mis Hydref 2010 ac mae'n diwygio adran 16 Deddf Trosedd ac Anrhefn 1998 i ymestyn pwerau'r Heddlu i symud plant sydd wedi'u gwahardd i eiddo dynodedig os yw plentyn neu berson ifanc sydd wedi'u gwahardd o'r ysgol yn cael eu canfod mewn man cyhoeddus mewn ardal benodol yn ystod cyfnod penodol ac yn ystod oriau ysgol.

Gweithdrefn ar gyfer Tynnu Rhybuddion Cosb Benodedig yn ôl

Ar ôl eu cyflwyno, dim ond os yw'r Gwasanaeth Lles Addysg yn fodlon gyda'r canlynol y gellir tynnu'r Rhybudd Cosb Benodedig yn ôl:

- Bod y Rhybudd Cosb Benodedig wedi'i gyflwyno i'r unigolyn anghywir;
- Nad yw defnydd o'r Rhybudd Cosb Benodedig yn cydymffurfio â'r Cod Ymddygiad hwn;
- Bod y Rhybudd Cosb Benodedig wedi'i anfon i'r cyfeiriad anghywir;

- Bod tystiolaeth yn dangos na ddylai'r Rhybudd Cosb Benodedig fod wedi'i gyflwyno e.e. tystiolaeth feddygol; neu
- Bod amgylchiadau'r achos yn cyfiawnhau ei dynnu'n ôl.

Hawl i apelio
Nid oes hawl statudol i apelio, ond pan fydd rhiant yn gwrthwynebu cyflwyno Rhybudd Cosb Benodedig, gallant gyflwyno unrhyw gwynion i'r Gwasanaeth Lles Addysg a / neu ddewis wynebu achos yn Llys yr Ynadon o dan adran 444 Deddf Addysg 1996 lle gellir trafod yr holl faterion yn ymwneud â'u Rhybudd Cosb Benodedig yn llawn.

Talu Rhybuddion Cosb Benodedig

Bydd manylion trefniadau talu ar gael ar y Rhybudd Cosb.
Mae talu Rhybudd Cosb Benodedig yn rhyddhau atebolrwydd y rhiant am y cyfnod dan sylw ac ni ellir eu herlyn o dan bwerau gorfodi eraill wedi hynny am y cyfnod a nodir yn y Rhybudd Cosb Benodedig.
Os yw'r Rhybudd Cosb Benodedig yn cael ei dalu o fewn 28 diwrnod, y gosb sy'n daladwy yw £60, neu £120 os yw o fewn 42 diwrnod. Ni dderbynnir taliadau gan rieni ar ôl 42 diwrnod ac ni ellir ei dalu mewn rhandaliadau.
Bydd (CSDd) yn cadw unrhyw refeniw o Rybuddion Cosb Benodedig ar wahân a'i ddefnyddio ar gyfer costau gorfodi h.y. costau yn ymwneud â chyflwyno, casglu neu erlyn, os na thelir Rhybuddion Cosb Benodedig.

Peidio â Thalu Rhybudd Cosb Benodedig

Gall peidio â thalu Rhybudd Cosb Benodedig arwain at erlyniad am y cyfnod a nodir yn y Rhybudd Cosb Benodedig o dan adran 444 Deddf Addysg 1996.

Cydraddoldeb a'r Gymraeg

Mae'n rhaid i'r broses o gyflwyno Rhybuddion Cosb Benodedig gydymffurfio â deddfwriaethau a rheoliadau perthnasol eraill, er mwyn sicrhau eu bod yn cael eu defnyddio yn deg a chyson ac y rhoddir sylw dyledus i amgylchiadau'r plentyn / plant a'r teuluoedd dan sylw. Mae'r rhain yn cynnwys, ond nid ydynt wedi'u cyfyngu i'r canlynol:-

- Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011
- Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011
- Deddf Hawliau Dynol 1998

Mae Polisi Cydraddoldeb y Cyngor yn ymdrin â'r ystod lawn o faterion sydd angen eu hystyried, yn dibynnu ar yr achosion unigol.

Atodiadau

Atodiad 1 – Cais am Lythyr Rhybuddio Rhybudd Cosb Benodedig

Atodiad 2 – Cais am Rybudd Cosb Benodedig

Atodiad 3 – Deddfwriaeth Berthnasol sy'n ymwneud â Rhybuddion Cosb Benodedig

Atodiad 1

CAIS AM LYTHYR RHYBUDDIO RHYBUDD COSB BENODEDIG

(Ar ôl 5 diwrnod (10 sesiwn) o absenoldeb heb awdurdod)

ABSENOLDEB HEB AWDURDOD - Adran 444, Deddf Addysg 1996

Rwy'n cyflwyno cais bod yr Awdurdod Lleol yn ystyried cyflwyno llythyr rhybuddio Rhybudd Cosb Benodedig i riant(rhieni)/ gofalwr(wyr)* y disgybl canlynol:

Manylion y Disgybl

Ysgol Gofrestredig………………………………………………………………………………

Enw'r Disgybl ………………….................... Dyddiad Geni……………Blwyddyn.................

Cyfeiriad…………………………………………………………………………………

……………………………………………………………………………………..………

***Gofynnir i chi ddarparu manylion y rhiant / gofalwr y cyflwynir y Rhybudd Cosb Benodedig iddynt yn unig.**

Rhiant 1*

Enw llawn .... Dyddiad Geni ....

Cyfeiriad……………………………………………………………………………………..

Rhiant 2*

Enw llawn……………………………… …………….. Dyddiad Geni …………….

Cyfeiriad…………………………………………………………………….

Mae'r gair "rhiant", mewn perthynas â phlentyn neu unigolyn ifanc, yn cynnwys unrhyw un nad ydynt o reidrwydd yn rhiant i'r plentyn ond sydd â chyfrifoldeb rhiant drosto, neu sy'n gofalu am y plentyn o ddydd i ddydd.

Drwy gyflwyno'r cais, rwy'n cadarnhau na fyddai cam o'r fath yn gwrthdaro ag unrhyw strategaethau ymyrraeth eraill sydd eisoes ar waith neu fesurau gorfodi eraill sy'n cael eu prosesu. Gallaf hefyd gadarnhau bod corff llywodraethu'r ysgol hon wedi adolygu ei bolisi presenoldeb ac wedi cytuno y bydd yr ysgol hon yn gofyn i'r Awdurdod Lleol gyflwyno Rhybuddion Cosb mewn achosion priodol.

PRESENOLDEB SIR DDINBYCH F7 2024-25

Sut y cysylltwyd â’r rhiant ynglŷn â’r absenoldebau heb awdurdod?

Cyfarfod yn yr Ysgol ☐ Llythyr ☐ Galwad Ffôn ☐

A yw’r teulu’n hysbys i wasanaethau eraill e.e: Gwasanaethau Plant, Gwasanaeth Cyfiawnder Ieuenctid, CAMHS?

Ydyn / Nac ydyn
Os ydynt, rhowch fanylion llawn:

A oes unrhyw amgylchiadau nodedig i’w hystyried e.e. iechyd meddwl, profedigaeth, dynamig y teulu / trais domestig? Oes / Nac oes
Os ydynt, rhowch fanylion llawn:

Llofnodwyd .... Swydd .... Dyddiad: ....

Amgaewch dystysgrif gofrestru wedi’i diweddaru gyda llofnod y Pennaeth neu Ddirprwy yn eu habsenoldeb.

Atodiad 2

CAIS AM RYBUDD COSB BENODEDIG
ABSENOLDEB HEB AWDURDOD – Adran 444, Deddf Addysg 1996

Defnyddir y wybodaeth a gynhwysir yn y ffurflen mewn camau cyfreithiol o dan y Ddeddf uchod sy'n ymwneud â diffyg presenoldeb yn yr ysgol os cyflwynir Rhybudd Cosb Addysg sy'n parhau heb ei dalu. Rwy'n cyflwyno cais i'r Awdurdod Lleol ystyried cyflwyno Rhybudd Cosb Benodedig i riant (rhieni) * y disgybl canlynol:

Manylion y Disgybl
Ysgol Gofrestredig………………………………………………………………………………

Enw'r Disgybl …………………………...... Dyddiad Geni ……………. Blwyddyn...........

Cyfeiriad…………………………………………………………………………………......

……………………………………………………………………………………..………

Gofynnir i chi ddarparu manylion y rhiant / gofalwr y cyflwynir y Rhybudd Cosb Benodedig iddynt yn unig. Rhiant 1
Enw llawn:... Dyddiad Geni ....

Cyfeiriad………………………………………………………………………………………..

Rhiant 2*
Enw llawn……………………………… …………….. Dyddiad Geni …………….

Cyfeiriad………………………………………………………………………….

Mae'r gair "rhiant", mewn perthynas â phlentyn neu unigolyn ifanc, yn cynnwys unrhyw un nad ydynt o reidrwydd yn rhiant i'r plentyn ond sydd â chyfrifoldeb rhiant drosto, neu sy'n gofalu am y plentyn o ddydd i ddydd.

Drwy gyflwyno'r cais, rwy'n cadarnhau na fyddai cam o'r fath yn gwrthdaro ag unrhyw strategaethau ymyrraeth eraill sydd eisoes ar waith neu fesurau gorfodi eraill sy'n cael eu prosesu. Gallaf hefyd gadarnhau bod corff llywodraethu'r ysgol hon wedi adolygu ei bolisi presenoldeb ac wedi cytuno y bydd yr ysgol hon yn gofyn i'r Awdurdod Lleol gyflwyno Rhybuddion Cosb mewn achosion priodol.

PRESENOLDEB SIR DDINBYCH F7 2024-25

Sut y cysylltwyd â'r rhiant ynglŷn â'r absenoldebau anawdurdodedig?

Cyfarfod yn yr Ysgol ☐ Llythyr ☐ Galwad Ffôn ☐

A yw'r teulu'n hysbys i wasanaethau eraill e.e: Gwasanaethau Plant, Gwasanaeth Cyfiawnder Ieuenctid, CAMHS? Ydy / Nac ydy
Os ydynt, rhowch fanylion llawn:

A oes unrhyw amgylchiadau nodedig i'w hystyried e.e. iechyd meddwl, profedigaeth, dynamig y teulu / trais domestig? Oes / Nac oes
Os ydynt, rhowch fanylion llawn:

Llofnodwyd .... Swydd .... Dyddiad: ....

Amgaewch dystysgrif gofrestru wedi'i diweddaru gyda llofnod y Pennaeth neu Ddirprwy yn eu habsenoldeb.

Atodiad 3

Deddfwriaeth berthnasol sy'n ymwneud â Rhybuddion Cosb Benodedig:

Deddf Plant 1989

Mae'r diffiniad o "riant" yn cynnwys pob rhiant naturiol, boed yn briod neu beidio ac yn cynnwys unrhyw un, er nad ydynt yn rhieni naturiol, sydd â chyfrifoldeb rhiant a /neu'n gofalu am blentyn neu unigolyn ifanc.

Deddf Addysg 1996

Adran 7	Dyletswydd rhieni i sicrhau addysg i blant o'r oedran ysgol gorfodol.
Adran 8	Diffiniad o oedran ysgol gorfodol;
Adran 444	Trosedd: Methu â sicrhau presenoldeb rheolaidd yn ysgol y disgybl cofrestredig;
Adran 444A	Rhybudd cosb mewn perthynas â methiant i sicrhau presenoldeb rheolaidd yn ysgol y disgybl cofrestredig;
Adran 444B	Rhybuddion cosb: atodol;
Adran 444ZA	Cais adran 444 am ddarpariaeth addysgol amgen
Adran 576	Ystyr "rhiant"

Deddf Addysg ac Arolygon 2006

Adran 103	Dyletswydd rhiant mewn perthynas â disgybl wedi'i wahardd.

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Appendix 2

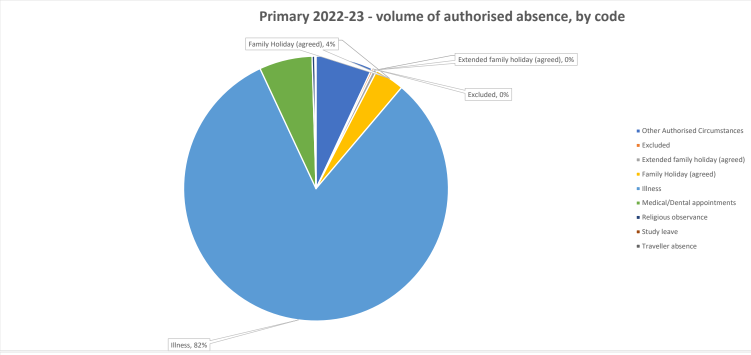
Primary 2022-23 - volume of authorised absence, by code
Family Holiday (agreed), 4%
Extended family holiday (agreed), 0%
Excluded, 0%
Illness, 82%
Other Authorised Circumstances
Excluded
Extended family holiday (agreed)
Family Holiday (agreed)
Illness
Medical/Dental appointments
Religious observance
Study leave
Traveller absence

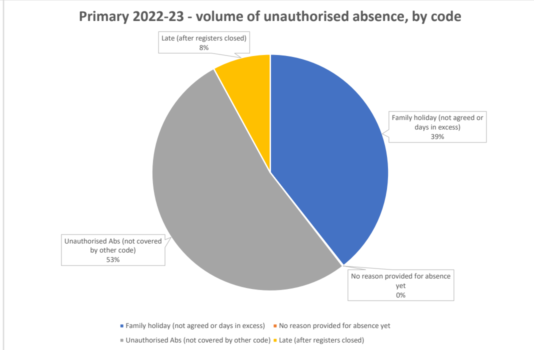
Primary 2022-23 - volume of unauthorised absence, by code
Late (after registers closed) 8%
Family holiday (not agreed or days in excess) 39%
Unauthorised Abs (not covered by other code) 53%
No reason provided for absence yet 0%
Family holiday (not agreed or days in excess)
No reason provided for absence yet
Unauthorised Abs (not covered by other code)
Late (after registers closed)

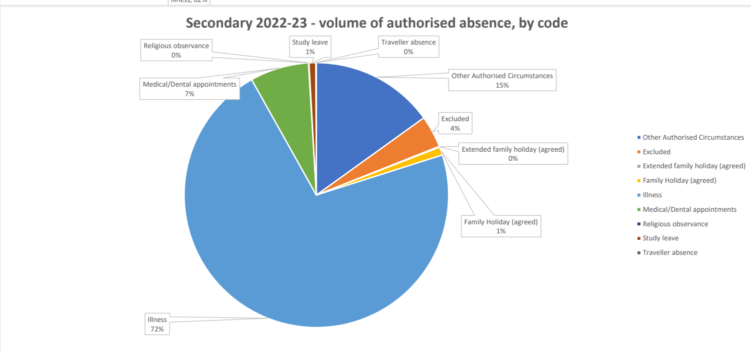
Secondary 2022-23 - volume of authorised absence, by code
Religious observance 0%
Study leave 1%
Traveller absence 0%
Medical/Dental appointments 7%
Other Authorised Circumstances 15%
Excluded 4%
Extended family holiday (agreed) 0%
Family Holiday (agreed) 1%
Illness 72%
Other Authorised Circumstances
Excluded
Extended family holiday (agreed)
Family Holiday (agreed)
Illness
Medical/Dental appointments
Religious observance
Study leave
Traveller absence

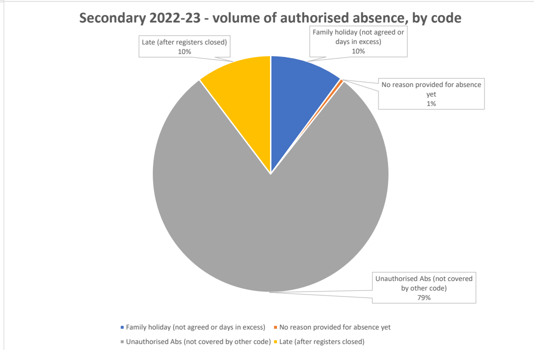
Secondary 2022-23 - volume of authorised absence, by code
Late (after registers closed) 10%
Family holiday (not agreed or days in excess) 10%
No reason provided for absence yet 1%
Unauthorised Abs (not covered by other code) 79%
Family holiday (not agreed or days in excess)
No reason provided for absence yet
Unauthorised Abs (not covered by other code)
Late (after registers closed)

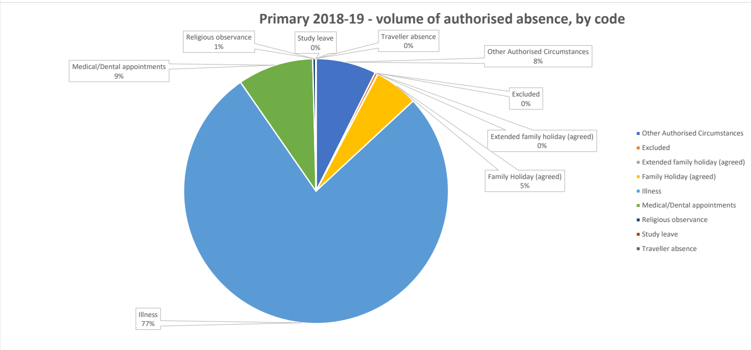
Primary 2018-19 - volume of authorised absence, by code
Religious observance 1%
Study leave 0%
Traveller absence 0%
Medical/Dental appointments 9%
Other Authorised Circumstances 8%
Excluded 0%
Extended family holiday (agreed) 0%
Family Holiday (agreed) 5%
Illness 77%
Other Authorised Circumstances
Excluded
Extended family holiday (agreed)
Family Holiday (agreed)
Illness
Medical/Dental appointments
Religious observance
Study leave
Traveller absence

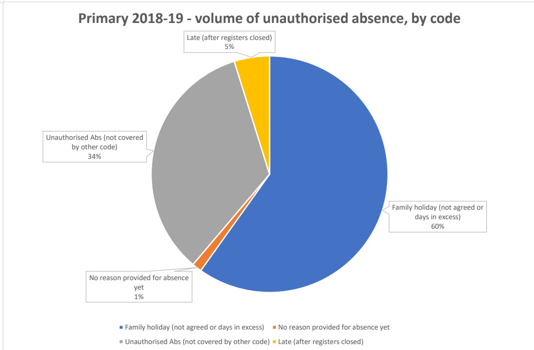
Primary 2018-19 - volume of unauthorised absence, by code
Late (after registers closed) 5%
Unauthorised Abs (not covered by other code) 34%
Family holiday (not agreed or days in excess) 60%
No reason provided for absence yet 1%
Family holiday (not agreed or days in excess)
No reason provided for absence yet
Unauthorised Abs (not covered by other code)
Late (after registers closed)

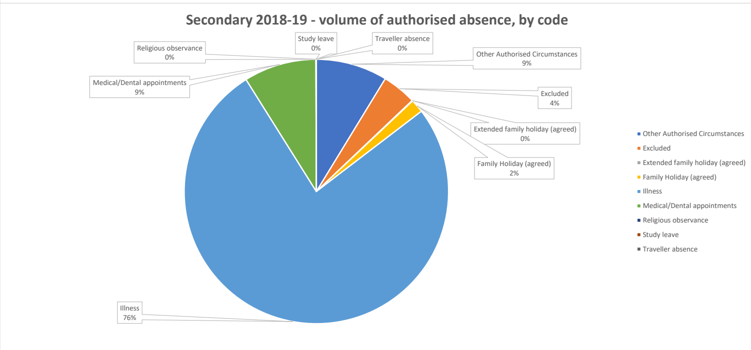
Secondary 2018-19 - volume of authorised absence, by code
Religious observance 0%
Study leave 0%
Traveller absence 0%
Medical/Dental appointments 9%
Other Authorised Circumstances 9%
Excluded 4%
Extended family holiday (agreed) 0%
Family Holiday (agreed) 2%
Illness 76%
Other Authorised Circumstances
Excluded
Extended family holiday (agreed)
Family Holiday (agreed)
Illness
Medical/Dental appointments
Religious observance
Study leave
Traveller absence

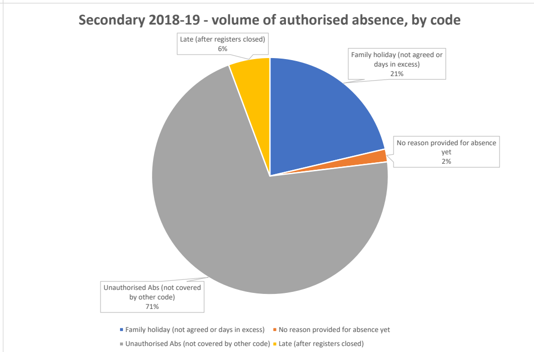
Secondary 2018-19 - volume of authorised absence, by code
Late (after registers closed) 6%
Family holiday (not agreed or days in excess) 21%
No reason provided for absence yet 2%
Unauthorised Abs (not covered by other code) 71%
Family holiday (not agreed or days in excess)
No reason provided for absence yet
Unauthorised Abs (not covered by other code)
Late (after registers closed)

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Adroddiad i'r	**Pwyllgor Craffu Perfformiad**
Dyddiad y cyfarfod	**26 Medi 2024**
Aelod Arweiniol / Swyddog	**Y Cynghorydd Diane King, Aelod Arweiniol Plant a Phobl Ifanc / y Cynghorydd Emrys Wynne, Aelod Arweiniol y Gymraeg, Diwylliant a Threftadaeth**
Pennaeth Gwasanaeth	**Geraint Davies, Pennaeth Addysg**
Awdur yr adroddiad	**Marc Lloyd Jones, Swyddog Datblygu Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg**
Teitl	**Trawsnewid y Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg**

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1. Adroddiad ar y cynnydd a wnaed hyd yma o ran cyflawni'r Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg yn holl ysgolion y sir yn unol â gweledigaeth Llywodraeth Cymru ar gyfer darpariaeth Gymraeg.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1. Fe wnaeth y Pwyllgor gais am yr adroddiad yn dilyn trafodaeth ym mis Medi 2023 ar adroddiad cynnydd mewn perthynas â darpariaeth cyfrwng Cymraeg.

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1. Gwahoddir y Pwyllgor Craffu i drafod manylion yr adroddiad a nodi unrhyw faterion y gallai fod angen rhagor o ddiweddariadau arnynt i sicrhau bod y Cyngor yn gwneud cynnydd o ran camau gweithredu'r Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg.

4. Manylion yr adroddiad

4.1. Mae gan y Cyngor weledigaeth ddeng mlynedd i gynyddu a gwella'r gwaith cynllunio o ran darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn ein hardal. Caiff hyn ei fynegi yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg y Cyngor. Erbyn Medi 2032 ein dyhead yw y bydd 40% o'r holl ddisgyblion saith mlwydd oed yn cael Addysg Cyfrwng Cymraeg.

4.2. Er mwyn cyflawni'r weledigaeth hon, mae'r Cynllun yn nodi saith canlyniad a fydd yn cyfrannu tuag at yr uchelgais. Mae angen i'r Cyngor gyflwyno adroddiad blynyddol i Lywodraeth Cymru ar y cynnydd o ran y Cynllun hwn ac mae crynodeb o'r cynnydd i'w weld yn Atodiad 1.

4.3. Mae'r prif gynnydd o ran y cynllun yn cynnwys gweledigaeth glir a chefnogaeth i ddatblygu prosiectau; mae Tîm Cefnogi'r Gymraeg yn darparu cefnogaeth ragorol ac arweiniad i staff ysgolion yn Sir Ddinbych; mae gwybodaeth yn amlygu manteision dwyieithrwydd ac addysg cyfrwng Cymraeg ar wefan CSDd; mae 6 ysgol cyfrwng Saesneg wedi newid eu categori iaith ac wedi dod yn ysgolion T2, sydd wedi ymrwymo (dros gyfnod o 10 mlynedd) i gynyddu faint o Gymraeg a ddysgir yn yr ysgol gydag uchelgais i ddysgu 50% o wersi drwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'r nifer o hwyrddyfodiaid i addysg cyfrwng Cymraeg a'r nifer sy'n derbyn cefnogaeth arbenigol yn cynyddu; mae cydweithio agos yn digwydd gyda Thîm Ymgynghorol y Gymraeg yng Nghyngor Sir Conwy er mwyn rhannu arfer da ac mae hyn yn datblygu'n dda.

4.4. Mae swyddogion wedi creu 'Sglein ar Lein' https://sites.google.com/hwbcymru.net/sgleinarlein/hafan, gwefan a ddarperir drwy Hwb sy'n cynnwys adnoddau dysgu ar gyfer holl staff yr ysgolion i ddatblygu sgiliau siarad Cymraeg a gwrando ac i annog y defnydd cymdeithasol o'r Gymraeg. Mae hyn wedi ei rannu gyda'r holl ysgolion yn dilyn lansiad yng Nghynhadledd y Prifathrawon ym Mehefin 2024.

4.5. Mae fframwaith Cymraeg Campus ar gyfer ysgolion uwchradd Sir Ddinbych (cyfrwng Saesneg) wedi ei greu a'i groesawu, gan arwain at gynnydd yn y defnydd o'r Gymraeg yn yr ysgolion hyn. Mae Llywodraeth Cymru wedi dangos diddordeb mawr yn y gwaith hwn.

4.6. Y prif fater sy’n peri pryder yw gostyngiad yng nghanran y dysgwyr a gafodd addysg trwy gyfrwng y Gymraeg ym mlwyddyn 2 yn ystod 2023-24. Yn ystod ac ar ôl y pandemig, fe fu gostyngiad sylweddol yn nifer y disgyblion yn nau o’n hysgolion cynradd cyfrwng Cymraeg mwyaf. Roedd y gostyngiad hwn yn golygu bod y nifer o ddisgyblion a oedd yn derbyn addysg cyfrwng Cymraeg ym mlwyddyn 2 wedi gostwng o 28% yn y Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg ym Medi 2020 i 26.3% ym Medi 2023. Mae’r niferoedd yn y ddwy ysgol fodd bynnag yn dechrau dychwelyd i’r hyn oeddent cyn covid. Hefyd mae yna nifer cynyddol o blant sy’n mynychu lleoliadau cyn ysgol cyfrwng Cymraeg gyda bron i 100% yn trosglwyddo i ysgolion cynradd cyfrwng Cymraeg. Mae’r pwysau ariannol yn yr holl ysgolion yn golygu y gall darparu mwy o Gymraeg fod yn heriol. Hefyd mae yna brinder cenedlaethol o staff sy’n siarad Cymraeg ac yn arbenigo yn y Gymraeg fel pwnc yn ogystal â phrinder cenedlaethol o ddeunyddiau dysgu ac adnoddau Cymraeg. Mae swyddogion yn gweithio’n agos gydag ysgolion i sicrhau fod cefnogaeth effeithiol ar gael i fodloni’r heriau hyn ac i sicrhau nad yw’r Gymraeg yn cael ei heffeithio gan y ffactorau hyn.

5. Sut mae’r penderfyniad yn cyfrannu at Gynllun Corfforaethol 2022 i 2027: Y Sir Ddinbych a Garem?

5.1. Sir Ddinbych sy'n dysgu a thyfu – mae gweithredu’r Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg yn cefnogi’r nod i hybu dysg a datblygiad ein plant a’n pobl ifanc a chefnogi ysgolion i gyflawni yn erbyn safonau newydd a chanllawiau cenedlaethol. Mae Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Sir Ddinbych yn gosod targedau i gyflawni twf mewn addysg cyfrwng Cymraeg a gwella safonau addysgu yn y Gymraeg.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1. Ers y newid mewn trefniadau ariannu gan Lywodraeth Cymru ar gyfer y flwyddyn ariannol hon, mae’r elfen Cymraeg 2050 o’r Grant Addysg Llywodraeth Leol yn £383,195. Caiff y cyllid ei rannu rhwng y gwasanaeth gwella ysgolion rhanbarthol a thimau Cymraeg yr awdurdod lleol. Mae’r cyllid a gadwyd gan yr awdurdod wedi ei ddefnyddio i gynnal capasiti’r staff ymgynghori a throchi er mwyn galluogi’r cynllun i wneud cynnydd.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Les?

7.1. Gan mai adroddiad diweddaru i'r Pwyllgor Craffu yw hwn ni wnaed Asesiad o Effaith ar Les. Nododd yr Asesiad o Effaith a wnaed pan gymeradwywyd y Cynllun ym mis Ionawr 2022 fod gan y Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg botensial i gael effaith gadarnhaol ar Sir Ddinbych â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu, cymunedau cydlynol, Sir Ddinbych fwy cyfartal a Sir Ddinbych fwy ffyniannus.

8. Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal gyda Chraffu ac eraill?

8.1. Mae Cydlynydd y Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg yn adrodd yn rheolaidd i Grŵp Strategol y Gymraeg mewn Addysg. Ymysg aelodau'r Grŵp mae ystod o fudd-ddeiliaid gan gynnwys Cynghorwyr, y mae Sir Ddinbych yn gweithio gyda nhw i hyrwyddo datblygiad y Gymraeg. Caiff adroddiad blynyddol ei ysgrifennu hefyd a'i gyflwyno i Lywodraeth Cymru sy'n craffu arno ac yn dychwelyd unrhyw argymhellion neu awgrymiadau.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1 Mae'r Cyngor yn wynebu heriau ariannol sylweddol ar hyn o bryd a fydd yn effeithio ar y capasiti i ddarparu gwasanaethau a chyflawni prosiectau a blaenoriaethau corfforaethol. Wrth i'r cyngor weithio drwy'r effeithiau mae angen rhoi ystyriaeth i'r sefyllfa ariannol gyffredinol wrth drafod pob adroddiad yn y dyfodol. Fodd bynnag croesawir y cyllid uniongyrchol ar gyfer y cynllun hwn a ddaw ar ffurf grant gan Lywodraeth Cymru ar hyn o bryd.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1. Mae cadw niferoedd uchel o ddisgyblion mewn ysgolion cyfrwng Cymraeg trwy gydol eu cyfnod mewn addysg yn allweddol i gyflawni'r cynllun ynghyd ag ehangu'r ddarpariaeth, un ai trwy ail-ddynodi categori iaith ysgolion neu ddatblygu ysgolion cyfrwng Cymraeg newydd lle bo hynny'n briodol. Mae pwysau ariannol yn effeithio ar ddatblygiad proffesiynol mewn ysgolion ac ar eu gallu i symud ar hyd y continwwm ieithyddol a chynyddu'r ddarpariaeth Gymraeg yn eu lleoliad. Fe all diffyg cyffredinol o adnoddau cyfrwng Cymraeg a staff sy'n siarad Cymraeg effeithio ar gynnydd.

11. Pŵer i wneud y penderfyniad

11.1. Mae'r gofyniad i lunio Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg yn sicrhau cydymffurfiaeth â'r darpariaethau mewn perthynas â'r Cynlluniau Strategol Cymraeg mewn Addysg yn Neddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 ('y Ddeddf') a'r rheoliadau a wnaed o dan y Ddeddf.

11.2. Mae pwerau'r Pwyllgor Craffu mewn perthynas â'r mater uchod wedi'u nodi yn Adran 21 Deddf Llywodraeth Leol 2000 ac Adran 7 o Gyfansoddiad y Cyngor.

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Atodiad 1

Deilliant 1

Mwy o blant meithrin/ tair oed yn cael eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg

- Mae gwybodaeth am fanteision dwyieithrwydd ac addysg Gymraeg yn amlwg ar wefan y sir ac ar dudalen X Sir Ddinbych.
- Mae gwybodaeth am weithgareddau Cymraeg i blant cyn oed ysgol ar wefan y sir.
- Rydym wedi cydweithio gyda Menter Iaith Sir Ddinbych a RHAG i gynhyrchu cardiau post i'w rhannu yn y gymuned, fydd yn cynnwys codau QR yn cyfeirio rhieni a darpar rieni at wybodaeth a digwyddiadau am y Gymraeg ac addysg Gymraeg.
- Mae nifer y Cylchoedd Meithrin a nifer y plant sy'n mynychu'r cylchoedd yn cynnyddu.
- Mae canran y plant sy'n trosglwyddo o'r Cylch Meithrin i ysgol gynradd cyfrwng Cymraeg yn cynnyddu.
- Mae nifer y lleoedd gofal plant Dechrau'n Deg cyfrwng Cymraeg yn cynnyddu.
- Erbyn hyn mae cylch meithrin ar dir pob ysgol / neu o fewn pellter cerdded agos i bob ysgol Gymraeg yn Sir Ddinbych oni bai am Ysgol Betws Gwerfyl Goch (Fodd bynnag mae Cylch Ti a Fi wedi ei sefydlu yma). Mae cylch Rhuthun wedi symud i adeilad sydd wedi ei addasu yn Rhuthun ac felly o fewn pellter cerdded i Ysgol Pen Barras. Mae Cylch Meithrin wedi ail agor yn Ysgol Bro Dyfrdwy.
- Mae'r awdurdod wedi defnyddio Asesiad Digonolrwydd Gofal Plant i adnabod meysydd i'w datblygu.
- Cyflwynwyd cais am gyllid i Gronfa Cyfalaf Gofal Plant Lywodraeth Cymru ddiwedd mis Mawrth ar gyfer datblygiadau yn Ysgol y Llys a Ysgol Bro Elwern. Rydym yn aros am ymateb i'r cais hwn gan Lywodraeth Cymru.
- Mae datblygu safleoedd yn Rhuthun ac Ysgol Dewi Sant yn brosiectau tymor hir. Grantiau Cyfalaf Mudiad Meithrin
- Mae prosiectau ar y gweill i ddatblygu safleoedd ar dir Ysgol Twm o'r Nant, Ysgol y Llys, Ysgol Gwernant, Llangollen ac Ysgol Llanrhaeadr.

Deilliant 2

Mwy o blant dosbarth derbyn/ pump oed yn cael eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg

• Mae nifer a chanran y dysgwyr yn y Dosbarth Derbyn sy'n cael eu dysgu drwy gyfrwng y Gymraeg wedi bod yn cynnyddu, ond mae effaith y pandemig yn arbennig ar y ddwy ysgol Gymraeg fwyaf yng ngogledd y sir wedi gweld y niferoedd yn gostwng yn 2023-24.
• Mae nifer a chanran y dysgwyr ym mlwyddyn 1 sy'n cael eu dysgu drwy gyfrwng y Gymraeg wedi cynnyddu 1.4% rhwng 2022-23 a 2023-24.
• Mae 8 ysgol cyfrwng Cymraeg unai yn llawn, neu bron yn llawn.
• Mae'r nifer uchaf o lefydd gweigion yn ein ysgolion mwyaf .e.e Glan Clwyd, Y Llys a Dewi Sant.
• Rhaid nodi fodd bynnag, nad yw'r data yn cynnwys dosbarthiadau meithrin ysgolion, sydd yn gwneud i'r llefydd gweigion ymddangs yn fwy.
• Mae CSDd, Menter Iaith Dinbych a RHAG wedi bod yn cydweithio, drwy gynnal digwyddiadau a chreu platfformau digidol i annog rhieni ar y glannau i yrru eu plant i ysgolion cyfrwng Cymraeg.
• Mae niferoedd y dysgwyr wedi cofrestru i ddechrau yn ysgol Y Llys a Dewi Sant ym Medi 2024 yn sylweddol uwch na 2022 a 2023.
• Mae niferoedd y disgyblion mewn dwy o'n hysgolion lleiaf yn pery pryder i ni.
• Mae prosiectau adeiladu mewn tair ysgol (Ysgol Bro Elwern, Ysgol Bro Cinmeirch ac Ysgol Henllan) yn datblygu.
• Mae gwaith cynllunio yn mynd rhagddi i adeiladu estyniad i Ysgol Gwernant.
• Mae 6 ysgol gynradd cyfrwng Saesneg wedi nodi eu bod yn ysgolion categori T2. Gyda chefnogaeth swyddogion yr awdurdod, bydd y ddarpariaeth Gymraeg yn cynnyddu yn yr ysgolion hyn dros gyfnod o amser.
• Mae swyddogion yr awdurdod yn gweithio'n agos gyda'r 6 ysgol T6 i fapio eu taith ieithyddol a chreu cynlluniau gweithredu manwl i gynnyddu'r defnydd o'r Gymraeg.
• Mae model Sir Ddinbych o gefnogi hwyrddyfodiaid yn esblygu ac yn datblygu'n dda. Mae dwy aelod o staff yn rhoi cefnogaeth allgymorth i'r hwyrddyfodiaid ac mae niferoedd yn codi pob tymor.

Deilliant 3

Mwy o blant yn parhau i wella eu sgiliau Cymraeg wrth drosglwyddo o un cyfnod o'u haddysg statudol i un arall

- Mae unig ysgol gynradd categori 1 a 3 yn y sir wedi nodi na fydd dysgwyr o'r dosbarth Meithrin a Derbyn eleni, yn cael yr opsiwn o ddewis Saesneg fel cyfrwng eu haddysg nes y byddant ym mlwyddyn 3. Rydym mewn trafodaethau cyson i geisio newid yr ysgol yn ysgol Gymraeg, categori 3.
- Mae 93% o ddysgwyr blwyddyn 6 ysgolion cyfrwng Cymraeg Sir Ddinbych yn mynd i ysgol/ffrwd Gymraeg yn yr uwchradd.
- Mae swyddogion y sir, penaethiaid yr ysgolion cynradd ac uwchradd yn cyfarfod i lunio strategaethau a gweithdrefnau clir i annog dysgwyr i barhau ag addysg Gymraeg yn yr uwchradd.
- Mae staff Ysgol Glan Clwyd a swyddogion y sir yn cydweithio ac yn ymweld â rhai ysgolion cynradd ysgolion Saesneg i annog dysgwyr i fynd i'r dosbarth trochi ym mlwyddyn 7.
- Mae swyddogion y sir yn cefnogi unigolion blwyddyn 6 sydd wedi dewis mynd i'r dosbarth trochi.
- Mae cynlluniau ar y gweill i agor dosbarth trochi yn ysgol Brynhyfryd.

Deilliant 4

Mwy o ddysgwyr yn astudio ar gyfer cymwysterau Cymraeg (fel pwnc) a phynciau drwy gyfrwng y Gymraeg

- Mae swyddogion y sir yn cydweithio'n agos gyda'r 6 ysgol T2 i fapio eu taith ieithyddol, llunio cynlluniau gweithredu manwl, hyfforddi a chefnogi staff a monitro datblygiadau.
- Mae nifer a chanran y dysgwyr sydd wedi'u cofrestru ar gyfer TGAU Cymraeg Iaith Gyntaf, TGAU Cymraeg Ail Iaith wedi cynnyddu.
- Mae mwy o ddysgwyr yn dilyn cwrs Cymraeg mamiaith Safon Uwch ond llai yn dilyn cwrs AS.
- Mae mwy o ddysgwyr yn dilyn cwrs Cymraeg fel ail iaith AS a Safon Uwch.
- Mae'r ddwy ysgol uwchradd categori 2 yn cynnig mwy o bynciau trwy'r Gymraeg nag yn y flwyddyn flaenorol.
- Rydym mewn trafodaethau cyson gyda'r ddwy ysgol uwchradd yn ne'r sir i gynnyddu'r cynnig i astudio mwy o bynciau trwy'r Gymraeg.
- Yn dilyn trafodaethau gyda phenaethiaid y 3 ysgol sy'n cynnig addysg Gymraeg, mae nhw yn awyddus iawn i edrych ar e-sgol fel modd o gynnig mwy o bynciau trwy gyfrwng y Gymraeg.
- Rydym mewn trafodaethau gyda'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol i weld sut gellir annog mwy o fyfyrwyr i astudio meysydd trwy gyfrwng y Gymraeg
- Mae rhwydweithiau uwchradd Sir Ddinbych (un mamiaith ac un arall ail iaith) wedi eu creu i gynnig cefnogaeth i gydlynwyr Cymraeg

Deilliant 5
Mwy o gyfleoedd i ddysgwyr ddefnyddio'r Gymraeg mewn cyd-destunau gwahanol yn yr ysgol

Siarter Iaith

- Mae swyddog cefnogi'r Gymraeg wedi creu gwefan 'Sglein ar Lein' sy'n adnodd defnyddiol iawn i athrawon ei ddefnyddio i ddatblygu llafaredd dysgwyr ar draws camau cynnydd 1, 2 a 3.
- Mae cynllun llafaredd y sir wedi bod yn weithredol yn yr ysgolion cynradd cyfrwng Cymraeg ers Medi 2023 a bydd yn parhau i gael ei ddefnyddio yn ystod y flwyddyn nesaf.
- Mae cynlluniau ar waith i greu gwefan ar wahân i Sglein Ar-lein ar gyfer hybu a dathlu'r Siarter Iaith.
- Mae pob ysgol gynradd cyfrwng Cymraeg wedi derbyn y wobr aur ac rydym yn monitro i sicrhau bod y safonau aur yn cael eu cadw.
- Mae cynlluniau ar waith hefyd i gydweithio gyda Chonwy a Gwynedd i gyflwyno'r Siarter yn yr ysgolion uwchradd cyfrwng Cymraeg (Glan Clwyd wedi sefydlu 'Byw'r Gymraeg' ac rydym mewn trafodaethau i ddatblygu hyn ymhellach).
- Mae ymweliadau tymhorol yn digwydd gyda phob ysgol i gyfarfod penaethiaid + chydlynwyr, hyfforddi staff, enghreifftio chwaraeon buarth, cyfarfod Criwiau Cymraeg, cyfarfod cydlynywyr yn y Ganolfan Iaith ayyb.
- Mae'r swyddog hefyd yn rhan o weithgaredd hunan werthuso pob ysgol yn ogystal â helpu i adnabod blaenoriaethau ar gyfer Cynlluniau Datblygu pob ysgol.
- Mae cydweithio effeithol wedi dechrau gyda Sir Conwy.

- **Cymraeg Campus**
- Mae 25 o ysgolion cynradd cyfrwng Saesneg wedi derbyn y wobr efydd Cymraeg Campus.
- Mae 7 o ysgolion cynradd cyfrwng Saesneg wedi derbyn y wobr arian Cymraeg Campus.
- Mae ysgolion yn cael eu targedu pob blwyddyn i anelu at ennill y wobr nesaf.
- Mae swyddog yr awdurdod yn cefnogi'r ysgolion yn effeithiol i gyflwyno a defnyddio'r Gymraeg.
- Creuwyd Fframwaith Cymraeg Campus o'r newydd ar gyfer y 7 ysgol uwchradd sy'n cyflwyno Cymraeg fel ail iaith yn y sir.
- Mae'r fframwaith wedi ei greu a'i rannu gyda'r cydlynwyr a thimau rheoli'r 7 ysgol uwchradd sy'n cyflwyno Cymraeg fel ail iaith.
- Mae'r 7 ysgol wedi ymrwymo i weithredu Cymraeg Campus i ddatblygu'r Gymraeg.
- Mae adnoddau ar gael a chefnogaeth i ysgolion i dderbyn y wobr efydd, arian ac aur.
- Mae Ysgol Uwchradd Dinbych wedi derbyn y wobr efydd ac yn cael ei dilysu ar gyfer y wobr arian yn nhymor yr Hydref.
- Rhagwelir y bydd o leiaf dwy ysgol arall yn derbyn y wobr efydd flwyddyn nesaf.
- Mae'r awdurdod yn cydweithio gyda'r Urdd a Maenter Iaith i flaenoriaethu cefnogaeth i rhai ysgolion ac i lunio amserlen o ymweliadau.

Deilliant 6

Cynnydd yn y ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg i ddisgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol ("ADY") yn unol â'r dyletswyddau a bennir gan y Ddeddf Anghenion Dysgu Ychwanegol

Mae awdit blynyddol yn cael ei gynnal i gywain gwybodaeth am y ddarpariaeth Gymraeg o fewn adrannau ADY yr awdurdod.

1. Adrannau ADY yr awdurdod

- Mae pob adran (ar wahan i addysgu o gartref) yn medru cynnig gwasanaeth a chefnogaeth yn y Gymraeg i ddysgwyr sy'n dymuno hynny.
- Nid oes unrhyw adran wedi gorfod gwrthod cefnogaeth i unrhyw ddysgwr sy'n dymuno cefnogaeth trwy'r Gymraeg yn ystod y tair mlynedd ddiwethaf.
- Mae prinder adnoddau Cymraeg yn anodd i adrannau ADY y sir.
- Mae recriwtio staff sy'n medru siarad Cymraeg yn broblem.
- Mae'r awdurdod wedi hwyluso bod aelod o staff y cyngor yn cael ei hyfforddi i fod yn seicolegydd addysg. Bydd yr unigolion hyn yn gweithio i'r awdurdod fel seicolegydd addysg ar ddiwedd ei chyfnod hyfforddi.

2. ADY ysgolion cyfrwng Cymraeg

- Mae 81% o'r cydlynwyr yn nodi bod eu hysgolion yn diwallu anghenion dysgu eu dysgwyr ADY trwy gyfrwng y Gymraeg. Prif heriau – prinder adnoddau, diffyg staff/cymhorthyddion yn siarad Cymraeg, safon ieithyddol y dysgwyr yn gyffredinol isel.
- Mae 75% yn cydweithio'n effeithiol fel clwstwr. O'r 25% oedd ddim yn cydweithio'n effeithiol, roedd cydlynydd ADY yr ysgol a chydlynydd ADY y clwstwr yn newydd i'r swydd.
- Nododd 100% nad oes digon o adnoddau ar gael trwy'r Gymraeg. Er bod adnoddau'n cael eu rhannu rhwng ysgolion, roedd bylchau amlwg mewn profion asesu, cyfresi a llyfrau darllen, adnoddau i gefnogi sillafu, rhaglenni ymyrraeth megis Toe by Toe, rhestrau gwirio anhwylderau e.e dyslecsia, adhd. System IDL yn Gymraeg.
- Mae 75% yn credu bod adrannau ADY yr awdurdod yn rhoi cefnogaeth dda i ysgolion. Nododd 25 % mai prinder deunyddiau, adnoddau a staff Cymraeg oedd y prif heriau yma.

3. Penaethiaid y dair ysgol arbennig

- Prin iawn yw'r dysgwyr Cymraeg eu hiaith yn yr ysgolion.
- Mae ambell blentyn yn cael cyfran o'u haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg.
- Mae athrawon a chymhorthyddion yn y dair ysgol â'r gallu i gefnogi dysgwyr trwy'r Gymraeg.
- Er bod y cynnig a'r ddarpariaeth yn yr ysgolion, nid oes rhiant/dysgwr wedi gofyn am agweddau o'r cwricwlwm gael eu haddysgu trwy'r Gymraeg yn y 3 blynedd diwethaf.

Mae cynnal awdit blynyddol wedi bod yn ddefnyddiol iawn i ysgogi sgwrs ymysg y gwahanol rhanddeiliaid ac i adnabod bylchau yn y ddarpariaeth. Yn gyffredinol, mae'r gefnogaeth trwy'r Gymraeg i ddysgwyr ADY y sir yn bositif ond mae heriau amlwg yn ein hwynebu, yn arbennig y diffyg adnoddau Cymraeg a'r prinder staff sy'n medru siarad Cymraeg.

Nid oes patrymau amlwg o ddewis (neu symud) i addysg cyfrwng Saesneg oherwydd diffyg yn narpariaeth neu adnoddau Cymraeg.
Mae'r cydweithio mwyaf effeithiol yn digwydd o fewn clystyrau i rannu adnoddau ac arbenigedd. Mae cyfarfodydd trawssirol i swyddogion ADY yr awdurdod ac rydym yn rhannu gwasanaethau megis y Gwasanaeth Synhwyraidd gyda siroedd cyfagos. Mae Seicolegydd Addysg Sir Ddinbych yn gwneud peth gwaith trwy gyfrwng y Gymraeg mewn siroedd eraill.

Deilliant 7
Cynnydd yn nifer y staff addysgu sy'n gallu addysgu Cymraeg (fel pwnc) a thrwy gyfrwng y Gymraeg.

- Mae cynnydd yn nifer yr athrawon sy'n medru addysgu/gweithio drwy gyfrwng y Gymraeg.
- Mae cynnydd hefyd yn nifer yr athrawon sydd ddim yn medru addysgu/gweithio drwy gyfrwng y Gymraeg.
- Nid oes patrwm arwyddocaol yn y data, ond mae'n adlewyrchu' her genedlaethol i recriwtio staff sy'n siarad Cymraeg.
- Mae'r awdurdod yn parhau i hyrwyddo'r cwrs sabothol ac yn falch o ddweud bod 5 athro ar y cwrs eleni gyda un o'r athrawon hyn yn gweithio mewn ysgol drosiannol T2.
- Mae staff ysgolion wedi cael cyflwyniadau am gyrsiau Dysgu Cymraeg gan Y Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol.
- Mae'r awdurdod wedi trefnu bod 4 athro o'n hysgolion T2 yn mynychu cwrs peilot ar y cyd gydag athrawon o ysgolion T2 Sir Conwy.
- Mae 6 aelod o staff yn y Tim Cefnogi'r Gymraeg,yn golygu bod cefnogaeth i staff ac athrawon yn y sectorau cynradd ac uwchradd, Cymraeg neu Saesneg eu cyfrwng yn ogystal â chefnogaeth i hwyrddyfodiaid.
- Mae'r strwythur cefnogaeth wedi hwyluso sesiynnau hyfforddiant, cyfarfodydd ac ymweliadau er mwyn datblygu'r defnydd o'r Gymraeg yn yr ysgolion.
- Mae rhwydweithiau ysgolion uwchradd wedi bod yn hynod o ddefnyddiol i gydlynwyr y Gymraeg drafod syniadau a rhannnu arfeion da.
- Cynhaliwyd cyfarfodydd i godi ymwybyddiaeth ymysg penaethiaid holl ysgolion yr awdurdod am yr angen i gynllunio'n fwriadus i ddatblygu'r gweithlu ac i gynyddu'r ddarpariaeth Gymraeg.
- Mae swyddogion y Tim Cefnogi'r Gymraeg, wedi creu a rhannu cynllun datblygu'r Gymraeg gydag arweinwyr ysgolion gan nodi gam wrth gam, sut i ddatblygu llafaredd a'r defnydd cymdeithasol o'r Gymraeg.
- Law yn llaw â'r cynllun, mae rhaglen hyfforddiant gynhwysfawr wedi ei rhannu gan yr awdurdod.
- Mae cynlluniau gwaith datblygu llafaredd wedi eu creu a'u rhannu gyda'r ysgolion.
- Mae'r wefan 'Sglein ar Lein' yn adnodd gwych i athrawon i'w galluogi i gyflwyno patrymau iaith i'r dysgwyr.
- Mae swyddogion Cyngor Sir Ddinbych a GwE yn adnabod darpar arweinwyr o fewn y sector Gymraeg a'u datblygu'n broffesiynol.
- Mae swyddogion y sir yn astudio'r SWAC a gwneud awdit o ddarpar arweinwyr sy'n dysgu yn y sector Gymraeg a'r Saesneg.
- Mae 5 swydd Pennaeth mewn ysgol Gymraeg wedi ei llenwi eleni.

- Mae recriwtio i'r sector gofal plant yn bryder gan na all y cylchoedd fod ar agor os nad oes cymhwyster cywir gyda'r aelod staff.
- Mae Mudiad Meithrin yn darparu llawer o gyfleodd i staff drwy gyrsiau megis Cam wrth Gam a Croesi'r Bont i staff cylchoedd meithrin ac hefyd i staff lleoliadau Saesneg.
- Mae'r Mudiad yn gweithio'n agos gyda ysgolion ac yn cynnig eu gwasanaeth i staff ysgolion
- Mae'r Tim Cynhwysiant a Addysg Gynnar Blynyddoedd Cynnar wedi penodi dwy athrawes ymgynghorol sy'n siarad Cymraeg. Mae nhw'n cefnogi cylchoedd, darparu hyfforddiant Cymraeg i staff y lleoliadau ac yn gweithio ar y cyd â Mudiad Meithrin ac athrawon ymgynghorol y Gymraeg i gefnogi hyrwyddo'r Gymraeg mewn lleoliadau Saesneg eu hiaith.
- Mae'r Tim Gofal Plant a Datblygu Chwarae yn gweithio mewn partneriaeth â PACEY Cymru i recriwtio siaradwyr Cymraeg i ystyried gyrfa ym maes gwarchod plant.
- Mae hyfforddiant trwy Camau yn cael ei hyrwyddo i gefnogi ymarferwyr sydd am ddatblygu eu sgiliau ieithyddol.

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Adroddiad i'r	**Pwyllgor Craffu Perfformiad**
Dyddiad y cyfarfod	**26 Medi 2024**
Aelod / Swyddog Arweiniol	**Diane King (Aelod Arweiniol Addysg, Plant a Phobl Ifanc), Geraint Davies (Pennaeth Addysg)**
Pennaeth Gwasanaeth	**Geraint Davies, Pennaeth Addysg**
Awdur yr Adroddiad	**Jacqueline Chan (GwE), Mair Herbert (GwE), James Brown (CSDd) a Ruth Thackray (CSDd)**
Teitl	**Cwricwlwm i Gymru**

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1. Mae'r adroddiad yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf ar y cynnydd a wnaed gan ysgolion ers i'r Cwricwlwm i Gymru ddod yn statudol ym mis Medi 2022. Mae'r adroddiad yn cynnig gwybodaeth am wersi a ddysgwyd o werthusiadau ar draws ysgolion yn ystod y cam gweithredu dechreuol hwn ac unrhyw effaith ar staff a dysgwyr.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1. Nodi'r cynnydd a wnaed o ran gweithredu a chynnwys y Cwricwlwm newydd i Gymru: mewn ysgolion cynradd ac ym mlwyddyn 7 ac 8 mewn ysgolion uwchradd – beth sydd wedi gweithio'n dda, meysydd ar gyfer gwelliant a gwersi a ddysgwyd gan bob budd-ddeiliad yn ystod y cam gweithredu dechreuol; a darparu gwerthusiad o'r broses weithredu ar draws pob cam allweddol, effaith y Cwricwlwm ar recriwtio a chadw staff, ac adborth gan benaethiaid, athrawon a staff ysgolion am eu profiadau o'r broses weithredu a manteision a/neu anfanteision y Cwricwlwm newydd i ddysgwyr.

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1. Estynnir gwahoddiad i Craffu i drafod manylion yr adroddiad hwn ac i nodi unrhyw agwedd ar y gwaith Cwricwlwm i Gymru a fyddai'n elwa o archwiliad manwl yn y dyfodol.

4. Manylion yr adroddiad

4.1. Ym mis Medi 2022, daeth y Cwricwlwm i Gymru yn statudol i'r holl ddysgwyr o'r Dosbarth Meithrin i Flwyddyn 6. Roedd pob ysgol uwchradd a lleoliad wedi dechrau gyda'r Cwricwlwm i Gymru ym Mlynyddoedd 7 ac 8 erbyn mis Medi 2023.

4.2. Mae bob ysgol wedi dylunio eu cwricwlwm yn unol â'r Pedwar Diben i fodloni gofynion gorfodol y Cwricwlwm i Gymru ac, o ganlyniad, mae ganddynt gynnig cwricwlwm cytbwys i fodloni anghenion pob dysgwr. Mae'r broses o gyflwyno'r Cwricwlwm fesul dipyn mewn ysgolion uwchradd wedi cael effaith wahanol i'r broses gyflwyno fyrrach mewn ysgolion cynradd a bu arweinwyr ac ymarferwyr mewn ysgolion uwchradd yn ymwneud â newid parhaus a sylweddol bob blwyddyn rhwng 2022 a 2026. Bydd Blwyddyn 9 yn dechrau'r Cwricwlwm newydd ym mis Medi 2024. Bydd dau gam arall o'r broses weithredu yn dilyn wrth i'r dysgwyr hyn ddechrau'r cymwysterau 14-16 newydd yn 2025, a'r dysgwyr Blwyddyn 8 presennol yn 2026. Mae pob ysgol wedi datblygu dogfennau crynhoi'r Cwricwlwm ac maent ar gael i rieni a'r gymuned leol, yn unol â gofynion Llywodraeth Cymru.

4.3. Mae'r Awdurdod Lleol wedi sicrhau bod holl gefnogaeth y Cwricwlwm yn alinio â disgwyliadau ac egwyddorion y Daith i Weithredu'r Cwricwlwm, Llywodraeth Cymru, trwy sgyrsiau proffesiynol rheolaidd gydag Ymgynghorydd cyswllt Cefnogi Gwelliant pob ysgol ac amrywiaeth o gyfleoedd dysgu proffesiynol ar lefel clwstwr, cynghrair (mewn ysgolion uwchradd) ac ysgolion unigol. Mae rhwydweithiau wedi rhannu eu hymarfer trwy ganolfan gefnogaeth GwE a digwyddiad rhannu marchnadle i'r holl ysgolion rhanbarthol lle bu ymarferwyr o ysgolion Sir Ddinbych yn cyflwyno a rhannu eu gwaith. Mae ysgolion yn gweithio'n fwy effeithiol mewn clystyrau i ddatblygu darpariaeth a dealltwriaeth ar draws y continwwm. Mae hyn yn gryfach mewn rhai clystyrau na rhai eraill ac mae rhagor o waith i'w wneud i gryfhau'r sgyrsiau yn y clwstwr a sicrhau gwelliant a rennir. Mae prosesau

trosglwyddo yn gwella ond mae angen datblygu hyn ymhellach i gefnogi disgyblion yn effeithiol ar bwyntiau allweddol.

4.4. Mae'r rhan fwyaf o ysgolion wedi croesawu'r Cwricwlwm i Gymru fel proses ddiwygio addysg gadarnhaol ac maen nhw'n parhau i ddatblygu eu harfer. Mae hyn yn cymryd amser ac mae rhai ysgolion yn dal i'w chael hi'n anodd newid. O ganlyniad, gall y cwricwlwm ymddangos yn eithaf llawn mewn rhai ysgolion.

4.5. Mae llawer o athrawon ac ysgolion wedi dilyn dull mwy creadigol o ran y cwricwlwm, gydag amrywiaeth o strategaethau newydd fel Cwestiwn Mawr a dysgu ar sail ymholi. Pan fo ysgolion yn effeithiol, maen nhw'n datblygu disgyblion yn dda fel dysgwyr annibynnol a rhoi cyfleoedd iddynt benderfynu sut i gyflwyno eu gwaith – fodd bynnag, mae bwlch mawr rhwng yr arfer mwyaf effeithiol a'r arfer lleiaf effeithiol.

4.6. Mae llawer o ysgolion wedi cymryd y cyfle i adolygu eu cwricwlwm yn llwyddiannus ac maent wedi datblygu cwricwlwm mwy lleol sy'n adlewyrchu anghenion yr ysgol, y gymuned a Chymru yn gyffredinol yn well. Mae disgyblion wedi eu hymgysylltu fwy mewn nifer o ysgolion gan fwynhau cwricwlwm eang a chytbwys gyda mwy o ddilysrwydd a phwrpas. Fodd bynnag, mae angen datblygu hyn ymhellach mewn nifer o ysgolion.

4.7. Er eu bod wedi wynebu her ddechreuol wrth golli sicrwydd lefelau a chanlyniadau, mae'r rhan fwyaf o ysgolion wedi addasu'n llwyddiannus i systemau asesu sydd ag amrywiaeth o asesiadau athrawon. Mae lleiafrif o ysgolion yn dal i fod yn ansicr iawn am asesiadau ac nid oes ganddynt hyder mewn rhai agweddau rhag ofn nad ydynt yn 'gwneud y peth iawn'. Mae ysgolion wedi ymgysylltu'n dda gyda Dysgu Proffesiynol, gydag effaith gadarnhaol yn gyffredinol ar safonau. Fodd bynnag, mae ysgolion yn pryderu am eu gallu i barhau i gael mynediad at hyn, gyda'r newidiadau o ran cyllid.

4.8. Canlyniad o'r fframwaith gallu digidol newydd, cyllid EdTech sylweddol, y cwricwlwm newydd a'r pandemig yw bod bron pob ysgol wedi gwella a datblygu eu darpariaeth TGCh yn llwyddiannus, gan arwain at fwy o hyder a sgiliau o ran disgyblion a staff.

4.9. Iechyd a lles fel Maes Dysgu a Phrofiad yw un o'r newidiadau mwyaf sylweddol yn y cwricwlwm ac mae bron pob ysgol wedi rhoi mwy o ffocws ar hyn. Bu cynnydd

mawr o ran nifer yr ysgolion sydd wedi buddsoddi mewn Ysgolion Coedwig a dysgu yn yr awyr agored.

4.10 Mae nifer o heriau sy'n gysylltiedig â'r broses weithredu. Mae angen monitro er mwyn olrhain a gwirio cynnydd ond mae hyn wedi'i gyfyngu gan y ffaith bod angen i nifer o benaethiaid gynyddu eu hymrwymiadau addysgu oherwydd heriau o ran cyllid. Mae hyn yn effeithio ar allu i arwain. Mae'r cwricwlwm y bydd disgyblion yn ei gael yn dibynnu ar beth mae eu hathrawon ac arweinwyr dylunio'r cwricwlwm yn eu hysgolion yn ei greu, a pha mor arloesol a chreadigol ydynt. Mae angen i'r proffesiwn sicrhau profiad teg mewn system sy'n mynd ati i hyrwyddo gwahaniaeth. Mae'r sector yn edrych ymlaen at gael yr enghreifftiad a'r cyfarwyddyd ychwanegol gan Lywodraeth Cymru o ran y diwygio hwn.

4.11 Gyda chynifer o ddiwygiadau sylweddol a chydamserol yn y sector, yr heriau parhaus y mae ysgolion yn eu hwynebu o ganlyniad i bandemig COVID a'r sefyllfa ariannol gynyddol anodd, nid yw'n bosibl penderfynu a yw gweithredu'r Cwricwlwm i Gymru yn effeithio ar recriwtio a chadw athrawon. Nid yw awduron yr adroddiad yn ymwybodol bod unrhyw athrawon wedi gadael y proffesiwn oherwydd y diwygio penodol hwn, er y newid sylweddol o ran arfer mae'n ei olygu i nifer o weithwyr proffesiynol. Fodd bynnag, mae tystiolaeth anecdotaidd fod ffactorau a diwygiadau eraill yn cael effaith ar gadw staff mewn swyddi allweddol mewn ysgolion.

5 Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at Gynllun Corfforaethol 2022 i 2027: Y Sir Ddinbych a Garem?

5.1 Mae'r maes gwaith hwn yn cyfrannu at wneud Sir Ddinbych yn lle iachach a hapusach ble mae pobl ifanc eisiau byw a gweithio a gyda'r sgiliau i wneud hynny fel nodir o fewn y Pedwar Diben. Mae hefyd yn cyfrannu at wneud Sir Ddinbych yn le ble gall pobl ifanc ddysgu a gwneud cynnydd da yn eu sgiliau, gan ddysgu mewn amgylchedd teg a diogel. Bydd hyn yn helpu i sicrhau bod bob dysgwr yn cael y dechrau gorau mewn bywyd ac yn gallu gwireddu eu potensial llawn.

6 Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1 Bydd y Cyngor yn parhau i gysylltu â GwE er mwyn defnyddio Grant Addysg yr Awdurdod Lleol yn effeithlon ac effeithiol i gefnogi ysgolion i weithredu'r

diwygiad. Ychydig o effaith fydd hyn yn ei gael ar wasanaethau eraill yn y Cyngor.

7 Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Les?

7.1 Mae diwygio'r cwricwlwm yn ofyniad mewn deddfwriaeth ac mae'n rhaid i bob ysgol ei weithredu. Llywodraeth Cymru sy'n cyfarwyddo'r newidiadau, nid y Cyngor, felly nid oes Asesiad o Effaith ar Les wedi'i gwblhau ar gyfer yr adroddiad hwn.

8 Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal gyda Chraffu ac eraill?

8.1 Trwy drafod gyda GwE, mae trafodaeth reolaidd gyda chydweithwyr ar draws Cymru a Llywodraeth Cymru i gasglu adborth ac adnabod agweddau ar gyfer trafodaeth a datblygiad pellach. Mae craffu wedi cael adroddiad yn flaenorol ar gyflwyno'r Cwricwlwm i Gymru.

9 Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1 Mae'r Cyngor yn wynebu heriau ariannol sylweddol ar hyn o bryd a fydd yn effeithio ar y capasiti i ddarparu gwasanaethau a chyflawni prosiectau a blaenoriaethau corfforaethol. Mae pawb yn ymwybodol o'r pwysau sylweddol sydd ar ysgolion, gan gynnwys effaith cyflwyno diwygiadau cydamserol, fel y Cwricwlwm i Gymru y cyfeirir ato ym mharagraff 4.11, ac maent wedi ymrwymo i leihau'r effaith ariannol ar ysgolion gymaint ag sy'n bosibl, fodd bynnag, nid yw'n bosibl diogelu ysgolion yn llwyr.

10 Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1 Mae gweithredu'r Cwricwlwm i Gymru yn cael ei adolygu gan Estyn fel rhan o'u gwaith archwilio. Mae'r awdurdod lleol a GwE eisoes yn gweithio mewn partneriaeth er mwyn monitro a chefnogi ysgolion i'w weithredu, ac felly yn lleihau'r risgiau cysylltiedig.

10.2 Mae adolygiad Llywodraeth Cymru o wasanaethau haen ganol mewn addysg yn peri risg i'r gwasanaeth a ddarperir i ysgolion trwy newid model a staff. Er mwyn lliniaru'r risg hon, lle bynnag bo'n bosibl, mae newidiadau bach i gefnogi

ymgynghorwyr gwelliant ac mae cynlluniau cefnogi pwrpasol ar waith ar gyfer pob ysgol.

11 Pŵer i wneud y penderfyniad

11.1 Adran 21 Deddf Llywodraeth Leol 2000.

11.2 Adrannau 7.3, 7.4.1 a 7.4.2 o Gyfansoddiad y Cyngor.

Cyngor sir ddinbych denbighshire County Council

Adroddiad i'r	**Pwyllgor Craffu Perfformiad**
Dyddiad y Cyfarfod	**26 Medi 2024**
Pennaeth Gwasanaeth	**Catrin Roberts, Pennaeth Gwasanaeth Cymorth Corfforaethol: Pobl**
Awdur yr Adroddiad	**Rhian Evans, Cyd-lynydd Craffu**
Teitl	**Rhaglen Waith Craffu**

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1 Mae'r adroddiad yn gofyn i'r Pwyllgor Craffu Perfformiad adolygu ei raglen gwaith i'r dyfodol drafft (gweler Atodiad 1). Wrth ei hadolygu gofynnir i'r Pwyllgor adlewyrchu ar sut y gall Craffu gefnogi'r gwaith o gyflawni Cynllun Corfforaethol y Cyngor a'i nod o ddod yn Ddi-Garbon Net ac yn Ecolegol Bositif erbyn 2030, tra ar yr un pryd flaenoriaethu materion sydd yn nhŷb y Pwyllgor yn bwysig craffu arnynt.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1. Gofyn i'r Pwyllgor adolygu a chytuno ar ei raglen gwaith i'r dyfodol, a rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i aelodau ar faterion perthnasol.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Bod y Pwyllgor yn:

3.1 ystyried yr wybodaeth a ddarparwyd ac yn cymeradwyo, diwygio neu'n newid ei raglen gwaith i'r dyfodol fel y gwêl yn briodol; ac

3.2 yn penderfynu os oes unrhyw prif bwyntiau neu themau o'r cyfarfod hwn y dymuna dynnu sylw atynt trwy'r wasg a/neu'r cyfryngau cymdeithasol.

4. Manylion yr adroddiad

4.1 Mae Adran 7 Cyfansoddiad Cyngor Sir Ddinbych yn nodi cylch gorchwyl, swyddogaethau ac aelodaeth pob Pwyllgor Craffu, yn ogystal â rheolau gweithdrefnau a trafodaethau.

4.2 Mae'r Cyfansoddiad yn amodi bod yn rhaid i bwyllgorau craffu'r Cyngor osod, ac adolygu'n rheolaidd, rhaglen ar gyfer eu gwaith i'r dyfodol. Trwy adolygu a blaenoriaethu materion, gall aelodau sicrhau bod y rhaglen waith yn cyflwyno agenda a arweinir gan yr aelodau.

4.3 Arfer sydd wedi'i fabwysiadu yn Sir Ddinbych ers nifer o flynyddoedd yw bod pwyllgorau craffu'n cyfyngu ar nifer yr adroddiadau a ystyrir mewn unrhyw gyfarfod i uchafswm o bedwar, yn ogystal ag adroddiad rhaglen waith y Pwyllgor ei hun. Nod y dull hwn yw hwyluso trafodaeth fanwl ac effeithiol ar bob pwnc.

4.4 Yn y blynyddoedd diweddar mae Llywodraeth Cymru (LlC) ac Archwilio Cymru (AC) wedi tynnu sylw at yr angen i gryfhau rôl craffu ar draws llywodraeth leol a gwasanaethau cyhoeddus yng Nghymru, gan gynnwys defnyddio craffu fel modd o ymgysylltu â phreswylwyr a defnyddwyr gwasanaeth. O hyn allan, disgwylir i graffu ymgysylltu'n well ac yn amlach â'r cyhoedd gyda bwriad i sicrhau penderfyniadau gwell a fydd yn y pen draw yn arwain at well canlyniadau i ddinasyddion. Bydd Archwilio Cymru yn mesur effeithiolrwydd craffu wrth gyflawni'r disgwyliadau hyn.

4.5 Gan ystyried y weledigaeth genedlaethol ar gyfer craffu a chanolbwyntio ar yr un pryd ar flaenoriaethau lleol, gwnaeth y Grŵp Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion Craffu (GCIGC) argymell y dylai pwyllgorau craffu'r Cyngor, wrth benderfynu ar eu rhaglenni gwaith, ganolbwyntio ar y meysydd allweddol canlynol:

- arbedion ar y gyllideb a'r Rhaglen Drawsnewid;
- cyflawni Themau y Cynllun Corfforaethol (gyda phwyslais arbennig ar y modd o'u cyflawni yn ystod cyfnod o galedi ariannol);

- unrhyw eitemau eraill a gytunwyd gan y Pwyllgor Craffu (neu'r GCIGC) fel blaenoriaeth uchel (yn seiliedig ar y meini prawf profion PAPER - gweler ochr gefn y 'Ffurflen Cynnig gan Aelodau' yn Atodiad 2); a
- Materion brys, na ragwelwyd neu flaenoriaeth uchel

4.6 Ffurflenni Cynnig ar gyfer Craffu

Fel y crybwyllwyd ym mharagraff 4.2 uchod, mae Cyfansoddiad y Cyngor yn gofyn i bwyllgorau craffu baratoi ac adolygu rhaglen ar gyfer eu gwaith i'r dyfodol. Er mwyn cynorthwyo'r broses o flaenoriaethu adroddiadau, os yw swyddogion o'r farn fod pwnc yn haeddu amser i gael ei drafod ar raglen fusnes Craffu, mae'n rhaid iddynt wneud cais ffurfiol i'r GCIGC i Graffu ystyried derbyn adroddiad ar y pwnc hwnnw. Gwneir hyn trwy gyflwyno 'ffurflen gynnig' sy'n egluro pwrpas, pwysigrwydd a chanlyniadau posibl craffu ar y pynciau a awgrymir.

4.7 Er mwyn gwneud gwell defnydd o amser craffu drwy ganolbwyntio adnoddau pwyllgorau i archwilio testunau'n fanwl, gan ychwanegu gwerth drwy'r broses o wneud penderfyniadau a sicrhau gwell canlyniadau ar gyfer preswylwyr, penderfynodd y GCIGC y dylai'r aelodau, yn ogystal â swyddogion, lenwi 'ffurflenni cynnig ar gyfer craffu' yn amlinellu pam eu bod yn credu y byddai'r testun yn elwa o fewnbwn craffu. Mae copi o'r 'ffurflen gynnig gan aelod' i'w gweld yn Atodiad 2. Mae ochr gefn y ffurflen hon yn cynnwys siart lif sy'n rhestru'r cwestiynau y dylai aelodau eu hystyried wrth baratoi i gynnig eitem ar gyfer craffu, ac y dylai pwyllgorau eu gofyn wrth benderfynu ar addasrwydd testun i'w gynnwys ar y rhaglen gwaith i'r dyfodol craffu. Os, ar ôl cwblhau'r broses hon, y penderfynir nad yw'r testun yn addas i'w archwilio'n ffurfiol gan bwyllgor craffu, yna gellir ystyried dulliau eraill o rannu'r wybodaeth neu archwilio'r mater e.e. darparu 'adroddiad gwybodaeth', neu os yw'r mater yn un o natur leol gellir ei archwilio gan y Grŵp Ardal Aelodau (GAA) perthnasol. Ni fydd unrhyw eitemau'n cael eu cynnwys ar raglen gwaith i'r dyfodol heb lenwi 'ffurflen gynnig ar gyfer craffu' a derbyn cymeradwyaeth i'w gynnwys ar y rhaglen gan y GCIGC. Mae cymorth ar gael i lenwi'r ffurflenni gan y Cydlynydd Craffu.

Rhaglen Gwaith i’r Dyfodol y Cabinet

4.8 Wrth benderfynu ar eu rhaglen gwaith i’r dyfodol mae’n ddefnyddiol i’r pwyllgorau craffu ystyried amserlen rhaglen waith y Cabinet. At y diben hwn, mae copi o rhaglen gwaith i'r dyfodol y Cabinet ynghlwm yn Atodiad 3.

Datblygiad Penderfyniadau’r Pwyllgor

4.9 Yn Atodiad 4 o’r adroddiad hwn mae tabl yn crynhoi penderfyniadau diweddar y Pwyllgor ac yn cynghori’r aelodau ar ddatblygiadau yn sgîl y penderfyniadau.

5. Grŵp Cadeiryddion ac Is-Gadeiryddion Craffu

5.1 Dan drefniadau craffu’r Cyngor mae’r Grŵp Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion Craffu (GCIGC) yn gweithredu fel pwyllgor cydlynu. Cyfarfu'r Grŵp ar 16 Medi. Ni chyfeiriwyd unrhyw eitemau gan y Grŵp yn ystod y cyfarfod hwnnw at y Pwyllgor at ddiben eu harchwilio'n fanwl.

5.2 Cynhelir cyfarfod nesaf y Grŵp ar 25 Tachwedd 2024.

6. Sut mae’r penderfyniad yn cyfrannu at y Cynllun Corfforaethol 2022 i 2027: Y Sir Ddinbych a Garem?

6.1. Bydd craffu effeithiol yn gymorth i'r Cyngor gyflawni ei Gynllun Corfforaethol yn unol ag anghenion cymunedau a dymuniadau trigolion. Bydd datblygu ac adolygu rhaglen waith gydlynol yn barhaus yn cynorthwyo’r Cyngor i ddarparu ei themau corfforaethol, i wella canlyniadau i breswylwyr tra hefyd yn dygymod â phwysau ar adnoddau ac ar y gyllideb.

6.2. Er bydd y penderfyniad ar flaenraglen waith y Pwyllgor ei hun yn gyfraniad niwtral tuag at nod y Cyngor o ddod yn Ddi-Garbon Net ac yn Ecolegol Bositif erbyn 2030, gall y Pwyllgor, trwy graffu’n effeithol ar yr holl faterion a ystyrir ganddo gefnogi’r gwaith o gyflawni'r uchelgais hwn.

7. Beth fydd y gost a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

7.1. Mae'n bosib y bydd yn rhaid i wasanaethau neilltuo amser swyddog i gynorthwyo'r Pwyllgor gyda'r eitemau a nodwyd yn y rhaglen waith a chydag unrhyw gamau gweithredu yn dilyn ystyried yr eitemau hynny.

8. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Les?

8.1. Nid oes Asesiad o Effaith ar Les wedi ei wneud mewn perthynas â phwrpas neu gynnwys yr adroddiad hwn. Ond bydd y Pwyllgor Craffu, drwy ei waith yn archwilio darpariaeth gwasanaethau, polisïau, gweithdrefnau ac argymhellion, yn ystyried eu heffaith neu eu heffaith posib ar yr egwyddor o ddatblygu cynaliadwy a'r amcanion o ran lles a nodir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

9. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gyda Chraffu ac eraill?

9.1. Does dim angen cynnal ymgynghoriad ar yr adroddiad hwn Fodd bynnag, mae'r adroddiad ei hun a'r ystyriaeth a roir gan y Pwyllgor i'w raglen waith ar gyfer y dyfodol yn gyfystyr ag ymgynghoriad gyda'r Pwyllgor o ran ei raglen waith.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1. Nid oes risg wedi ei ganfod o ran y Pwyllgor yn ystyried ei raglen waith. Fodd bynnag, drwy adolygu ei raglen gwaith i'r dyfodol yn rheolaidd, gall y Pwyllgor sicrhau y rhoddir ystyriaeth ac yr archwilir meysydd risg pan eu bod yn cael eu nodi, a gwneir argymhellion gyda'r bwriad o fynd i'r afael â'r risgiau hynny.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

11.1. Adran 21 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000.

11.2. Mae Adran 7.11 Cyfansoddiad y Cyngor yn datgan y bydd pwyllgorau craffu ac/neu'r Grŵp Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion Craffu yn gyfrifol am osod eu

rhaglenni gwaith eu hunain, gan ystyried dymuniadau Aelodau o’r Pwyllgor nad ydynt yn aelodau o’r grŵp gwleidyddol mwyaf ar y Cyngor.

Note: Any items entered in italics have <u>not</u> been approved for inclusion at the meeting shown by the Committee. Such reports are listed here for information, pending formal approval.

Meeting	Lead Member(s)	Item (description / title)		Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered/ Updated by
28 November	**Cllr. Gwyneth Ellis**	1.	Council Performance Self-Assessment Update (July – Sept)	To present an update on the Council's performance against its functions, including Corporate Plan and Strategic Equality objectives	Identification of areas for improvement and potential future scrutiny	*Helen Vaughan-Evans/*Emma Horan	November 2023 (RhE)
	Cllr. Julie Matthews	2.	Corporate Risk Register: September 2024 Review	To seek the Committee to review the risks facing the Council and the Council's risk appetite statement.	Determination of whether the Committee is satisfied with risk management within the Council and is assured that all identified risks are appropriately managed.	*Helen Vaughan-Evans/ /Heidi Barton-Price*	*November 2023 (RhE)*
	Cllr. Julie Matthews	3.	Recruitment, Retention & Workforce Planning	To provide details of: (i) the work underway to recruit, develop, support and retain staff (ii) interventions put in place to support and strengthen recruitment, retention & workforce planning across the Council; and identification of any hard to recruit services/positions across the authority and interim measures taken to alleviate the pressures caused within those services **(Heads of Service for those services to be invited to attend to discuss the impact of staffing pressures on operational service delivery)**	Identification of potential future workforce pressure areas and the formulation of recommendations with a view to alleviating those pressures and secure the Council's ability to sustainably deliver its services in future	Gary Williams/Catrin Roberts/Louise Dougal	*July 2023 (rescheduled May 2024 & June 2024) (RhE)*

Meeting	Lead Member(s)	Item (description / title)		Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered/ Updated by
	Cllr. Gill German	4.	Christ The Word **[Education]**	To consider the progress made in delivering the Post Inspection Action Plan (PIAP) and the joint local authority & GwE school support plan following the 2022 Estyn inspection of the school, along with the consequential impact of the plans' delivery on the school as a whole	Regular monitoring of the arrangements in place to address the recommendations contained in the Regulator's report will: (i) secure continual improvement in all aspects of the school's work to ensure that all pupils are supported to achieve their full potential; and ensure that the lessons learnt by all stakeholders are applied across all schools in Denbighshire as they introduce the new curriculum; and support the delivery of the Council's corporate priorities of a learning and growing Denbighshire as well as a fairer, safe and more equal county.	Nicola Stubbins/ Geraint Davies/James Brown/GwE/Christ the Word staff & Governing Body	September 2023 *(rescheduled June 2024) (RhE)*
30 January 2025	**Cllr. Gwyneth Ellis**	1.	Medium Term Financial Strategy & Plan Update	To examine the Council's progress in delivering its Medium Term Financial Strategy and Medium Term Financial Plan.	Early identification of any slippages in delivering the Strategy and/or pressures experienced with the Plan gives Scrutiny an opportunity to make suggestions or recommendations to Cabinet with a view to strengthening the Council's financial resilience	Liz Thomas	By SCVCG May 2024 (RhE)

Meeting	Lead Member(s)	Item (description / title)		Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered/ Updated by
	Leader	2.	Economic & Business Development Strategy *(TBC)*	To: (i) consult with the Committee on the draft new Denbighshire Economic & Community Ambition Strategy for 2024 onwards; (ii) detail how the current and proposed new Strategy dovetail with the work of the North Wales Economic Ambition Board, Welsh & UK Governments and other economic development partners to support the delivery of a thriving economy in Denbighshire; and outline the work being undertaken to mitigate against the potential outcomes identified in Risk 36 of the Council's Corporate Risk Register	Formulation of recommendations in relation to the new Strategy that will help secure the delivery, in partnership with all stakeholders, of a more prosperous Denbighshire that provides employment and business opportunities for residents to improve the quality of lives and support thriving, cohesive communities	Emlyn Jones/ Gareth Roberts	By SCVCG November 2022 (rescheduled November 2023 & Jan 2024 & June 2024) (RhE)
	Cllr. Emrys Wynne	*3.*	*Library Service/One Stop Shop Provision* *(TBC)*	*To consider:* *(i) the initial findings of the Working Group established to measure the impact of the reduction in Library/OSS opening hours on residents, communities, and the authority; and* *alternative proposals or solutions under consideration for enhancing and/or expanding service delivery going forward*	*Formulation of recommendations on the best solutions for delivering a comprehensive citizen focussed service within the resources available for the future which supports the delivery of the Council's Corporate Plan*	*Liz Grieve/Debbie Owen*	*January 2024 (reschedule June 2024) (RhE)*

Meeting	Lead Member(s)	Item (description / title)		Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered/ Updated by
	Cllr. Emrys Wynne	4.	Library Service Standards 2023-24	To consider the results of the WG's annual evaluation of the Council's Library Service and receive information on how the Service has progressed and adapted its service provision during the year	Identification of any slippages in performance in order to formulate recommendations to redress the situation and ensure that the Service delivers the Council's Corporate Plan and its corporate themes in relation to a learning & growing; healthier, happy and caring; better connected; fairer, safer and more equal Denbighshire; a Denbighshire of vibrant culture and thriving Welsh language as well as a well-run and high performing Council.	Liz Grieve/Debbie Owen	January 2024 (RhE)
13 March	**Cllr. Emrys Wynne**	1.	Internet and Telephony Connectivity in Denbighshire **Invitation to be extended to a representative from Openreach**	To consider the progress made to date, and future plans for: (i) increasing and improving/upgrading internet connectivity for all areas of the county (including the latest position in relation to Fibre Community Partnerships and the UK Government's Project Gigabit roll out along with any other potential support/voucher packages that may be available for businesses and residents to access); and	Support accessibility for all businesses and residents in the county to fibre broadband/telephony speeds that meet their individual needs, that will in turn support the delivery of the Council's corporate themes of 'a prosperous' county that is 'fairer, safe and more equal' as well as a learning and growing county.	Liz Grieve/ /Cath Taylor/Fran Williams/Philip Burrows	April 2024 (RhE)

Meeting	Lead Member(s)	Item (description / title)		Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered/ Updated by
				(ii) the provision of support to communities and residents by the Council to help them access fibre/broadband and other digital communication channels with a view to making sure that vulnerable residents and rural communities aren't adversely disadvantaged			
	Leader & Cllr. Julie Matthews	2.	Council processes and procedures for applying for high value grant funding (in the post-Brexit era) *TBC*	To examine current Council processes and procedures for applying for high value grant funding and maximising the benefits of all funding opportunities on offer (incl. any lessons learnt from recent Levelling Up & Shared Prosperity Fund applications with a view to improving our processes for any future funding that becomes available)	Establishment of a simple, effective and easily adaptable funding application process which can be initiated immediately funding streams are announced to enable well-evidenced applications to be submitted within tight timescales, with a view to realising maximum benefit and impact for residents from each application submitted, and wherever possible mitigate the effects of budget pressures	Tony Ward/Gary Williams/Emlyn Jones/Helen Vaughan-Evans (with input from Liz Grieve on learning from SPF funding)	By SCVCG November 2023 (RhE)
1 May	**Cllr. Gwyneth Ellis**	1	Council Performance Self-Assessment Report 2024/25	To present an update on the Council's performance against its functions, including Corporate Plan and Strategic Equality objectives	Identification of areas for improvement and potential future scrutiny	Helen Vaughan-Evans/Heidi Barton-Price/Emma Horan	May 2024 (RhE)

Meeting	Lead Member(s)	Item (description / title)		Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered/ Updated by
	Cllr. Julie Matthews	2.	Corporate Risk Register: February 2025 Review	To seek the Committee to review the risks facing the Council and the Council's risk appetite statement.	Determination of whether the Committee is satisfied with risk management within the Council and is assured that all identified risks are appropriately managed.	*Helen Vaughan Evans/ Heidi Barton-Price*	*May 2024 (RhE)*
12 June							
17 July	**Cllrs. Diane King *& Elen Heaton***	1.	Draft Director of Social Services Annual Report 2024/25	To scrutinise the content of the draft annual report to ensure it provides a fair and clear evaluation of performance and clearly articulates future plans	Identification of any specific performance issues which require further scrutiny by the committee in future	Nicola Stubbins/Ann Lloyd/Rhiain Morelle/David Soley	May 2024 (RhE)
	Cllr. Elen Heaton	2	Cefndy Performance Report 2024/25	To consider Cefndy's annual performance report for the 2024/25 financial year, including the delivery of its financial, business and social well-being objectives	To ensure the future financial and business sustainability of Cefndy in order that it effectively supports the delivery of the Council's corporate themes of learning and growing; healthier and happier, caring; and prosperous Denbighshire	Ann Lloyd/Nick Bowles	July 2024 (RhE)
18 Sept	**Cllr. Gwyneth Ellis**	1.	Medium Term Financial Strategy & Plan Update	To examine the Council's progress in delivering its Medium Term Financial Strategy and Medium Term Financial Plan.	Early identification of any slippages in delivering the Strategy and/or pressures experienced with the Plan gives Scrutiny an opportunity to make suggestions or recommendations to Cabinet with a view to strengthening	Liz Thomas	By SCVCG May 2024 (RhE)

Meeting	Lead Member(s)	Item (description / title)		Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered/ Updated by
					the Council's financial resilience		
	Cllr. Barry Mellor	2.	Climate & Nature Strategy	To monitor the progress made with the Strategy's delivery	An assessment of whether the Council will realise its ambition of becoming a Net Carbon Zero authority by 2030, identification of any slippages with the Strategy's delivery and the formulation of recommendations in order to address performance with a view to delivering the Strategy on time.	Helen Vaughan-Evans/Jane Hodgson	June 2024 (RhE)
6 November	**Cllr. Gwyneth Ellis**	1.	Medium Term Financial Strategy & Plan Update	To examine the Council's progress in delivering its Medium Term Financial Strategy and Medium Term Financial Plan.	Early identification of any slippages in delivering the Strategy and/or pressures experienced with the Plan gives Scrutiny an opportunity to make suggestions or recommendations to Cabinet with a view to strengthening the Council's financial resilience	Liz Thomas	By SCVCG May 2024 (RhE)
	Cllr. Gwyneth Ellis	2.	Council Performance Self-Assessment Update (July – Sept)	To present an update on the Council's performance against its functions, including Corporate Plan and Strategic Equality objectives	Identification of areas for improvement and potential future scrutiny	*Helen Vaughan-Evans/*Emma Horan	May 2024 (RhE)
	Cllr. Julie Matthews	3.	Corporate Risk Register: September 2025 Review	To seek the Committee to review the risks facing the Council and the Council's risk appetite statement.	Determination of whether the Committee is satisfied with risk management within the Council and is assured that all identified risks are appropriately managed.	*Helen Vaughan-Evans/ /Heidi Barton-Price*	*May 2024 (RhE)*

Future Issues

Item (description / title)	Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered
Learner Travel Measure (Wales) ***[Education]*** ***TBC –*** once outcome of WG Review available (review summer 2025 & report considered by CET)	*To outline the conclusions of the recent Welsh Government consultation on the Measure and its implications for Denbighshire schools and pupils*	*Identification of potential changes to the Council's learner travel policy and any associated costs and budget implications*	*Geraint Davies/Ian Land*	*January 2021 (rescheduled Sept 2022 & Jan & May 2023) (RhE)*
Denbigh Health and Social Care and the Rebalancing of Social Care Agenda *(now widened was Dolwen Residential Care Home (now to be considered as part of the future vision for health and social care services in the Denbigh area)* *Sometime during 2024/25 (tbc)*	To review the future provision of services at Dolwen to meet the growing demand and complexity of need, whilst supporting people to live in a home that meets their needs and allows them to live an independent and resilient life.	*Pre-decision scrutiny of the task and finish group's findings and the formulation of recommendations for presentation to Cabinet with respect of the future provision of services at Dolwen with a view to ensuring that everyone is supported to live in homes that meet their needs and are able to live independent and resilient lives*	*Task and Finish Group/Ann Lloyd/Katie Newe*	*July 2018 (delayed due to COVID-19) (RhE)*

Information/Consultation Reports

Date	Item (description / title)	Purpose of report	Author	Date Entered
September 2024	Medium Term Financial Strategy & Plan Update	To provide information on the Council's progress in delivering its Medium Term Financial Strategy and Medium Term Financial Plan and provide early identification of any slippages in delivering the Strategy and/or pressures experienced with the Plan to give Scrutiny an opportunity to make suggestions on how to strengthen the Council's financial resilience	Liz Thomas	May 2024 by SCVCG (RhE)
October/November 2024	Car Parking Fees	To provide information on the progress to date in achieving the estimated £700K increase from car parking fees	Mike Jones/Liz Thomas	July 2024 (RhE)
January/July	Corporate Risk Register Review – Risk Review Summary	To share with the Committee a summary of the conclusions of the 'light-touch' review of the Register	Helen Vaughan-Evans/Heidi Barton-Price	April 2024 (RhE)
Feb/May/Sept/November each year [Information]	Quarterly 'Your Voice' complaints performance to include social services complaints	To scrutinise Services' performance in complying with the Council's complaints and identify areas of poor performance with a view to the development of recommendations to address weaknesses. The report to include: (i) a comprehensive explanation on why targets have not been met when dealing with specific complaints, reasons for non-compliance, and measures taken to rectify the failures and to ensure that future complaints will be dealt with within the specified timeframe; (ii) how services encourage feedback and use it to redesign or change the way they deliver services; and (iii)details of complaints which have been upheld or partially upheld and the lessons learnt from them.	Kevin Roberts/Ann Lloyd	September 2023 (RhE)

		Report to include example(s) of complaints and compliment(s) received. ***Consideration of the information provided will assist the Committee to determine whether any issues merit detailed scrutiny***		
March 2025 *[Education]*	*Elective Home Education*	*To provide data on the number of home educated pupils in Denbighshire along with information on current trends with respect of the number of families choosing to educate their children at home and the measures in place to support those families and those wishing to return to mainstream education.*	*Geraint Davies/Ruth Thackray/Jayne Williams*	*March 2024 (RhE)*

Note for officers – Committee Report Deadlines

Meeting	Deadline	Meeting	Deadline	Meeting	Deadline
28 November	14 November	**January 2025**	January 2025	**13 March**	27 February

Performance Scrutiny Work Programme.doc

Updated 17/09/2024 RhE

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Atodiad 2

Ffurflen Gynnig ar gyfer Rhaglen Gwaith i’r Dyfodol Craffu	
ENW'R PWYLLGOR CRAFFU	
AMSERLEN I'W HYSTYRIED	
TESTUN	
Beth sydd angen ei graffu arno (a pham)?	
Ydi’r mater yn un o bwys i drigolion/busnesau lleol?	**YDI/NAC YDI**
Ydi craffu yn gallu dylanwadu ar bethau a’u newid? (Os 'ydi' nodwch sut rydych chi’n meddwl y gall craffu ddylanwadu neu newid pethau)	**YDI/NAC YDI**
Ydi’r mater yn ymwneud â gwasanaeth neu faes sy’n tanberfformio?	**YDI/NAC YDI**
Ydi’r mater yn effeithio ar nifer fawr o drigolion neu ardal fawr o’r Sir? (Os 'ydi', rhowch syniad o faint y grŵp neu’r ardal yr effeithir arni)	**YDI/NAC YDI**
Ydi’r mater yn gysylltiedig â themau corfforaethol y Cyngor? (Os 'ydi' nodwch pa thema(u))	**YDI/NAC YDI**
Hyd y gwyddoch, oes yna rywun arall yn edrych ar y mater hwn? (Os 'oes', nodwch pwy sy'n edrych arno)	**OES/NAC OES**
Os derbynnir y testun ar gyfer craffu, pwy fyddai arnoch chi eisiau eu gwahodd e.e. Aelod Arweiniol, swyddogion, arbenigwyr allanol, defnyddwyr y gwasanaeth?	
Enw'r Cynghorydd/Aelod Cyfetholedig	

Dyddiad	

Ystyried addasrwydd pwnc ar gyfer craffu

Ffurflen Gynnig / Cais a dderbyniwyd

(dylid rhoi ystyriaeth ofalus i'r rhesymau dros wneud cais)

Ydi o'n bodloni'r gofynion canlynol?

- **Diddordeb Cyhoeddus** – ydi'r mater o bwys i drigolion?
- **Effaith**– fedr craffu yn gael effaith ar bethau a'u newid?
- **Perfformiad** – ydi o'n wasanaeth neu faes sy'n tanberfformio?
- **Graddfa** – ydi o'n effeithio ar nifer o drigolion neu ardal ddaearyddol fawr?
- **Ailadrodd** – ydi'r mater yn destun craffu/ymchwiliad gan berson neu gorff arall?

NAC YDI

Dim gweithredu pellach gan y Pwyllgor Craffu. Gellir ei gyfeirio at gorff arall neu ofyn am adroddiad er gwybodaeth.

YDI

- Penderfynu ar y canlyniadau a ddymunir
- Penderfynu ar gwmpas a swmp y gwaith craffu sydd ei angen a'r dull mwyaf priodol o graffu (h.y. adroddiad pwyllgor, ymchwiliad grŵp tasg a gorffen neu aelod cyswllt ac ati)
- Os penderfynir sefydlu grŵp tasg a gorffen, dylid penderfynu ar amserlen yr ymchwiliad, pwy fydd yn rhan o'r ymchwiliad, beth yw'r gofynion ymchwilio, a oes angen cyngor arbenigol a thystion, a beth yw'r trefniadau adrodd ac ati.

Appendix 3

Cabinet Forward Work Plan

Meeting	Item (description / title)		Purpose of Report	Decision required (yes/no)	Author – Lead member and contact officer	Date Entered / Updated By
22 Oct	1	Asset Management Strategy 2024 - 2029	To seek Cabinet approval of the updated Asset Management Strategy for formal adoption	Yes	Cllr Gwyneth Ellis Lead Officer – Helen Vaughan-Evans / Report Author – Bryn Williams	24.05.24 / 17.06.24 KEJ
	2	Second Home / Long-term Empty Council Tax Premium	To seek Cabinet's approval to the timescales for delivery of the Second Home / Long-term Empty Council Tax Premium	Yes	Cllr Gwyneth Ellis Lead Officer – Liz Thomas / Report Author – Paul Barnes	08.07.24 KEJ
	3	Fee Charging Provisions - Mandatory Licensing Scheme for Special Procedures	To seek Cabinet approval to adopt the national agreed fees structure and delegate functions under the new scheme	Yes	Cllr Alan James Lead Officer/Report Author Emlyn Jones / Glesni Owen	01.08.24 KEJ
	4	Replacement for PARIS IT System – Tender Award	To seek Cabinet approval to award the contract for the new social care IT system	Yes	Cllrs Elen Heaton and Diane King Lead Officer/Report Author Nicola Stubbins / Dyfan Barr, Michael Jones	02.09.24 KEJ
	5	Corporate Joint Committee Governance Arrangements	To approve updated governance arrangements	Yes	Cllr Jason McLellan Lead Officer/Report Author – Gary Williams	26.04.24, rescheduled 11.06.24, 10.09.24 KEJ

Cabinet Forward Work Plan

Meeting	Item (description / title)		Purpose of Report	Decision required (yes/no)	Author – Lead member and contact officer	Date Entered / Updated By
	6	Public Services Ombudsman for Wales Annual Letter	To provide an overview of Denbighshire's summary of performance from the PSOW and actions required	Yes	Cllr Julie Matthews Lead Officer/Report Author – Ann Lloyd / Kevin Roberts	10.09.24 KEJ
	7	Update on Medium Term Financial Strategy and Plan 2025/26 – 2027/28	To review and approve the latest version of the MTFS / MTFP	Yes	Cllr Gwyneth Ellis Lead Officer/Report Author Liz Thomas	15.05.24 KEJ
	8	Finance Report	To update Cabinet on the Council's current financial position for 2024/25	Tbc	Cllr Gwyneth Ellis Lead Officer/Report Author Liz Thomas	Standing Item
	9	Items from Scrutiny Committees	To consider any issues raised by Scrutiny for Cabinet's attention	Tbc	Lead Officer – Scrutiny Coordinators	Standing Item
19 Nov	1	Public Conveniences Savings Proposal	To consider the Public Conveniences Savings Proposal	Yes	Cllr Barry Mellor Lead Officer/Report Author – Paul Jackson/Joanna Douglass	07.06.24 KEJ
	2	Disposal of Caledfryn	To seek approval for the disposal of Caledfryn as part of the savings proposals	Yes	Cllr Gwyneth Ellis Lead Office/Report Author – Helen Vaughan-Evans / Daniel Roebuck	23.05.24 KEJ deferred from Sept to Nov 02.07.24

Appendix 3

Cabinet Forward Work Plan

Meeting	Item (description / title)		Purpose of Report	Decision required (yes/no)	Author – Lead member and contact officer	Date Entered / Updated By
	3	Council Performance Self-Assessment Update – July to September (QPR2)	To consider a report by the Strategic Planning Team for Council to approve the Performance Self-Assessment July to September	Tbc	Cllr Gwyneth Ellis Lead Officer/Report Author – Helen Vaughan-Evans/Iolo McGregor, Emma Horan	
	4	Housing Support Grant – Keep My Home Project	To seek Cabinet approval to award the contract for the new service	Yes	Cllr Rhys Thomas Lead Officer/Report Author – Ann Lloyd / Nigel Jones / Sharon Whalley	03.09.24 KEJ
	5	Housing Support Grant – Domestic Abuse Safety Unit	To seek Cabinet approval to award the contract for the new service	Yes	Cllr Rhys Thomas Lead Officer/Report Author – Ann Lloyd / Nigel Jones / Alison Hay	03.09.24 KEJ
	6	Finance Report	To update Cabinet on the Council's current financial position for 2024/25	Tbc	Cllr Gwyneth Ellis Lead Officer/Report Author Liz Thomas	Standing Item
	7	Items from Scrutiny Committees	To consider any issues raised by Scrutiny for Cabinet's attention	Tbc	Lead Officer – Scrutiny Coordinators	Standing Item
17 Dec	1	Panel Performance Assessment Response	For Cabinet to approve the Council's management response	Yes	Cllr Gwyneth Ellis Lead Officer – Helen Vaughan-Evans /	12.04.24 KEJ

Appendix 3

Cabinet Forward Work Plan

Meeting	Item (description / title)		Purpose of Report	Decision required (yes/no)	Author – Lead member and contact officer	Date Entered / Updated By
			to the Panel Performance Assessment Report		Report Author – Iolo McGregor	
	2	Housing Rent Setting & Housing Revenue and Capital Budgets 2025/26	To seek approval for the proposed annual rent increase for council housing and to approve the Housing Revenue Account Capital & Revenue Budgets for 2025/26 and Housing Stock Business Plan	Yes	Cllr Rhys Thomas Lead Officer/Report Author – Geoff Davies	28.06.24 KEJ
	3	Finance Report	To update Cabinet on the Council's current financial position for 2024/25	Tbc	Cllr Gwyneth Ellis Lead Officer/Report Author Liz Thomas	Standing Item
	4	Items from Scrutiny Committees	To consider any issues raised by Scrutiny for Cabinet's attention	Tbc	Lead Officer – Scrutiny Coordinators	Standing Item
21 Jan	1	North Wales Domiciliary Care Agreement	Contract Award Agreement of the formal tender	Yes	Cllrs Elen Heaton & Diane King Lead Officer/Report Author – Nicola Stubbins / Ann Lloyd / Llinos Howatson	17.09.24 KEJ
	2	Finance Report	To update Cabinet on the Council's current financial position for 2024/25	Tbc	Cllr Gwyneth Ellis Lead Officer/Report Author Liz Thomas	Standing Item

Appendix 3

Cabinet Forward Work Plan

Meeting	Item (description / title)		Purpose of Report	Decision required (yes/no)	Author – Lead member and contact officer	Date Entered / Updated By
	3	Revenue Budget Setting 2025/26	To review and approve the budget proposals for forthcoming financial year 2025/26	Tbc	Cllr Gwyneth Ellis Lead Officer/Report Author Liz Thomas	15.05.24 KEJ
	4	Capital Plan 2025/26 – 2027/28	To review and approve proposals for inclusion in the Capital Plan	Yes	Cllr Gwyneth Ellis Lead Officer/Report Author Liz Thomas	15.05.24 KEJ
	5	Items from Scrutiny Committees	To consider any issues raised by Scrutiny for Cabinet's attention	Tbc	Lead Officer – Scrutiny Coordinators	Standing Item
18 Feb	1	Finance Report	To update Cabinet on the Council's current financial position for 2024/25	Tbc	Cllr Gwyneth Ellis Lead Officer/Report Author Liz Thomas	Standing Item
	2	Revenue Budget and Council Tax Setting 2025/26	To review and approve the budget and Council Tax setting proposals for the forthcoming financial year 2025/26	Tbc	Cllr Gwyneth Ellis Lead Officer/Report Author Liz Thomas	15.05.24 KEJ
	3	Items from Scrutiny Committees	To consider any issues raised by Scrutiny for Cabinet's attention	Tbc	Lead Officer – Scrutiny Coordinators	Standing Item

Note for officers – Cabinet Report Deadlines

Meeting	***Deadline***	*Meeting*	***Deadline***	*Meeting*	***Deadline***

Appendix 3

Cabinet Forward Work Plan

22 October	***8 October***	*19 November*	***5 November***	*17 December*	***3 December***

Updated 17/09/2024 – KEJ

Cabinet Forward Work Programme.doc

Appendix 4

Progress with Committee Resolutions

Date of Meeting	Item number and title	Resolution	Progress
18 July 2024	**5. Draft Director of Social Services Annual Report 2023/24**	***Resolved:*** *subject to the above observations –* *(i) to receive the report and endorse it as a clear account of the Council's Social Care Services' performance in 2023/24; and* *(ii) to acknowledge the financial and resource pressures within which the Services were currently expected to operate.*	Lead Members, Director of Social Services and senior officers informed of the Committee's recommendations and endorsement of the report.
	6. Cefndy Year End Report 2023/24	***Resolved:*** *(i) subject to the above observations, and having analysed the performance of Cefndy in relation to its financial, business and social well-being objectives during 2023/24, to receive the report and endorse the progress made in stabilising the enterprise and planning for its future viability;* *(ii) that arrangements be made to invite elected members (in manageable sized groups) to visit the Cefndy facility to see the work undertaken there and how it benefits the well-being of its workforce; and* *(iii) that a further report on Cefndy's performance during the 2024/25 financial year be presented to the Committee in twelve months' time.*	Lead Member and officers advised of the Committee's recommendations. Arrangements are underway with regards to inviting councillors to visit the Cefndy facility during November 2024. The 2024/25 performance report has been scheduled into the Committee's forward work programme for presentation in July 2025.

	7. Scrutiny Work Programme	***Resolved*:** *subject to the above –* *(i) that, with a view to alleviating pressures on the Committee's time and forward work programme, a formal request be made to Communities Scrutiny Committee to consider the forthcoming progress report on Denbighshire's Housing and Homelessness Strategy Action Plan; and* *(ii) to confirm the Committee's forward work programme as set out in Appendix 1 to the report.*	Communities Scrutiny Committee have agreed to scrutinise Denbighshire's Housing and Homelessness Strategy Action Plan. It is currently scheduled for presentation to that Committee at its December 2024 meeting.